

วารสารวิชาการ

เฉลิมกาญจนา

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2557

Vol. 1 No. 2 May - August 2014

ISSN 2392-5655

วัตถุประสงค์	เพื่อเผยแพร่ข้อมูลผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั่วไป	
ขอบเขตงาน	เป็นวารสารวิชาการที่ครอบคลุมสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และอื่น ๆ	
เจ้าของ	ดร.สุชีราภรณ์ ฐวานนท์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
ที่ปรึกษา	ดร.พณัฐ สมนเจริญ	อธิการบดีวิทยาลัยเฉลิมกาญจนาระยอง
	ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ประทีป เมธาคณวุฒิ	กรรมการสภา มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ศาสตราจารย์ ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์	นายกสมาคมวิชาชีพสุศึกษา
	รองศาสตราจารย์ ดร.นพ.พิทยา จารุพูนผล	คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์
		มหาวิทยาลัยมหิดล
	รองศาสตราจารย์.ดร.เฉลิมพล ต้นสกุล	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
		มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	อาจารย์ชัยวุฒิ เทโพธิ์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร
		มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
บรรณาธิการ	ดร.สุชีราภรณ์ ฐวานนท์	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	ดร.พินิจ สมบูรณ์	
กองบรรณาธิการ		
	รองศาสตราจารย์ ดร.สุปรียา ต้นสกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
	รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินดา งามสุทธิ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอ ภิรมจิตรผ่อง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ		
	ดร.นิพนธ์ มานะสถิตพงศ์	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ดร.สุริรัตน์ โปจรัส	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ดร.เรวัฒน์ คำชาย	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ดร.สมภาพ ศิริลาภ	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ดร.พิษณุ อภิสมภารโยธิน	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ดร.สุรศักดิ์ คนมัน	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
	ดร.โกศล สอดส่อง	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
ออกแบบและจัดทำ	ดร.พินิจ สมบูรณ์	

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความประจำฉบับ (Peer Review)

รองศาสตราจารย์ ดร.พาณิชย์ สัตกะสิน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรมบัติ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ บุญสนอง	มหาวิทยาลัยเกริก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย จำปาอ่อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่ลงตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจทางวิชาการโดยผู้ประเมินอิสระหรือ พิชญพิจารณ์ (Peer review) 2 คน ต่อ 1 เรื่อง
2. ข้อคิดเห็นใดๆ ของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนานี้ เป็นของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียนซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้ และไม่มีผลต่อกองบรรณาธิการ
3. กองบรรณาธิการวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา ไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอกแต่ให้อ้างอิง แสดงที่มา

สำนักงาน

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
99 หมู่ 6 ถนนศรีสะเกษ - อุบลราชธานี ตำบลโพธิ์
อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 33000
โทรศัพท์ 045-617971 โทรสาร 045-617974
<http://www.ckc.ac.th>

กำหนดเผยแพร่ พิมพ์ที่

ปีละ 3 ฉบับ (พฤษภาคม - สิงหาคม , กันยายน - ธันวาคม และ มกราคม-เมษายน) ของทุกปี
บริษัท วินเนอร์ ออฟเซต จำกัด
เลขที่ 464/30-31 หมู่ 18 ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา ฉบับปฐมฤกษ์ ประจำปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2557 มีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายโอกาสช่องทางในการเผยแพร่ผลงานให้กับนักวิชาการ และผู้ที่สนใจเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ตลอดจนบทความปริทัศน์ในวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา ได้มากขึ้น และยังรักษาคุณภาพของบทความทุกบทความที่ตีพิมพ์จะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ ก่อนการตีพิมพ์ทุกเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย บทความวิชาการ จำนวน 4 เรื่อง บทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง และบทความปริทัศน์ 1 เรื่อง

ขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์ทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ให้วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา สามารถเผยแพร่ได้ตามวัตถุประสงค์และตามกำหนดเวลา บรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลางที่จะเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ และได้ตั้งปณิธานที่จะรักษามาตรฐานของการเป็นวารสารวิชาการที่มีคุณภาพของผลงานวิชาการที่ถูกตีพิมพ์ลงในวารสาร ตลอดจนพัฒนากระบวนการกลั่นกรองและพิจารณาบทความอย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิชาการในประเทศให้มีคุณภาพและผลักดันให้เข้าสู่ฐานข้อมูล TCI ต่อไป

ดร.สุชีราภรณ์ ฐวานนท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการ

การส่งเสริมสุขภาพ : โอกาสและความท้าทาย :	1
รองศาสตราจารย์ ดร.สุปรียา ตันสกุล	
การแพทย์ผสมผสานของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง :	5
ดร.พิษณุ อภิสมมาตรโยธิน	
การเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน :	10
ดร.เรวัฒน์ คำชาย	
การจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน :	17
ดร.พิภา สมบูรณ์	

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบางอำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ :	25
สมเกียรติ จินดาว ; รศ.ดร.เฉลิมพล ตันสกุล	
คุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ :	38
พรดา ประสารทอง ; ดร.กฤษณะ บุหลัน	
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 :	47
ชาวลิต สาดร่นอก	
การพัฒนาจิต คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ศิริราช :	55
ดร.พิษณุ อภิสมมาตรโยธิน; รองศาสตราจารย์ นพ.ปรีชา สุนทรานันท์	
ปัญหาและอุปสรรคผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหาร :	67
อาจารย์ชัยวุฒิ เทโพธิ์	
ภาวะผู้นำ และความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 :	73
ดำรง ไสแสง ผศ.สุจิต บัญอารีย์ ; ผศ.ดร.เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียนกรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี :	78
ผศ.สนธยา เกาะสมบัติ	

สารบัญ

	หน้า
รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว จังหวัดอุบลราชธานี : ดร.พิมุทธิ์ สมชอบ ; ผศ.นรินทร์ ยุวดีนิเวศ	83
บทความปริทัศน์	92
หนังสือ : ทางนิพพาน	
ผู้ปริทัศน์ : อาจารย์ชัยวุฒิ เทโพธิ์	

การส่งเสริมสุขภาพ : โอกาสและความท้าทาย Health Promotion : Opportunity and Challenge

รศ.ดร.สุปรียา ตันสกุล¹

Assoc. Prof. Supreya Tansakul, Ph.D.

¹ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
Department of Health Education and Behavioral Sciences, Faculty of Public Health,
Mahidol University

บทนำ

การส่งเสริมสุขภาพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่องานสาธารณสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาจากการประชุมที่เมืองอตตาวา ประเทศแคนาดา มีการขยายแนวคิดของคำว่า สุขภาพ (Health) จากเดิมสุขภาพ เป็นเรื่องภาวะความสมบูรณ์ทางร่างกาย สังคม จิตใจ ไม่เพียงแต่ปราศจากโรคเท่านั้น มาสู่ความหมายของสุขภาพที่กว้างและค่อนข้างเป็นนามธรรม กล่าวคือสุขภาพ หมายถึง หนทางไปสู่เป้าหมายที่ทำให้บุคคลกลุ่มสังคม มีความสามารถไปถึงความต้องการความปลอดภัย สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเผชิญกับสภาพแวดล้อมได้ สุขภาพเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นแนวคิดทางบวก ที่เน้นทรัพยากรทางสังคมและส่วนบุคคล รวมทั้งความสามารถทางร่างกาย จากนิยามดังกล่าว สุขภาพจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เน้นการส่งเสริมการมีสุขภาพดีเป็นสำคัญ (Sharma,M. and Romas,J.,2012; DiClemente, R.J, Salazar,L. and Crosby, R., 2013) ดังนั้นจึงมีการปรับความหมายของการส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกัน คือการส่งเสริมสุขภาพเป็นทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปะเพื่อช่วยให้คนเลือกการมีวิถีชีวิตที่นำไปสู่การมีสุขภาพดีสูงสุดส่งเสริมให้เกิดการตั้งใจที่จะต่อสู้เพื่อสุขภาพดี สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพื่อการมีสุขภาพที่ดี การมีสุขภาพดีเป็นพลวัตให้เกิดการสมดุลระหว่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมจิต

วิญญาณ ปัญญา การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตมาจากการรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนัก เพิ่มแรงจูงใจ เพิ่มทักษะ และสร้างโอกาสให้เกิดการเข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้เกิดการเลือกปฏิบัติด้านสุขภาพ (O'Donnell MP. 2009)

Whitehead D. (2004) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการที่จัดการกับปัจจัยด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพโดยใช้แนวคิดเชิงนิเวศวิทยา (Ecological Model) ที่ส่งผลต่อบุคคล ชุมชนโดยที่กระบวนการทางการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายสุขภาพที่มาจากการเรียกร้องของสังคมที่นำไปสู่การรวมตัวของชุมชนเพื่อเกิดการตระหนักรู้ การส่งเสริมสุขภาพต้องการเปลี่ยนแปลงและสร้างพลังชุมชน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสาธารณสุข ได้แก่การกำหนดเงื่อนไข การลอบบี้ทางการเมือง การออกกฎหมาย การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและโปรแกรมการศึกษาของสังคม การส่งเสริมสุขภาพมีการพัฒนาและปฏิรูปโครงสร้างสังคมโดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมสุขภาพคือ กระบวนการที่เอื้อให้คนมีความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยกำหนดสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพดีโดยมีเงื่อนไขของการส่งเสริมสุขภาพต้องทำให้เกิดพลังอำนาจของชุมชน

ที่จะขับเคลื่อนให้เกิดกลยุทธ์การเมือง พลังอำนาจของคนแต่ละคนหรือคนกลุ่มเล็กจะไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวบทบาทของบุคลากรสาธารณสุขคือออกแบบกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิรูปของชุมชน การส่งเสริมสุขภาพที่มีประสิทธิภาพต้องมาจากบุคลากรสาธารณสุขที่เป็นอิสระจากการเมือง แต่ใช้การเมืองให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งเข้าใจกลยุทธ์ของการส่งเสริมสุขภาพที่ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสหสาขาวิชาชีพ องค์กรที่เกี่ยวข้องที่มาทำงานร่วมกัน

การส่งเสริมสุขภาพมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความต้องการและมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาและปฏิบัติของชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปสุขภาพ โดยขึ้นกับการกระทำของสังคม การร่วมมือกันของสังคม และทุนทางสังคม ความเต็มใจของชุมชนที่จะกลายเป็นผู้มีอำนาจ มีพลังและมีอิสระที่จะกำหนดความต้องการทางสุขภาพ จัดเรียงลำดับความต้องการทางสุขภาพนั้น ทำให้เกิดนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพโดยชุมชนที่สามารถประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นๆ ได้

การส่งเสริมสุขภาพเมื่อได้ดำเนินการแล้วเกิดผลทั้งทางบวกและทางลบ ผลลัพธ์ทางบวกขึ้นกับความสามารถ ความเต็มใจของชุมชนและบุคคลในชุมชนที่มีพลังอำนาจทางสังคมและการเมืองมีอิสระที่จัดเรียงลำดับและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพขึ้นกับความต้องการของชุมชน ส่วนผลลัพธ์ทางลบเกิดขึ้นเมื่อบุคลากรสาธารณสุขใช้การตัดสินใจนโยบายสุขภาพที่มุ่งลดพลังอำนาจของชุมชนเพื่อนำไปสู่กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ไม่ได้มาจากความต้องการของชุมชน

จากแนวคิดของ Whitehead ซึ่งเน้นเรื่องของการสร้างพลังอำนาจให้ชุมชนซึ่งเขาเรียกว่าเป็นรูปแบบใหม่ (Newer paradigm approach) คำว่าพลังอำนาจหมายถึงการเปลี่ยนจากบุคคลและเน้นพฤติกรรมระดับบุคคลมาเป็นการกระทำของชุมชนที่จัดการสุขภาพโดยใช้การพัฒนาชุมชน นโยบายทางการเมือง ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ทางสุขภาพและการตลาดทางสังคม สอดคล้องกับ Naidoo J., Wills J. (2000) ที่กล่าวว่าสร้างพลังการ

ส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการการปฏิบัติทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมายเพื่อเพิ่มการควบคุมบุคคลและชุมชน ความสามารถทางการเมือง พัฒนาคุณภาพชีวิตและการตัดสินใจทางสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมสุขภาพ

Jahan S. (2012) อธิบายว่าการส่งเสริมสุขภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลาย ได้แก่ วัฒนธรรม ศาสนา ระดับอายุ เพศ ความแตกฉานด้านสุขภาพ การเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สื่อทางสังคมออนไลน์ต่างๆ ปัจจุบันแนวคิดด้านสุขภาพและการเจ็บป่วยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและขึ้นกับศาสนา วัฒนธรรม การรับรู้ของชุมชนนั้นๆ สำหรับประเทศไทยถึงแม้ปัญหาสุขภาพลำดับต้นๆ จะเป็นโรคเรื้อรังซึ่งมีอัตราการตาย อัตราป่วยของประชากรเพิ่มมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันปัญหาสุขภาพอีกรูปแบบหนึ่งเกิดกับประชากรเพศหญิง ระดับอายุต่ำกว่า 20 ปีซึ่งเป็นผลพวงของเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษา เทคโนโลยีกลายเป็นเรื่อง การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่มีแนวโน้มสูงขึ้น การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพโดยการป้องกันปัญหาดังกล่าวได้รับการนำเสนอเป็นแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่น พ.ศ.2557-2561 ของกระทรวงสาธารณสุข โดยกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 3 ประการคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปรับทัศนคติสร้างความเข้าใจวัยรุ่น พ่อ-แม่ผู้ปกครองและสังคมโดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์วิทยุ หนังสือพิมพ์หอกระจายข่าวนิทรรศการ หนังสือ การประกวดสื่อ จัดทำเว็บไซต์สร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่มคือ กลุ่มวัยรุ่นใช้สถานักเรียน สถานักศึกษาเป็นแกนขับเคลื่อน เพิ่มหลักสูตรเพศศึกษาภาคบังคับส่วนในกลุ่มของผู้ใหญ่คือ พ่อ-แม่ผู้ปกครองคนในชุมชนขับเคลื่อนโดยเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนักพัฒนาชุมชน ผู้นำสตรี ผู้นำชุมชนร่วมกับ

การใช้เว็บไซต์และสังคมออนไลน์ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนา การเข้าถึงบริการสุขภาพของวัยรุ่นให้เข้าถึงได้ง่ายมีบริการ คุณกานินที่หลากหลายยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบ การช่วยเหลือ ส่งต่อ ลดขั้นตอนในชั้นลงช่วยเหลือวัยรุ่น ได้เร็วขึ้น และไม่เกิดปัญหาซ้ำโดยมีบริการหลายช่องทาง เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) คลินิกวัยรุ่น และบริการ ปัญหาทางโทรศัพท์สายด่วนมีแนวทางให้ความช่วยเหลือ กรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อมโดยทีมสหวิชาชีพแพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย เพื่อพิจารณาทางเลือก และมีระบบการส่งต่อกรณีต้องการตั้งครรภ์ต่อหรือยุติการ ตั้งครรภ์ตามเกณฑ์ของแพทย์สภารวมถึงการวางแผนการ ดำเนินชีวิตและมีระบบติดตามหลังช่วยเหลือทางโทรศัพท์ และเยี่ยมบ้าน

นอกจากนี้ความแตกต่างของประชากรด้านความ แตกต่างด้านสุขภาพ (Health Literacy) มีอิทธิพลต่อ สุขภาพและการเจ็บป่วยเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนหลายช่องทางเช่นการเผยแพร่ข้อมูลเรื่องสุขภาพ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ค ไลน์ ระบบการนัด การลงทะเบียนออนไลน์ ซึ่งคนที่มีความสามารถในการใช้เป็น และเข้าถึงจะได้ประโยชน์มากกว่า

ความสำเร็จของการส่งเสริมสุขภาพ

การส่งเสริมสุขภาพมีผลกระทบทางบวกต่องาน สาธารณสุขความสำเร็จของงานสาธารณสุขก็มีส่วนมาจากการส่งเสริมสุขภาพ ในระดับโลกช่วงศตวรรษที่ผ่านมา มีงานสาธารณสุข 10 เรื่องที่สำเร็จ ได้แก่ การให้วัคซีน ความปลอดภัยสำหรับยานพาหนะ ความปลอดภัยใน สถานที่ทำงาน การควบคุมโรคติดต่อ การลดการตายด้วย โรคหัวใจและหลอดเลือด อาหารปลอดภัย การพัฒนา สุขภาพของมารดาและทารก การวางแผนครอบครัว การ จัดหาน้ำที่มีฟลูออไรด์ และ การควบคุมยาสูบ สำหรับ ประเทศไทยงานสาธารณสุขที่มีส่วนมาจากการส่งเสริมสุขภาพที่เด่นชัดคือ การควบคุมการบริโภคยาสูบที่ดำเนินการทั้งในระดับของนโยบายระดับประเทศ การสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชนที่จะช่วยดูแลจัดการป้องกันปัญหา

ของการใช้ยาสูบ การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ควบคุมโดยใช้ กฎหมาย ระเบียบขององค์กร การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล เช่นการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชน และการปรับระบบ บริการสุขภาพเช่น การจัดคลินิกอดบุหรี่ในสถานบริการ สาธารณสุข การปรึกษาการเลิกสูบบุหรี่ทางสายด่วน

ความสำเร็จดังกล่าวจะไม่สำเร็จได้เลยถ้าปราศจากงานส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพจึงเป็น ทั้งวิธีการและเป้าหมาย (Means to an end) และการเอื้อให้บุคคลเกิดการกระทำโดยมาจากการร่วมมือ ระหว่างพันธมิตร การช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มชุมชน กระทำพฤติกรรมที่สนับสนุนวิถีชีวิตสุขภาพดี

โอกาสของการส่งเสริมสุขภาพ

ในทศวรรษต่อไปความเจริญและทั่วถึงของ เทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของคนยุคใหม่จึงเป็นโอกาสที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางในการสื่อสาร เช่น การส่งผ่านข้อมูลสุขภาพทางอินเทอร์เน็ต สื่อสังคม ออนไลน์ ที่ทำได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมกลุ่ม ประชากร

ความท้าทายสำหรับการส่งเสริมสุขภาพ

การทำท่างานส่งเสริมสุขภาพมีหลายประการ

1. ความสามารถของผู้รับผิดชอบงานและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องยังมีจำกัด จึงควรเน้นการสร้างความสามารถให้ บุคลากรในสถานประกอบการ การทำงาน องค์กร มีทักษะในการปฏิบัติด้านส่งเสริมสุขภาพ
2. การดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอาจ ส่งผลกระทบต่อบริษัทร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือ สินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น อาหาร ยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มความตระหนัก ถึงบทบาทด้านจริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมให้ บริษัทได้คำนึงด้านสุขภาพให้แก่ชุมชน
3. งานท้าทายที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือการพัฒนา และทำให้ทุกกลุ่มในชุมชนแม้แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ผู้อพยพ แรงงานต่างด้าว คนยากจน โดยต้องให้การพูดคุยสื่อสารกับชุมชนในด้านการจัดทำอาหารสุขภาพ การให้บริการพื้นฐานที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีและยืดอายุขัยเฉลี่ย

4. ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพขาดหลักฐานที่เชื่อถือได้ถึงความสำเร็จของงาน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลสำเร็จของงานหรือโครงการต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมและนำเสนอตีพิมพ์ต่อสาธารณชนเพื่อรับทราบผลลัพธ์ให้ชัดเจนด้วย

ทิศทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในอนาคต

การแสดงให้เห็นบทบาทของการส่งเสริมสุขภาพต่องานสาธารณสุขนั้นควรใช้การวิจัยที่สนับสนุนให้เห็นว่าการสร้างพลังการมีส่วนร่วมของกระบวนการส่งเสริมสุขภาพนำมาสู่ความสำเร็จต่อสุขภาพ

งานวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพควรเจาะลึกด้านความเชื่อเด่นชัดของกลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะต่างๆ รวมทั้งพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการมีสุขภาพดี นักวิจัยควรร่วมมือกับผู้กำหนดนโยบาย นักปฏิบัติทำงานวิจัยที่ตอบต่อการนำแนวคิดเชิงหลักการไปสู่ประยุกต์ใช้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

DiClemente R,J.,Salazar L,F.,Crosby R,A.

(2013). Health behavior theory for public health principles, foundations,and applications. Burlington. MA : Jones & Bartlett Learning.

Jahan S.(2012). Health promotion :

Opportunities and challenges.

J.Biosafety Health Educ. 1: 2, 1-2.

Naidoo J., Wills J. (2000). Health promotion foundations for practice. 2nd edition. New York : Bailliere Tindall.

O'Donnell MP. (2009). Definition of health promotion 2.0:embracing passion,enhancing motivation, recognizing dynamic balance,and creating opportunities. Am J Health Promot.

Sharma M., Romas J. A. (2012). Theoretical foundations of health education and health promotion, Burlington. 2nd edition. MA : Jones & Bartlett Learning.

Whitehead D. (2004). "Health promotion and health education: advancing the concepts," Journal of Advanced Nursing.47(3),311-320.

การแพทย์แบบผสมผสานของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง Integrative Medicine of Chronic Illness Patients

ดร.พิษณุ อภิสมาจารย์โยธิน¹

Phitsanu Aphisamacharayothin, Ph.D.

¹คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

Faculty of Public Health, Chulachalongkrajana University

บทนำ

โรคเรื้อรังนับเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งในโลกซึ่งเป็นผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วและการพัฒนาประเทศเข้าสู่ความทันสมัยจนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เช่น การบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมเพียงพอ ขาดการออกกำลังกาย ความตึงเครียด การบริโภคแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่และปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของโรคเรื้อรังส่วนใหญ่ และเมื่อประชาชนเจ็บป่วยเป็นโรคเรื้อรังแล้วจะส่งผลกระทบอย่างมากต่อการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิต

สถานการณ์เหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นแต่ในประเทศไทยเท่านั้นแต่ยังเกิดขึ้นในทุกๆ ประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาสหรัฐอเมริกาได้ประสบกับวิกฤตการณ์โรคเรื้อรังโดยมีการสำรวจพบว่า พลเมืองอเมริกันกว่าร้อยละ 45 หรือประมาณ 125 ล้านคนป่วยเป็นโรคเรื้อรัง โดยครึ่งหนึ่งมีโรคเรื้อรังร่วมถึง 2 โรคขึ้นไป และที่สำคัญคือค่ารักษาของผู้ป่วยเหล่านี้คิดเป็นร้อยละ 70 - 80 ของค่ารักษาพยาบาลทั้งหมด (Anderson and Horvath, 2007)

เมื่อมองสถานการณ์ในประเทศไทยจากการสำรวจสถานะสุขภาพประชาชนไทยพบว่าสภาวะโรคเรื้อรังมี แนวโน้มใกล้เคียงกับสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก โดยโรคเรื้อรังที่พบมากได้แก่ โรคเบาหวาน หัวใจขาดเลือด

ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดสมอง และเส้นเลือดอุดตันเรื้อรัง เป็นต้น โดยมีคนไทยที่เจ็บป่วยจากโรคเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลทั่วประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งครอบครัว ชุมชน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศซึ่งผู้ป่วยโรคเรื้อรังจะมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลมากตั้งแต่ 10,000 - 100,000 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งมีผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อรังมากขึ้นเรื่อยๆ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปัญหาโรคเรื้อรัง กำลังเป็นภัยคุกคามภาวะสุขภาพที่สำคัญเนื่องจากโรคเรื้อรังเป็นโรคที่รักษาไม่หายขาดและจำเป็นจะต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อควบคุมอาการของโรคไม่ให้ลุกลาม หรือเกิดภาวะแทรกซ้อน และเป็นอันตรายรุนแรงได้

แบบแผนพฤติกรรมความเจ็บป่วยของผู้ป่วยไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงและทำลายอวัยวะต่างๆ ของร่างกายทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ป่วยอย่างมากทำให้ต้องทุกข์ทรมานกับปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยผู้ป่วยต้องเผชิญกับความเครียดและความทุกข์ยาก (Suffer) ต่อเนื่องจนเป็นระยะเวลานานตลอดการดำรงชีวิตซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต แม้ว่าในปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและองค์ความรู้ของการแพทย์กระแสหลัก (Mainstream-medicine) หรือชีวการแพทย์ (Biomedicine) ที่ได้พยายามทำการดูแลรักษาโดยการให้ยาและให้คำแนะนำ

ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สุขภาพแก่ผู้ป่วย แต่พบว่า มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังจำนวนไม่น้อยที่เกิดผลข้างเคียงจากการใช้ยา หรือปัญหาต่างๆ ตามมา ได้แก่ อาการเบื่อยา เกิดภาวะซึมเศร้า ความเครียด และอาจเกิดอันตรายต่อโรคแทรกซ้อนต่างๆ เช่น ไตวายและกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน เป็นต้น ทำให้ผู้ป่วยจำนวนมากหันไปใช้รูปแบบทางเลือก ในลักษณะของแพทย์แบบผสมผสาน (Integrated medicine) สำหรับการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง (พิชณุ อภิสมมาตรโยธิน 2555) ซึ่งแสดงให้เห็นปรากฏการณ์การรักษาสุขภาพแบบองค์รวมในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้เป็นอย่างดี

การแพทย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบวัฒนธรรม

ระบบสาธารณสุขเป็นระบบความหมายทางสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมในสังคมซึ่งรวมถึงตั้งแต่การเจ็บป่วย การตอบสนองของบุคคลต่อการเจ็บป่วย แบบแผนความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของโรค หรือวิธีการรักษา และการประเมินผล แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้ป่วย สถาบันที่ทำหน้าที่รักษาเยียวยา ซึ่งระบบสาธารณสุขไม่สามารถแยกจากอิทธิพลของวัฒนธรรม เพราะความเจ็บป่วยของมนุษย์อยู่ร่วมกับมนุษย์ในทุกยุคทุกสมัย เป็นกระบวนการเรียนรู้ จัดการแก้ไขปัญหาทั้งระดับบุคคล ชุมชน หรือสังคม จนเกิดการสั่งสมแนวคิด ทฤษฎีการจัดการกับความเจ็บป่วยและการแก้ปัญหาในรูปแบบของการแพทย์ขึ้น การเลือกวิธีในการรักษาจึงขึ้นอยู่กับความเชื่อในสาเหตุของการเกิดโรคตามกรอบแนวความคิดตามระบบสังคมและวัฒนธรรมของตนระบบสุขภาพไม่ใช่เป็นเพียงระบบการให้บริการการรักษาโรคเท่านั้นแต่เป็นกระบวนการปรับตัวทางสังคมวัฒนธรรม (Social-Cultural Adaptive) โดยในสังคมหนึ่งๆ จะมีระบบการแพทย์ ดำรงอยู่มากกว่าหนึ่งระบบเสมอไม่ว่าสังคมนั้นจะเป็นสังคมสมัยใหม่ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากหรือเป็นสังคมแบบดั้งเดิมที่ห่างไกลความทันสมัยก็ตาม เป็นผลจากการที่ปรัชญาการแพทย์ตะวันตก และการแพทย์ตะวันตกต่างก็มีจุดเด่นและจุดด้อยใน

ตัวเอง จึงจำเป็นต้องพยายามที่จะผสมผสานความแตกต่างระหว่างปรัชญาการแพทย์เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่สุดในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชน การเจ็บป่วยของประชาชนจะนำไปสู่การเลือกผู้รักษา (Healer) และวิธีการรักษา (Healing) ในเวลาเดียวกัน หรือในเวลาที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่ความคิดของการแพทย์แบบผสมผสาน ตัวอย่างเช่น ในกลุ่มผู้หญิงผิวดำในสหรัฐอเมริกา ในบางสังคมมีความเชื่อเรื่องของการใช้ธรรมชาติซ่อมแซมโดยการรักษาตนเองด้วย วิถีทางธรรมชาติ ได้แก่ การใช้ น้ำมันมะกอกและน้ำตาลทรายแดงก้อนผสมกันเพื่อรับประทานเมื่อเจ็บป่วย นอกจากนี้พวกเขาก็ใช้ทางเลือกในการรักษาสองแนวทาง คือ การแพทย์ที่มีลักษณะของการใช้เวทมนต์ ประกอบกับการสวดอ้อนวอนเทพเจ้า และใช้วิธีการ X-ray และทำการวินิจฉัยโดยแพทย์แผนปัจจุบันด้วย แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการรักษาพยาบาลนั้นไม่จำเป็นต้องมีเพียงวิธีเดียว แต่เป็นการผสมผสานกันอย่างมีพื้นฐานบนความเชื่อ โดยที่สังคมมีระบบความคิดและความเชื่อที่เกี่ยวกับสุขภาพและความเจ็บป่วยที่ หลากหลาย มีระบบบริการและวิธีการรักษาหลายรูปแบบการที่สังคมหนึ่งๆ มีระบบการแพทย์มากกว่าหนึ่ง ระบบอยู่ด้วยกัน หมายความว่า สังคมนั้นๆ มีระบบวิธีคิด ความเชื่อเกี่ยวกับความเจ็บป่วยอยู่หลายวิธีคิด และหลากหลายทฤษฎี รวมทั้งมีระบบบริการสุขภาพและวิธีการรักษาหลายรูปแบบ นอกจากนี้ เหตุผลที่มีการผสมผสานระบบการแพทย์เพราะระบบสุขภาพเป็นระบบย่อยของวัฒนธรรมซึ่งแต่ละสังคมมีหลายกลุ่มทางวัฒนธรรมและมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ผสมกับการยอมรับการแพทย์ตะวันตก เข้ามาแล้วเกิดการปรับตัว จึงไม่มีสังคมใดที่มีระบบใดเพียงระบบเดียวที่ตอบสนองหรือมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาสุขภาพได้อย่างเป็นองค์รวม ดังนั้นระบบวัฒนธรรมมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และการเจ็บป่วย (สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ 2547) จึงควรให้ ความสำคัญที่การพยายามทำความเข้าใจในความหลากหลาย และความแตกต่างของวัฒนธรรมสุขภาพโดยไม่ถือว่ามีความถูกต้องหรือระบบแบบแผนใด

แบบแผนหนึ่งมีความถูกต้องหรือสมบูรณ์แบบในการเข้าใจการจัดการ สุขภาพของประชาชน การเข้าใจระบบวัฒนธรรมสุขภาพที่แตกต่างจะสามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจระหว่างมิติเกี่ยวกับวัฒนธรรมสุขภาพที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะแพทย์ผู้ทำการรักษาโรคกับผู้ป่วยได้มากขึ้น

การแพทย์ผสมผสานและการดูแลสุขภาพองค์รวม

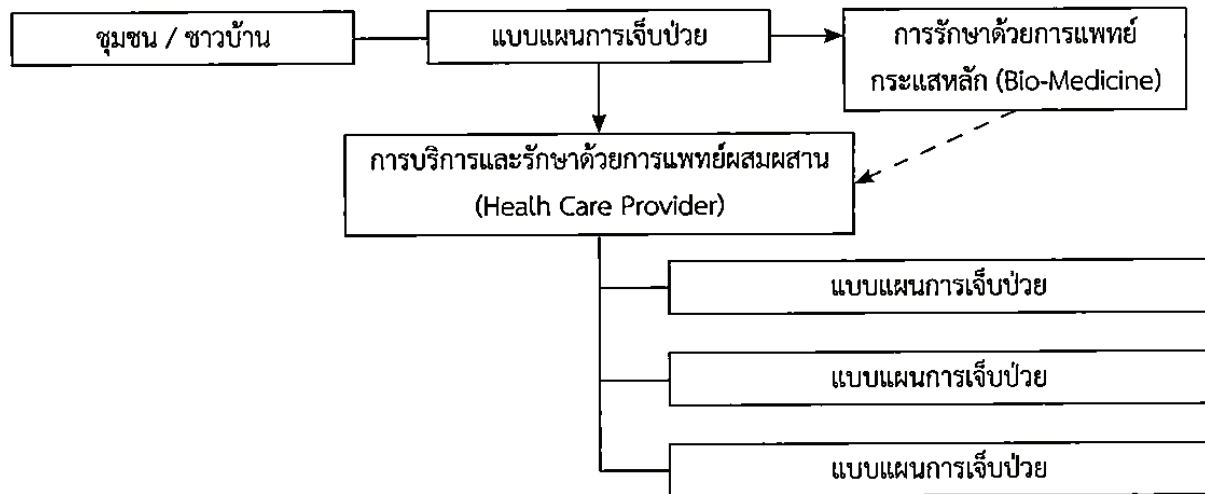
ในแต่ละสังคมไม่มีระบบการแพทย์ใดระบบเดียวที่จะมีความสมบูรณ์แบบในตัวเองที่สุดที่จะสามารถตอบสนองต่อปัญหาความเจ็บป่วยและสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกมิติได้อย่างสมบูรณ์ คือทั้งสามารถเยียวยารักษาโรคต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความคับข้องใจของมนุษย์ได้ทุกด้านและประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์นั้นๆ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในขณะที่มนุษย์มีวัฒนธรรมความเชื่อความศรัทธาและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่เสมอระบบการแพทย์แบบผสมผสานไม่ว่าจะเป็นระบบการแพทย์พื้นบ้านหรือระบบการแพทย์ภาคประชาชนจึงเป็นระบบที่มีความหลากหลายเพียงพอที่จะรองรับความแตกต่าง และตอบสนองต่อความเจ็บป่วย (โกมาตร เสียรททรัพย์ และคณะ 2545)

แนวคิดของระบบการแพทย์ผสมผสานเป็นรูปแบบของการมีระบบการแพทย์ที่หลากหลายอยู่ในสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นระบบใหญ่ๆ ได้คือ (1) ระบบการแพทย์แผนตะวันตก (Western Medicine) หรือแพทย์แผนปัจจุบัน (Modern Medicine) (2) ระบบการแพทย์พื้นบ้าน (Traditional Medicine) หรือแพทย์ทางเลือก (Alternative Medicine) ซึ่งกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลหลายประการ (ประเวศ วะสี 2549) เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งในอดีตสังคมจะพบกับการเจ็บป่วยจากการติดเชื้อ (Disease) แต่ในปัจจุบันพบกับภาวะของโรคเรื้อรังเพิ่มมากขึ้น (Kathleen and Carol 2003) หลายครั้งแพทย์จะพบผู้ป่วยจำนวนมากใช้การแพทย์

ที่นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบันในการรักษา ซึ่งปรากฏการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแต่ในประเทศไทย แต่สามารถพบได้ในทุกแห่งทั่วโลก ตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา การแพทย์ทางผสมผสานได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องสุขภาพองค์รวม (Holistic Health) ที่อยู่บนฐานของความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Interconnectedness) ของปัจจัยทางร่างกาย (Body) จิตใจ (Mind) อารมณ์ (Emotions) สังคม (Social Factor) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ที่ส่งผลต่อสภาวะสุขภาพ ประชาชนไม่เพียงแต่รักษาสุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บและความเจ็บป่วยของตนเอง ด้วยการแพทย์กระแสหลักเท่านั้น แต่ใช้การแพทย์รูปแบบอื่นๆ เช่น การแพทย์แผนโบราณต่างๆ ในการจัดการกับความเจ็บป่วยด้วย

จากการสำรวจของ เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์และคณะ (2551) พบว่า ประชาชนไทยร้อยละ 53 ใช้รูปแบบของการแพทย์ผสมผสานโดยมีเหตุผลคือ ใช้เพื่อป้องกันโรค การใช้เพื่อการรักษาความเจ็บป่วย และใช้สำหรับบำรุงร่างกาย

นอกจากนี้หากพิจารณาถึงประสบการณ์ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่างๆ นับได้ว่าเป็นภาวะที่มีลักษณะเป็นชุดประสบการณ์ (Collective Experiences) คือมีทั้งวิถีคิดและวิธีการรักษา และมีกลไกการจัดการที่หลายอย่างประกอบกัน กลไกการดูแลสุขภาพที่เด่นชัดและมีความสำคัญมากคือ การดูแลตนเองที่สัมพันธ์กับอำนาจตัวตน (Self) และอัตลักษณ์ (Identity) ที่สัมพันธ์กับความเจ็บป่วย โดยมีบทบาทของการแพทย์แบบผสมผสานที่อยู่ควบคู่ในกระบวนการแสวงหาบริการสุขภาพอย่างชัดเจนซึ่งกระแสของการแพทย์แบบผสมผสานที่กำลังเกิดขึ้นทั่วไป ไม่ได้หมายความว่าปฏิเสธข้อดีของการแพทย์แผนปัจจุบันแต่สังคมหรือผู้ทุกข์ยาก (Sufferer) จากโรคเรื้อรังรู้สึกว่ายังมีวิธีการอื่นๆ อีก ที่สามารถจะช่วยให้เขาดีขึ้นซึ่งสามารถอธิบายได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 แสดงกลไกการจัดการสุขภาพ

นอกจากนี้หากพิจารณาระบบบริการสุขภาพของไทยพบว่าสถานพยาบาลและโรงพยาบาลต่างๆ ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ของรัฐ โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลเอกชนต่างก็มีการให้บริการการรักษาด้วยการแพทย์แบบผสมผสานในลักษณะต่างๆ เช่น การนวดแผนไทย การใช้สมุนไพร การแพทย์แผนจีน และการฝังเข็ม เพื่อให้บริการรักษาผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นความตื่นตัวในการผสมผสาน องค์ความรู้ของการแพทย์แผนโบราณต่างๆ เพื่อรักษาสุขภาพให้กับผู้ป่วยอย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรทางสาธารณสุขให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญจึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์ช่วยเหลือประเทศต่างๆ ในการกำหนดนโยบายระดับชาติเพื่อประเมิน และควบคุมการใช้ประโยชน์จากการแพทย์แบบผสมผสาน โดยส่งเสริมการวิจัยและสร้างข้อมูล (Evidence) ที่น่าเชื่อถือในด้านความปลอดภัยและคุณภาพ

หากพิจารณาในช่วงที่ผ่านมาจะพบว่าระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวมดีขึ้นในเชิงปริมาณแต่ยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพ รวมทั้งมีความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายบริการที่ได้คุณภาพ การกระจายบริการทาง

ด้านสาธารณสุขยังมีความเหลื่อมล้ำ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง บริการสุขภาพที่ประชาชนได้รับมักจะเป็นบริการด้านการรักษาพยาบาลที่เน้นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมากกว่าที่จะเป็นการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีถึงแม้ว่าจะมีนโยบายเรื่องของการสร้างเสริมสุขภาพขึ้นมากก็ตามแต่ก็เป็นการดำเนินการที่ยังคงมีการเน้นการรักษาโรคและเน้นบทบาทของแพทย์จนทำให้เกิดขีดจำกัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนนอกจากนี้สถานบริการในภาครัฐเองยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากร ระบบสุขภาพยังคงมีลักษณะแบบแยกส่วนและเป็นการรักษาคนไข้ แบบรักษาโรคไม่ใช่รักษาคนทำให้ขาดคุณภาพในการสร้างสุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งระบบสุขภาพแบบผสมผสานสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคาดแคลนระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้อย่างเป็นองค์รวม

สรุป

ระบบการแพทย์แบบผสมผสานมีความสอดคล้องและใกล้ชิดกับวัฒนธรรมสุขภาพของประชาชนดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและให้ความหมายต่อระบบ

การแพทย์ผสมผสานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบ
วัฒนธรรม ปรากฏการณ์การแพทย์ผสมผสานนั้นเติบโต
อย่างรวดเร็วและเข้าถึงกลุ่มผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วย
โรคเรื้อรัง จึงควรให้ความสำคัญกับรูปแบบและเข้าใจ
ความหมาย และความคาดหวังต่อการบริการแบบผสม
ผสานในภาคบริการ โดยเฉพาะในโรงพยาบาล ซึ่งเป็น
ศูนย์กลางการบริการสุขภาพ และควรมุ่งเน้นการให้ความ
สำคัญกับการพัฒนาศักยภาพการบริการตลอด จนเป็น
การส่งเสริมให้ชุมชนมีพลังอำนาจในการจัดการระบบ
สุขภาพทางเลือก รวมทั้งการพัฒนาการให้บริการสุขภาพ
แบบผสมผสานในสถานบริการในชุมชนเพื่อควบคุม
คุณภาพ ประสิทธิภาพ และให้เกิดการดูแลสุขภาพแบบ
องค์รวมอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- Anderson G, Horvath J. (2007). Public Health
Reports, May-June 2004. United States
of America.
- Kathleen,R. and Carol, L. (2003). CAM
Therapies. United States of America:
Elsevier Science.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์และคณะ. (2545). วิธีชุมชน.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ประเวศ วะสี. (2549). ยุค 2 ของการสาธารณสุขไทย.
นนทบุรี: สถาบันรับรองคุณภาพโรงพยาบาล.
- พิชณุ อภิสมาจารโยธิน. (2555). วาทกรรม การปะทะ
ต่อต้านของการแพทย์แผนไทย. ปรัชญาดุขกั
บัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และ
สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์. (2551). ระบบสุขภาพภาค
ประชาชนกับความเจ็บป่วย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ. (2547). คู่มือสังคมวิทยา
ในบริการสุขภาพ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย
ระบบสาธารณสุข.

การเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

Education Management Preparing for ASEAN Reaching

ดร.เรวัฒน์ คำชาย¹

Rawat Kakhai, Ph.D.

¹คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

Faculty of Administration, Chalermkanchana University

บทนำ

การอ่อนกำลังลงทางเศรษฐกิจของประเทศที่อยู่ทางซีกโลกตะวันตก ทำให้เกิดการเข้าสู่ยุคของบูรพาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันยุคแห่งการเปลี่ยนอำนาจของโลกครั้งสำคัญโดยมีประเทศในซีกโลกตะวันออกและตะวันออกกลางเป็นขั้วสำคัญทางเศรษฐกิจนั้น ได้ส่งผลให้ประชาคมโลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็วภายใต้สังคมและระบบเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงมากขึ้น กิจกรรมด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมการเมืองการศึกษาสังแวดล้อมถูกเชื่อมโยงด้วยข้อมูลข่าวสารที่สื่อถึงกันอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดกระแสสากลเชื่อมโยงกันทั่วโลกโลกถูกล้อมเป็นหนึ่งเดียวไร้ซึ่งพรมแดนประชาคมโลกจึงต้องเร่งเตรียมความพร้อมในการสร้างระบบกลไกและพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้นเพื่อสามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงและก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ใช้ “ฐานความรู้และนวัตกรรม” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาตลอดจนเรียนรู้ที่จะยกระดับในการพัฒนาด้านจิตใจและคุณธรรมเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่มีความสมดุลแห่งความเจริญทางวัตถุสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา (อนุก เหล่าธรรมทัศน์ 2555)

ปัจจุบันการศึกษากลายเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การดำเนินนโยบายระดับชาติและระดับนานาชาติมักมี

ข้อกำหนดด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมความร่วมมือด้านการวิจัยการประชุมสัมมนาการศึกษาแลกเปลี่ยนบุคลากรนิสิตนักศึกษาและครูอาจารย์เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและใช้ทรัพยากรมนุษย์ร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งเป็นข้อกำหนดในหลักการประการหนึ่งสำหรับการดำเนินการของโครงการความร่วมมือในแต่ละภูมิภาค ดังเช่นอาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nation)

การศึกษาในทุกระบบทุกระดับจะมีบทบาทสำคัญในการที่จะสร้างคนไทยให้มีการศึกษาที่จะสามารถอยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพโดยที่การเตรียมระบบการศึกษาของไทยนอกเหนือไปจากการสร้างความตระหนักแล้ว ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา จะต้องมีความรู้ในเรื่องของอาเซียนศึกษาที่จะต้องครอบคลุมถึงเรื่องวัฒนธรรมประเพณี ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครองที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงรวมทั้งความสามารถทางด้านสารสนเทศ การใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน

ปัญหาทางการศึกษาของไทยเป็นอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่จะต้องเดินไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืนและอยู่รอดได้ในยุคของบูรพาภิวัตน์นั้นเป็นไปได้อย่างยิ่ง

ลำบากมากยิ่งขึ้น คนไทยจะมีความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและชาติอื่นๆ ในอาเซียนน้อยมาก แต่ในทางกลับกันประเทศอื่นๆ ในอาเซียนรู้จักประเทศไทยดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ดีของประเทศเกาหลี ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในอาเซียนอย่างจริงจังในมิติต่างๆ ของประเทศในอาเซียนแล้ว เกาหลีจึงสามารถหาแนวทางในการขยายการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบททุกด้านได้อย่างรวดเร็วทำให้กระแสเกาหลีล้นไหลเข้าสู่ทุกประเทศในอาเซียน รวมทั้งจีนและญี่ปุ่นอย่างรวดเร็ว ซึ่งถือว่าเป็นข้อเสียเปรียบทำให้ประเทศไทยเป็นได้แต่เพียงฝ่ายตั่งรับ (พินิต ระตะนกุล 2553)

จุดมุ่งหมายของประชาคมการศึกษาอาเซียน

การศึกษามีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนดในกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียน ทั้ง 3 เสาหลัก (Three Pillars of ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วยประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio – Cultural Community – ASCC) อย่างหลีกเลี่ยงมิได้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยวิจัยและพัฒนา นโยบายและแผนการศึกษาของชาติจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความตระหนักรู้และมีความพร้อมในการกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่สอดคล้องกับนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีความรู้ความดีและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขซึ่งหมายรวมถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองอาเซียนที่สามารถแข่งขันได้และอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสุขตลอดจนเป็นต้นแบบการ

ดำเนินการเพื่อขยายผลความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันอีกด้วยดังนั้น การให้ความรู้แก่ข้าราชการบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเป้าประสงค์หลักเพื่อประโยชน์ในการปูพื้นฐานสร้างความรู้ความเข้าใจให้นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตื่นตัวและมีความพร้อมในเบื้องต้นเพื่อจับมือก้าวสู่ประชาคมอาเซียนไปพร้อมกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2553) ตามกฎบัตรอาเซียน เป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนที่สมบูรณ์นับว่าเป็นสิ่งท้าทายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความร่วมมือที่กำหนดไว้ใน 3 เสาหลักเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนสังคมในอาเซียนจะต้องร่วมผลักดันให้เกิดผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (วรัญพร แสงนภาพร 2554) คือ

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) ในทางการเมืองหรือเสาประชาคมการเมืองและความมั่นคงจะต้องมีการสร้างกฎเกณฑ์บรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันเพื่อสร้างอาเซียนให้มีความสงบสุขแข็งแกร่งและร่วมรับผิดชอบในการแก้ปัญหาความมั่นคงเพื่อให้อาเซียนยังคงความเป็นศูนย์กลาง
2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) หรือเสาประชาคมเศรษฐกิจมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนของอาเซียนมีการค้าขายระหว่างกันมากขึ้นไปมาหากันได้อย่างสะดวกและมีศักยภาพในการแข่งขันกับโลกภายนอกโดยกำหนดให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวมีการเคลื่อนย้ายสินค้าการบริการการลงทุนเงินทุนและแรงงานฝีมือระหว่างกันอย่างเสรีมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงจึงเน้นการแข่งขันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาการพัฒนา ICT และพลังงาน มีพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกันส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการขยายตัวของ SMEs ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนามีการบูรณาการกับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์เน้นการจัดทำเขตเสรี

การค้าและพันธมิตรทางเศรษฐกิจกับประเทศคู่เจรจา

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ในทางสังคมหรือเสาสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้อาเซียนเป็นสังคมที่มีเอกภาพเอื้ออาทรต่อกันมีความเป็นอยู่ที่ดีพัฒนาทุกด้านและมีความมั่นคงทางสังคมด้วยการพัฒนามนุษย์ เน้นการบูรณาการด้านการศึกษาร่วมสร้างสังคมความรู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสมส่งเสริม ICT การเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติการคุ้มครองและสวัสดิการสังคมเน้นการจัดความยากจนสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมความยุติธรรมและสิทธิต่างๆคุ้มครองสิทธิผู้ด้อยโอกาสแรงงานย้ายถิ่นฐานส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดนการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันของร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมลดช่องว่างการพัฒนาข้อกำหนดตามกฎหมายบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียนโดยการศึกษาเป็นกลไกในการปลูกฝังค่านิยมแนวความคิดความเข้าใจกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลกโดยในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ได้กำหนดให้การพัฒนาศักยภาพมนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกในการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีของประชากรในเขตภูมิภาคด้วยการให้ความสำคัญกับการศึกษาและการสร้างโอกาสทางการศึกษาลงทุนในด้านการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และการเรียนรู้ตลอดชีวิตการส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสมการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศการอำนวยความสะดวก

สะดวกการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์

การเตรียมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยรณรงค์ให้ประชากรทุกคนอ่านออกเขียนได้ลดอัตราการไม่รู้หนังสือเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมและส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนทางไกลการศึกษานอกระบบการเรียนจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Centers - CLCs) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสื่อมัลติมีเดียและสื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ

นอกจากนี้ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรมาตรฐานของอาเซียน (ASEAN Curriculum) สำหรับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.6) ช่วงชั้นที่ 2 (ม.1-ม.3) และช่วงชั้นที่ 3 (ม.4-ม.6) ซึ่งมีกรอบการเรียนรู้ 5 ประเด็นหลักคือความรู้เกี่ยวกับอาเซียน (Knowing ASEAN) การเล็งเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์และความหลากหลาย (Valuing Identity and Diversity) การเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น (Connecting Global and Local) การส่งเสริมความเสมอภาคและความยุติธรรม (Promoting Equity and Justice) การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (Working Together for a Sustainable Future) โดยกำหนดใน 7 สาขาวิชาได้แก่ประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จริยศึกษาภาษาและวรรณกรรมศิลปศึกษาและเทคโนโลยีด้านการศึกษารวมถึงเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษาเพื่อรองรับการถ่ายโอนหน่วยการเรียนรู้ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษาและให้ทุนการศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียน

2. การลงทุนในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ โดยส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียนการพัฒนาการจัดการเรียน

การสอนภาษาอังกฤษให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษาบุคลากรทางการศึกษาและประชาชนการพัฒนาครูซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งประเทศไทยมีเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาครูกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนรวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียน

3. การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสมโดยเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติระบบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษา

4. ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศโดยส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในทุกระดับการศึกษากำหนดสมรรถนะผู้เรียนในด้าน ICT ในแต่ละระดับ การศึกษาพัฒนา และยกระดับสถาบันการศึกษาให้มีความสามารถเฉพาะด้าน ICT เพื่อผลิตบุคลากรด้าน ICT ให้มีทักษะความเชี่ยวชาญสูงสร้างแรงจูงใจเพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานในการเข้าฝึกอบรมและสอบมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT ที่มีการกำหนดไว้ในระดับสากลพร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

5. อำนวยความสะดวกการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์นักวิทยาศาสตร์และบุคลากรวิชาชีพทางด้านการวิจัยที่มีคุณภาพส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมพัฒนาเด็กเยาวชนและประชาชนให้เข้าถึงองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาทั้งนี้ประเด็นสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการได้ผลักดันให้มีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับผลกระทบจากประชาคม

อาเซียนได้แก่

□ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (พ.ศ. 2556 – 2565) ได้แก่

○ สร้างเสริมและฝึกทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษาครูข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

○ พัฒนาศักยภาพครูเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

○ พัฒนาผลิตและจัดสรรสื่อการสอนสื่อเทคโนโลยีและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแก่สถานศึกษา

○ สนับสนุนการจัดบรรยากาศกิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษและแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา

○ ส่งเสริมการเรียนการสอน/การอบรมสาขาวิชาต่างๆ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพทั้งในและนอกระบบเป็นภาษาอังกฤษ

○ สร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในประเทศและต่างประเทศ

○ กำหนดและประกาศให้ภาษาอังกฤษเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสำเร็จการศึกษาของสถานศึกษาและในการสรรหาบรรจุแต่งตั้งเลื่อนระดับปรับตำแหน่งรวมถึงการพิจารณาให้รางวัลหรือเงินตอบแทนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

□ การส่งเสริมการถ่ายโอนหน่วยการเรียนรู้ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN) ซึ่งได้ดำเนินโครงการฯ นำร่องในมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกเครือข่ายตั้งแต่ปี 2554 โดยมีหลักสูตรที่เปิดให้นักเรียนเลือกจำนวน 12,270 หลักสูตรปัจจุบันมีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 51 คนจากผู้สมัคร 232 คนและจะขยายจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการรวมทั้งมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่ายนอกจากนี้มีการส่งเสริมให้นักศึกษาไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์และศึกษาในประเทศสมาชิก

อาเซียนเพื่อสร้างโอกาสให้นักศึกษาไทยสามารถไปประกอบอาชีพในประเทศต่างๆผ่านโครงการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการด้านวัฒนธรรมและการฝึกอบรมต่างๆ

□ การศึกษากฎระเบียบและเงื่อนไขการลงทุนในสาขาการศึกษาเพื่อการลงทุนและการขยายธุรกิจของคนไทยในต่างประเทศรวมทั้งการศึกษาข้อได้เปรียบเสียเปรียบและปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆเกี่ยวกับการเปิดเสรีบริการด้านการศึกษาเพื่อรองรับการลงทุนในสาขาการศึกษาในไทยของชาวต่างชาติและการเคลื่อนย้ายครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาของภูมิภาครวมทั้งการพัฒนาศักยภาพนักเรียนนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านการศึกษา

□ การยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานฝีมือแรงงานให้มีขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน 6 คุณวุฒิวิชาชีพอาเซียนซึ่งปัจจุบันได้มีการจัดทำตำแหน่งงานต่างๆในกลุ่มอุตสาหกรรม 33 สาขารวมทั้งสิ้น 224 ตำแหน่งงานโดยกระทรวงอุตสาหกรรมกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละอาชีพเพื่อยกระดับฝีมือแรงงานให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่สูงขึ้นกว่าเดิมให้มีความสอดคล้องกับ AEC Blueprint

□ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (กลุ่มเด็กและเยาวชน) โดยมีการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานในอาเซียนทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณซึ่งนอกจากจะใช้เป็นทิศทางในการผลิตนักเรียนและนักศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการตลาดแรงงานยังเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนสนใจศึกษาต่อในสายเทคนิคและอาชีวศึกษามากขึ้นเมื่อจบการศึกษาแล้วมีงานทำได้อย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียนได้กำหนด 8 นโยบายการศึกษาซึ่งจะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินจัดการศึกษาทั้งภายในประเทศและภายในประชาคมการศึกษาอาเซียนดังนี้

1. เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องโดยปฏิรูปให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคใหม่การพัฒนาครูและการพัฒนาระบบการทดสอบการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับหลักสูตรและการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน

2. ปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครูให้มีจำนวนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของปัจจุบันรองรับหลักสูตรใหม่และการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่รวมทั้งพัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะครูให้เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและระบบสวัสดิการและลดปัญหาที่บั่นทอนด้านขวัญกำลังใจของครูให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน

3. เร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้สร้างมาตรฐานการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์แบบพกพา หรือแท็บเล็ตและพัฒนาเนื้อหาสาระพัฒนาครูและการวัดประเมินผลที่ได้มาตรฐานรวมทั้งเพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมไทย

4. พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากลให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศโดยผลักดันให้เกิดการใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อมาใช้ในการกำหนดทักษะความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทำให้มีงานทำมีความก้าวหน้าและได้รับค่าตอบแทนตามสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นโดยไม่ขึ้นกับวุฒิการศึกษาเท่านั้น

5. ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเร่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานมากกว่าการขยายเชิงปริมาณส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีโดยให้มีการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของไทยเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและจัดสรรทรัพยากรอย่างมี

ประสิทธิภาพรวมทั้งพัฒนาการเป็นมหาวิทยาลัยในระดับโลก (World Class University) ให้มากขึ้น

6. ส่งเสริมให้เอกชนและทุกภาคส่วนเข้าร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้นสนับสนุนระบบความร่วมมือแบบเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษารัฐและเอกชน (Public Private Partnerships) ตลอดจนเปิดโอกาส ให้เอกชนมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรเป็นวิทยากรสนับสนุนการฝึกงานและเรียนรู้การทำงานจริงในสถานที่ทำงาน เช่นการอาชีวศึกษาควรให้เอกชนเข้ามาร่วมตลอดกระบวนการแก้วิกฤติอาจไม่เพียงพอเอกชนควรเข้ามาร่วมตั้งแต่กำหนดหลักสูตรว่าต้องการหลักสูตรหรือการเรียนการสอนแบบใด

7. เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุได้รับบริการการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสและการพัฒนากองทุนเงินกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (ICL) ให้สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพเพิ่มโอกาสและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการประเทศ

8. พัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดขยายแผนภาคใต้ด้วยการสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจสังคมอัตลักษณ์และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้มากขึ้นโดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยการสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษา

บทสรุป

การศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเตรียมเยาวชนให้พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสถานศึกษาทุกแห่งต้องเน้นและให้ความสำคัญทั้งผู้บริหารนักการศึกษาและบุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องพิจารณาและให้ความสำคัญทั้งในเรื่องของการสร้างสมดุลของเป้าหมายและหลักการของการศึกษาที่ควรกำหนดให้มีความชัดเจนคือมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันจะนำไปสู่การสร้างระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาที่

เป็นธรรมและยั่งยืนด้านการพัฒนาความสามารถด้านการใช้ภาษาต่างประเทศควรดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนควบคู่ไปกับสร้างสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารทั้งในและนอกชั้นเรียนด้านการพัฒนาความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนมุ่งเน้นการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์การแก้ปัญหาและการสร้างความหมายผ่านกระบวนการสืบสอบด้านการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรรูปแบบใหม่ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ยุทธศาสตร์การสอนในศตวรรษนี้ โดยมีโครงสร้างประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นบนฐานแนวคิดของการเสริมสร้างประสบการณ์ผ่านการบูรณาการในลักษณะสหสาขาวิชาและด้านการพัฒนาคุณลักษณะสมรรถนะและค่านิยมสำหรับพลเมืองไทยสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนควรกำหนดสมรรถนะหรือค่านิยมใหม่ที่สำคัญและจำเป็นในการอยู่ร่วมกันเช่นการเป็นผู้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตรู้จักตั้งปัญหาเข้าใจปัญหาโลกและต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รับผิดชอบหลักจะได้กำหนดและประกาศนโยบายด้านการศึกษาไม่ว่าจะเป็นนโยบายเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมศักยภาพด้านการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตการเปิดเสรีการศึกษาและเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานแล้วก็ตามกระทรวงศึกษาธิการสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแต่ก็มีประเด็นที่น่าสนใจและควรพิจารณาต่อไปว่านโยบายเหล่านี้มีความครอบคลุมเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามที่อาเซียนได้กำหนดไว้หรือไม่สามารถที่จะพัฒนาประชากรให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกได้มากน้อยเพียงใดประเด็นคำถามต่างๆ เหล่านี้ยังคงต้องอาศัยการวิพากษ์เพื่อแสดงความคิดเห็นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้ได้คำตอบที่จะใช้เป็น

แนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุดและเกิดความคุ้มค่าที่สุดต่อ
เยาวชนผู้ซึ่งจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ
ในอนาคตอันใกล้

เอกสารอ้างอิง

พินิต ระตะนานุกุล. (2553). การบรรยายทางวิชาการ
เพื่อสร้างความตระหนัก เรื่อง การก้าวสู่
ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการ
สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

วรัญพร แสงนภาพร. (2554). การเตรียมความพร้อม
ด้านการศึกษาของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่
ประชาคมอาเซียนปีพ.ศ. 2558 : ก้าวใหม่การ
ปฏิรูปการบริหาร : แนวคิดประสบการณ์
ของการคิด.อุบลราชธานี : อุบลกิจออนเซต
การพิมพ์.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ.
(2556). 8 นโยบายการศึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). การบรรยาย
ทางวิชาการเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการ
ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ :
บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2555). ปาฐกถาพิเศษ บุรพา
ภวิวัฒน์ : ภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจโลกใหม่
:สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556
จาก [http://www.bangkokbiznews.com/
home/detail/business/center-business](http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/business/center-business).

การจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน Knowledge Management from Researches of Private Universities Instructors

ดร.พิภา สมบูรณ์¹

Lita Somboon, Ph.D.

มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

Chalermkanchana University

บทนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 (2554) จะเห็นได้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก่อให้เกิดการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ส่งผลให้โลกปัจจุบันก้าวเข้าสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้หรือสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) โดยทุนทางสติปัญญา (Intellectual capital) และความรู้ (Knowledge) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การที่ประเทศจะก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้ที่มีคุณภาพได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือการมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของระบบการศึกษาที่ต้องสามารถสนองตอบต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการทัศน์ใหม่ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถที่จะแข่งขันกับต่างชาติได้ ดังประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ (2549) ว่าด้วยมาตรฐานการอุดมศึกษาด้าน

การสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ระบุว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการแสวงหา การสร้างและการจัดการความรู้ตามแนวทางและหลักการ อันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้ และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2555-2559 (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2555) ว่าด้วยยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศเพื่อการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศ สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมเข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่างแพร่หลาย

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเอกชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาบัณฑิต พัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพให้มีจิตสำนึกในการพัฒนา สามารถที่จะพัฒนาหลักวิชาและองค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้กับศาสตร์ที่เป็นสากล จะเห็นได้ว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีบทบาทมากในการขับเคลื่อนทั้งด้านการเรียนการสอน และการวิจัย

การจัดการความรู้ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำวิจัย ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และเป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในงานวิจัยให้ประสบผลสำเร็จ เช่น การสกัดเอาความรู้ ดึงความรู้จากนักวิจัยที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) ในงาน

วิจัยหรือเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการให้เป็น “พี่เลี้ยง” (Mentor) “ผู้ให้คำปรึกษา” (Consult) “ผู้ฝึกสอน” (Coaching) ผู้นำวิจัยมือใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรม และ “ร่วมคิด ร่วมกำหนดเป้าหมาย ประสพการณ์ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์ นำไปใช้และเรียนรู้ร่วมกัน หรือมีการถ่ายทอดสู่บุคคลเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งานต่อไป สิ่งที่ได้จากการจัดการความรู้จากงานวิจัยจะส่งผลให้งานวิจัยเพิ่มมากขึ้น คณาจารย์ที่ทำวิจัยเพิ่มขึ้น งานวิจัยตอบโจทย์ความเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนเพื่อท้องถิ่น งานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย เชิงพาณิชย์ เชิงท้องถิ่น และเชิงวิชาการ อย่างเป็นรูปธรรม

ความรู้

ความรู้เป็นสิ่งที่สังสมจากการพบเห็นได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านแล้วเก็บไว้เป็นประสบการณ์ การนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการเสริมและเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน หากมีการพบปะผู้คนจะเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยถูกนำไปประยุกต์ได้โดยบุคคล และอาศัยข้อมูล ทักษะ ประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจ ในขณะที่ วิจารณ์ พานิช (2547) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ สิ่งที่น่าไปใช้ ไม่หมดไม่สึกหรอแต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น จะเห็นได้ว่า ความรู้มี 2 ประเภทจากทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง Iceberg Model
ที่มา Nonaka and Takeuchi (1998)

จากภาพ ภูเขาน้ำแข็งจะเห็นได้ว่ายอดของภูเขาน้ำแข็งที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมาประมาณ 20 % คือ ภาพลักษณ์ภายนอกของบุคคลที่แสดงออกถึง ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ที่เรียกว่า ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่เห็นได้ชัดเจน เป็นความรู้ที่อยู่ในตำรารับตำรา อันได้มาจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ ผ่านกระบวนการพิสูจน์ ผ่านกระบวนการวิจัย และอีกส่วนของภูเขาน้ำแข็งประมาณ 80% คือ ภาพภายในของบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ Social Role, Self-Image, Traits และ Motives ที่เรียกว่า ความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน เป็นสิ่งที่เห็นได้ไม่ชัด เป็นความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ เคล็ดวิชา ภูมิปัญญา สิ่งที่ได้มาจากการพิจารณา ญาณ ญาณ ไหวพริบ เป็นเทคนิคเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

การจัดการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นการรวบรวม และจัดการความรู้ ความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่อยู่ในคอมพิวเตอร์ ในกระดาษหรือในตัวบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการให้บุคลากรได้รับความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม และเกิดประสบการณ์และความชำนาญเพิ่มขึ้น ในขณะที่ Nanoka and Takeuchi (1998) ได้กล่าวการจัดการความรู้คือ การสร้างสรรค์ความรู้และนวัตกรรมขององค์กรในรูปแบบอุปมา คำขวัญหรือสัญลักษณ์ รูปแบบการจัดการความรู้มีรากเหง้าอยู่ในลักษณะการสร้างความรู้และการจัดการที่เกิดผลจากการปฏิบัติ (Holistic) ทุกอย่างสัมพันธ์กันอย่างธรรมชาติ ความรู้ที่เรียบง่ายมีการยกระดับ เกิดความชัดเจนในรูปแบบญาณวิทยา (Epistemological) เพื่อให้ได้เครื่องมือทางวัฒนธรรมและการดำเนินงานใหม่ ๆ ขององค์กร ส่วนวิจารณ์ พานิช (2548) กล่าวว่า การจัดการความรู้ เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและกว้างขวาง ไม่สามารถให้นิยามด้วยถ้อยคำสั้น ๆ ได้ ต้องให้นิยามหลายข้อ จึงจะครอบคลุมได้แก่

1) การจัดการความรู้เป็น การรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวของมันเองไม่ใช่การจัดการความรู้

2) การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ ถ้าไม่มีการแบ่งปันความรู้ความพยายามในการจัดการความรู้จะไม่ประสบผลสำเร็จ พฤติกรรมภายในองค์กร เกี่ยวกับวัฒนธรรม พลวัต และวิถีปฏิบัติ มีผลต่อการแบ่งปันความรู้ ประเด็นด้านวัฒนธรรมและสังคมมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการความรู้

3) การจัดการความรู้ต้องการผู้ทรงความรู้ความสามารถในการตีความและประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางในองค์กร รวมทั้งต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งสำหรับช่วยแนะนำวิธีประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ ดังนั้น กิจกรรมเกี่ยวกับคน ได้แก่ การดึงดูดคนเก่งและดี การพัฒนาคน การติดตามความก้าวหน้าของคน และการดึงคนมีความรู้ความ

สามารถไว้ในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้

4) การจัดการความรู้เป็นเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร การจัดการความรู้เกิดขึ้นเพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยสร้างคามมีชีวิตชีวาและความสำเร็จให้แก่องค์กรการประเมิน “ต้นทุนทางปัญญา” (Intellectual Capital) และผลสำเร็จของการประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ เป็นดัชนีบอกว่า องค์กร มีการจัดการความรู้ได้อย่างได้ผลหรือไม่

จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้มีลักษณะเป็นเกลียวคลื่นความรู้ (Knowledge Spiral) ซึ่งมีประโยชน์มากมาย เป็นการเพิ่มพูนทางปัญญา แต่งเติม เติมเต็ม ให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดมีความสุข

กระบวนการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถช่วยยกระดับความรู้ ดึงความรู้ สกัดความรู้ และนำความรู้ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้เขียนได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ไว้ในตารางดังนี้

กระบวนการ	แนวคิด ทฤษฎี										
	Wiig (1993)	Anderson (1995)	Marquardt Z(1996)	Alavi (1997)	Beckman (1997)	O'Dell (1998)	Morse (1999)	วิจารณ์ พานิช (2547)	ก.พ.ร. (2546)	กานต์สุดา มาชะดิรานนท์ (46)	Nonaka & Takeuchi (2001)
1. การสร้างความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การนำความรู้ไปใช้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
3. การเก็บรักษาความรู้			✓	✓			✓				
4. การแบ่งปันผลแลกเปลี่ยนความรู้		✓	✓		✓	✓		✓	✓		✓
5. การจำแนกความรู้		✓			✓	✓					
6. การเก็บรวบรวมความรู้	✓				✓	✓			✓	✓	✓

กระบวนกร	แนวคิด ทฤษฎี										
	Wiig (1993)	Anderson (1995)	Marquardt-Z1996)	Alavi (1997)	Beckman (1997)	O'Dell (1998)	Morse (1999)	วิจารณ์ พานิช (2547)	ก.พ.ร. (2546)	กานต์สุดา มาณะศิรินันท์ (46)	Nonaka & Takeuchi (2001)
7. การปรับปรุงความรู้		✓				✓					
8. การประมวลความรู้และการกลั่นกรอง	✓				✓			✓	✓	✓	✓
9. การคัดเลือกความรู้		✓		✓	✓		✓	✓			✓
10. การแสวงหาความรู้		✓	✓					✓	✓	✓	✓
11. การกำหนดความรู้								✓		✓	✓
12. การประยุกต์ใช้ความรู้								✓			
13. การวัดและประเมิน	✓	✓				✓	✓	✓			✓
14. การค้นหาความรู้									✓	✓	
15. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ									✓		
16. การเข้าถึงความรู้	✓			✓		✓		✓	✓	✓	
17. การเผยแพร่ความรู้	✓		✓	✓	✓		✓				✓
18. วิสัยทัศน์	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓		

จากตารางสรุปได้ว่า ในการสังเคราะห์กระบวน การจัดการความรู้ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการจัดการ ความรู้จากงานวิจัย มีดังนี้

1. วิสัยทัศน์การจัดการความรู้ (Knowledge Vision)
2. การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition)
3. การสร้างความรู้ (Knowledge Creation)
4. การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing)

5. การวิเคราะห์ กลั่นกรอง คัดเลือกความรู้และ การสกัดความรู้ (Knowledge Analysis)

6. การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage)

7. การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Transfer and Dissemination)

8. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Knowledge Application)

9. การปรับความรู้ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ (Knowledge Validation)

10. การประเมินผลการจัดการความรู้ (Knowledge Evaluation)

ผู้เขียนสามารถอธิบายได้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) เป็นการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน นับตั้งแต่การมีข้อมูล สรุปลงความรู้ จนนำไปสู่การจัดการให้เกิดระบบเป็นชุดความรู้ในภาพรวม และมีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์การจัดการความรู้ (Knowledge Vision) หมายถึง สิ่งที่แสดงจุดมุ่งหมายสำคัญในการดำเนินการให้เกิดขึ้นในองค์กร และเป็นสิ่งที่แสดงเจตนารมณ์ในการดำเนินการ

การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) หมายถึง วิธีการหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ภายใน และภายนอกองค์กร เช่น การสืบหาความรู้ การเปิดรับข้อมูลความรู้ และสารสนเทศจากภายนอกองค์กร

การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย การแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างสมาชิกในองค์กร ทั้งความรู้แจ้งชัดและรู้ฝังลึก การสกัดความรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ฝังลึกของคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง การรวบรวมความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ และฝึกการเรียนรู้ (internalization) ซึ่งเป็นการแสวงหา และเก็บรับเอาความรู้ชัดแจ้งมาคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จนเกิดเป็นความเข้าใจลึกซึ้งกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคล

การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) หมายถึง กระบวนการให้ความรู้ระหว่างกันของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล โดยผ่านกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลกับสื่อบันทึกความรู้ ระหว่างบุคคลกับบุคคล โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องช่วยในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ หรือไม่ใช่เทคโนโลยีก็ได้

การวิเคราะห์ กลั่นกรอง คัดเลือกความรู้ และสกัดความรู้ (Knowledge Analysis) หมายถึง การนำเอาข้อมูลความรู้ และสารสนเทศ มาวิเคราะห์ คัดกรอง คัดเลือกเพื่อค้นหาว่า ข้อมูลความรู้ขององค์กรประเภทใดที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage) หมายถึง การจัดบันทึก และจัดทำฐานความรู้ขององค์กร

เพื่อเก็บไว้ในรูปของเอกสาร หนังสือ ฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ และคู่มือการปฏิบัติงานในองค์กร

การถ่ายโอน และเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Transfer and Dissemination) หมายถึง การถ่ายทอดข้อมูลความรู้ แก่บุคคลภายในองค์กร และภายนอกองค์กร โดยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยน การจัดบอร์ดเผยแพร่ข้อมูล และการให้สัมภาษณ์แก่บุคคลภายนอก

การประยุกต์ใช้ความรู้ (Knowledge Application) หมายถึง การนำเอาข้อมูลความรู้ และประสบการณ์การทำงานมาประยุกต์กับภูมิปัญญา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากขึ้น

การปรับความรู้ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ (Knowledge Validation) หมายถึง การนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อบุคคลภายในสถาบันและสังคม ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ การถ่ายทอดความรู้ การให้คำปรึกษา การจัดอบรมความรู้ และการอำนวยความสะดวกความรู้โดยยึดเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบันและทันสมัยเป็นต้น

การประเมินผลการจัดการความรู้ (Knowledge Evaluation) หมายถึง การวัดผลในการจัดการความรู้ที่ได้ดำเนินการจัดการความรู้ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสิ้นสุดกระบวนการ หรือมีการวัดผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ

การจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน

สาระที่เป็นหัวใจของการทำงานวิจัย วิชาการ เพื่อพัฒนาพื้นที่ต้องรู้จักและรู้ว่าทรัพยากรที่มีค่าคืออะไร อยู่ที่ไหน เอามาใช้ได้อย่างไร เอามาใช้และเพิ่มพูนได้อย่างไร การจัดการความรู้หัวใจไม่ได้อยู่ที่ความรู้ หัวใจอยู่ที่การปฏิบัติ (Action) ลงมือทำ แต่การลงมือทำนั้น ถ้าการจัดการความรู้เป็น ต้องรู้ว่าการอะไรบ้างเพื่อทำให้ดีกว่าเดิม ดีกว่าคนทั่วไป จึงต้องรู้จักค้นหาความรู้ การค้นหาความรู้ นั้นต้องตามหลักความรู้เชิงทฤษฎี

(Explicit Knowledge) และความรู้เชิงปฏิบัติ (Tacit Knowledge) ส่วนใหญ่มักจะหาความรู้เชิงทฤษฎี ซึ่งปัจจุบันการค้นคว้าง่ายมาก จากการค้นหาทางอินเทอร์เน็ต Google วิקיพีเดีย แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ Tacit Knowledge ถามว่าอยู่ที่ไหน คำตอบคือ อยู่ที่คนหรือกลุ่มคน หน่วยงาน ซึ่งสามารถไปเรียนรู้ได้ มีเครื่องมือสำหรับศึกษาได้เป็นอย่างดีคือ KM สามารถช่วยเหลือได้ เรียกว่า “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer Assist) จะเห็นได้ว่า วิธีนี้เป็นวิธีการค้นหาความรู้ได้เป็นอย่างดี

การจัดการความรู้จากงานวิจัย

KM คือ การจัดการความรู้ วิจัย คือ การสร้างความรู้ จากการสังเกตจะเห็นได้ชัดว่า KM มากกว่าการสร้างความรู้ คือ ไปสู่การใช้ความรู้ แต่การวิจัยก็เป็นวิจัยใช้ความรู้ จะเห็นได้ว่างานวิจัยและการจัดการความรู้เป็นการสร้างความรู้ แต่มาคนละมุมกระบวนการวิจัยมาจากปัญหา มีโจทย์ มีความต้องการของพื้นที่ แปลงจากโจทย์พื้นที่มาเป็นโจทย์วิจัย 2 อย่างนี้ไม่เหมือนกัน เพราะการจัดการความรู้มาจากข้อหนึ่งไม่ใช่ข้อปัญหาแต่เป็นข้อแห่งความสำเร็จ ที่เรียกว่า Success story หรือ Best Practice ในนั้นมีความรู้ชนิดที่เป็นความรู้ปฏิบัติ (Tacit Knowledge) รวบรวมและหาวิธีดำเนินการดึงออกมาเป็นความรู้ได้เหมือนกัน ความรู้ที่ถูกกลืนเลย คือ ความรู้ที่อยู่ในคน

จะเห็นได้ว่า เครื่องมือ KM ที่ใช้บ่อยที่สุดเรียกว่า After Action Review : AAR บอกชัดเจนคือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังการทำงาน ส่วนเครื่องมือก่อนทำเรียกว่า Before Action Review : BAR การจัดการความรู้กับงานวิจัย เป็นคนละเรื่องเดียวกัน แต่จะเสริมกันในตัว KM ผลผลิตคือ Tacit Knowledge เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคนหรืออยู่ในกระบวนการทำวิจัย อยู่ในข้อตกลง Tacit Knowledge เกิดขึ้นผ่าน Action ตัว A หมุนเป็นวงก็จะยกระดับความรู้ขึ้น ที่เรียกว่า ยกระดับเกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) ซึ่งจะทำให้เกิดพลังอย่างยิ่ง

ความแตกต่างระหว่างการจัดการความรู้กับวิจัยต่างกันอย่างไร การวิจัยเริ่มจากทุกซ์ แต่ KM เริ่มจากสุข

เพราะการวิจัยโดยทั่วไปจะไม่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติในพื้นที่ หรือในสถานปฏิบัติการโดยทั่วไป KM หัวใจหลักคือการปฏิบัติ เมื่อไหร่ก็ตามถ้าไม่ Action ไม่มี KM จะเห็นได้ว่า การวิจัย เน้นความรู้ในกระดาด (Explicit Knowledge) แต่ KM เน้น (Tacit Knowledge) ความรู้ในคน ความแตกต่างอีกอย่างคือ ตัวแปร (Variable) วิจัยเน้นลดตัวแปร ให้เหลือน้อยที่สุด จะมีความแม่นยำ แล้วพยายามตัดตัวแปรทั้งหลาย Assumption ทั้งหลายและให้เหลือตัวแปรไม่กี่ตัว นั่นคือวิธีการวิทยาการวิจัย แต่ KM ไม่ใช่ ตรงกันข้าม ทำตามความเป็นจริง ตัวแปรมาก KM ยังมีพลังเพราะมีความแตกต่าง ความไม่แน่นอนมาก มีเรื่องให้เรียนรู้และเรื่องให้ทดลอง มีเรื่องให้ปรับ KM ก็ยังมีพลัง

วิธีคิดการจัดการความรู้เมื่อเทียบกับการวิจัย จะเห็นได้ว่า การวิจัย เป็นการคิดแบบเส้นตรง A ไป B แต่ KM นั้นวิธีคิดเป็นวงจร เรียกว่า หมุนเกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) หมุนไปแบบไม่รู้จบ การวิจัยมีต้นทาง ปลายทาง มีจุดจบของโครงการวิจัย แต่การจัดการความรู้เป็นวงจรไม่รู้จบเพราะสิ่งที่ต้องการทำให้ดีขึ้น ทำอย่างเดิมไม่ได้ ต้องปรับให้ดีขึ้น

การจัดการความรู้กับงานวิจัย ทั้งสองอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะเป็นทั้ง Tacit Knowledge และ Explicit Knowledge เช่น งานวิจัย โรงเรียน ขาวนา ซึ่งมีการทำ KM มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดึงความรู้จากที่อื่นมาปรับแล้วสร้าง แล้วใช้ เก็บ วัด ตรวจสอบ ข้างงามไม่งาม ออกตรวจแค่ไหน มีแมลงมากินหรือไม่ อย่างนี้เรียกว่าการวัดมีการตรวจสอบ ขาวนาก็ทำนา เกิดเป็นชุดความรู้ Tacit Knowledge ของขาวนาในการทำนา ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการทำวิจัยและเป็นงานวิจัยไม่ขึ้นทั้ง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวงวิชาการ

งานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน

อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนมีภาระหน้าที่ ทำการสอนและวิจัย ซึ่งจะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยเอกชน

เร่งส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีการทำวิจัยมากขึ้น แก้ไขปัญหาในพื้นที่ และนำผลที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ได้จริง ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายใน และแหล่งทุนภายนอก รวมทั้งตอบโจทย์งานประกันคุณภาพ ในองค์ประกอบที่ 4 การวิจัย ซึ่งรวมถึงการจัดการความรู้ การนำวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย

งานวิจัยกับการเรียนการสอน

งานวิจัยกับการเรียนการสอน คือ ผลผลิตที่ได้จากการวิจัยแล้วนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน โดยใช้ขั้นตอนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน กล่าวคือ เริ่มต้นจากความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนแล้วให้ผู้เรียนคิดปัญหาหรือโจทย์ ตั้งวัตถุประสงค์ สมมติฐาน ออกแบบการวิจัย เพื่อหาข้อมูลมาทดสอบสมมติฐาน และหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สรุปผล รายงานการวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มของผู้เรียนและอาจารย์ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นงานวิจัยจึงต้องมีวิธีบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน (Research Based Instruction) จะเห็นได้ว่างานวิจัยกับการเรียนการสอน สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียน สร้างสรรค์ทางปัญญา และเป็นประโยชน์กับผู้เรียน ซึ่งได้แก่

1) การสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้นักศึกษาอยากจะทำ อยากจะเรียน อยากจะทำ ซึ่งจะเป็นตัวแรงให้ขับเคลื่อน เกิดความรู้สึกลอยลางจะสร้างสรรค์ อยากจะรู้ อยากจะเขียน

2) ใช้แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้

3) ให้เรียนรู้โดยการลงมือทำจริง (Learning by Doing)

4) ให้มีการใช้ประสบการณ์เดิม/ ความรู้เดิม บวกกับประสบการณ์ใหม่/ ความรู้ใหม่ แล้วคิดทบทวน ถกเถียง ที่เรียกว่า การคิดแบบสะท้อนกลับป้อนกลับมา (Reflective Thinking)

5) ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน อาจารย์ (Interactive) เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน

6) หาข้อสรุปร่วมกัน คือ การสร้างความรู้ใหม่ สร้างความคิดใหม่ สะท้อนความคิดใหม่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีกก้าวหน้ายิ่งขึ้น ความรู้จึงไม่หยุดนิ่งจะเกิดการคิดค้นต่อไปอีก

7) จัดการทำงานและเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)

8) จัดให้เป็นการเรียนรู้ “วิธีการเรียนรู้” (Learning to Learn) ไม่ใช่การสอนหรือการบอก

สรุปได้ว่า งานวิจัยกับการเรียนการสอน เมื่อนำงานวิจัยมาบูรณาการกับการเรียนการสอน สิ่งที่ได้คือการคิดแก้ปัญหา การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการคิด ทบทวนแลกเปลี่ยนความรู้

สรุป

การจัดการความรู้จากงานงานวิจัย เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยเอกชนควรสร้างความรู้ ควรแบ่งปันความรู้ จากงานวิจัยให้เป็นรูปธรรม เพราะผลที่ได้จากการจัดการความรู้จะทำให้เกิดพลังอย่างมหาศาล จาก Tacit Knowledge และ Explicit Knowledge ส่งผลให้มหาวิทยาลัย เอกชนมีปริมาณงานวิจัย และคุณภาพของงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการนำผลผลิตที่ได้จากงานวิจัยไปใช้กับการเรียนการสอน การพัฒนาท้องถิ่น อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549) 6 เดือนแห่งการ

ขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาพร้อมพลังปัญญา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

กานต์สุตา มาฆะศิรินันท์. (2546) การนำเสนอระบบ

การจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
สำนักงาน.(2554) สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด
พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน.(2555) นโยบาย
และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิจารณ์ พานิช. (2548) การจัดการความรู้
ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- _____. (2547) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อ
สังคม. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546)
คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติงานพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ : สิริบุตร
การพิมพ์.
- Aderson, A. (1996) The knowledge manage-
ment assessment tool: External
benchmarking vision. Houston, TX:
APQC, The American Productivities and
Quality Center.
- Alavi, Maryam. (1997) Knowledge manage-
ment and knowledge management
system. [Online] . Available from:
[http://www.rhsmith.umd.edu/malavi/
icis-97-KMS/index.htm](http://www.rhsmith.umd.edu/malavi/icis-97-KMS/index.htm).
- Beckman, T. (1997) A methodology for
knowledge management. Proceedings
of the LASTED international conference
on AI and soft computing.
- Marquardt, M.J. (1996) Building the learning
organization. New York: McGraw-hill.
- Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1998)
The knowledgecreating company.
Boston, MA: Harvard Business School.
- Nonaka, I. & Takeuchi, H. (2001) Knowledge
management: Classic and contempo-
rary works. London: The MIT Press.
- O'dell, C.,& Grayson, Jr., C.J. (1998) If only we
knew what we know: The transfer of
internal knowledge and best practice.
New York, NY: The Free press.
- Morse, T. (1999) Building the Learning
Organization. New York: McGraw-Hill.
- Wiig, K. (1993) Knowledge Management
Foundations. Arlington, TX: Schema
Press.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส
ของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบงา

อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ

FACTORS RELATED TO LEPTOSPIROSIS PREVENTIVE BEHAVIORS AMONG
FAMILY HEALTH-CARE CORE LEADERS IN TOMBON KEB-NGA,
MEUANGCHAN DISTRICT, SISAKEK PROVINCE

สมเกียรติ จินดา¹; รศ.ดร.เฉลิมพล ตันสกุล²

Somkiet Jinda ; Assoc. Prof. Chalermopol Tansakul, Ph.D.

¹หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
Master of Public Health, Faculty of Public Health, Chalermkanchana University

²คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

Faculty of Public Health, Chalermkanchana University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบงา อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบนพื้นฐานตามแบบจำลอง PRECEDE FRAMEWORK ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบงา อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษรวมทั้งสิ้น 660 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง นอกนั้น การรับรู้ด้านอื่นๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางปัจจัยเอื้อการมีกองทุนรองเท้าบูตและถุงมือสวมใส่การมีแหล่งน้ำบริโภคและอุปโภคที่สะอาดการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยเสริม การได้รับคำแนะนำจากอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุข บุคคลใกล้ชิด /ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกอบต./ครู และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส ประกอบด้วย การสวมรองเท้าบูต สวมถุงมือเมื่อสัมผัสผืนน้ำ การหลีกเลี่ยงการเหยียบย่ำบริเวณที่มีน้ำขังการหลีกเลี่ยงลงแช่น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติร่างกายมีบาดแผล การกำจัดหนูทั้งในบ้านและแหล่งที่อยู่อาศัยของหนูและการบริโภคอาหารและน้ำที่สะอาดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสพบว่า ปัจจัยนำ และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ พฤติกรรมการป้องกันโรค แขนงสุขภาพประจำครอบครัว

Abstract

This descriptive study aimed to explore factors associated with leptospirosis preventive behaviors based on PREECEDE framework among family healthcare core leaders in Tambon Keb-nga, Meaungchan District, Sisaket Province. The samples consisted of 250 family health leaders selected by proportional stratified sampling technique. Data were collected by using questionnaires. Statistical analysis employed percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The findings showed that predisposing factors; perception of benefit of leptospirosis prevention, was in high level while another perceptions were in medium level. Enabling factors; having a fund for providing boots and hand gloves to be worn, having potable water to be consumed, and accessibility to healthcare service, were found at medium level. Reinforcing factors; acquired advice from Village Health Volunteers, public health officers, closed friends or relatives, village heads, members of Local Administrative Organization, and teachers in nearby schools and being informed through mass media, were found at medium level. Leptospirosis preventing behaviors founded in the samples explored included wearing boots and gloves when touching water in unreliable sources, avoiding to step into watery areas fit bear feet, avoiding to soak in a water pond when there is any wound in the body, getting rid of rats, and consuming clean food and water. The samples were founded to conduct these behaviors at medium level. Regarding the correlation, it was founded that Predisposing factors and reinforcing factors significantly correlated with leptospirosis preventive behaviors at a .01 significant level.

Keywords: preventive behaviors, family health-care core leaders

บทนำ

โรคเลปโตสไปโรซิสเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญโรคหนึ่งของประเทศไทยนอกจากนี้ทางองค์การอนามัยโลกได้ถือว่าโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน (Zoonotic Disease) ที่เป็นโรคติดต่ออุบัติซ้ำที่สำคัญ (Re-emerging infectious disease) กระจายไปทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศภูมิภาคเขตร้อนและร้อนชื้น การเกิดโรคมักเกิดขึ้นได้ตลอดปีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อฝนตกพบบ่อยช่วงปลายฤดูฝนต่อฤดูหนาวซึ่งเชื้อจะปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมมากขึ้นนอกจากนี้พฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงในเขตร้อนจะมีมากกว่าในเขตหนาวส่วนใหญ่มักมี

การระบาดในฤดูฝนของทุกปีจำนวนผู้ป่วยจะเพิ่มมากขึ้นช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายนแต่จะพบผู้ป่วยสูงสุดในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม (กระทรวงสาธารณสุข 2550)

อัตราป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิสจากหลายๆปีที่ผ่านมา มีรายงานการป่วยอย่างประปรายแต่จากปี 2550 เป็นต้นมามีรายงานการป่วยด้วยโรคนี้เพิ่มขึ้นทำให้อัตราป่วยทั้งระดับประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างชัดเจน จึงถือได้ว่าโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหม่ (Emerging communicable disease) ของพื้นที่ทุกระดับสถานการณ์ของจังหวัดศรีสะเกษในปี 2550

พบผู้ป่วย 274 ราย ตาย 16 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 18.92 /แสนประชากร อัตราป่วยตายร้อยละ 5.84 ปี 2551 พบผู้ป่วย 348 ราย ตาย 12 ราย อัตราป่วย 24.12 /แสนประชากร อัตราป่วยตายร้อยละ 3.45 ปี 2552 พบผู้ป่วย 568 ราย ตาย 11 ราย อัตราป่วย 39.34/แสนประชากร อัตราป่วยตายร้อยละ 2.29 ปี 2553 พบผู้ป่วย 417 ราย ตาย 2 ราย อัตราป่วย 28.93/แสนประชากร อัตราป่วยตายร้อยละ 0.13 พื้นที่ที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก คือ ขุนหาญ ภูสิงห์ ห้วยทับทัน เมืองจันทร์ ไพรบึง ศรีรัตนะ ปรารักษ์ ภูมพพรพิสัย โพธิ์ศรีสุวรรณ ขุขันธ์และปี 2554 พบผู้ป่วย 440 ราย ตาย 1 ราย อัตราป่วย 30.15 /แสนประชากร อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.06 พื้นที่ ที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก คือ ขุนหาญ สีลาลาด ไพรบึง ศรีรัตนะ ยางชุมน้อย ปรารักษ์ ภูสิงห์ พยุห์ ขุขันธ์ ห้วยทับทัน เมืองจันทร์ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ 2550-2554)

เมื่อพิจารณาพื้นที่การเกิดโรคในปี 2553-2554 พบว่าอำเภอเมืองจันทร์เป็นอำเภอหนึ่งที่มีอัตราป่วยเป็นอันดับต้นๆของจังหวัดกล่าวคือในปี 2553 พบผู้ป่วย 7 ราย อัตราป่วย 38.89 ต่อประชากรแสนคนปี 2554 พบผู้ป่วย 5 ราย อัตราป่วย 27.78 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้ป่วยเสียชีวิตสำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บงา ในปี 2553 พบผู้ป่วย 2 ราย อัตราป่วย 51.55 /แสนประชากรปี 2554 พบผู้ป่วย 3 ราย อัตราป่วย 76.62 /แสนประชากร ในปี 2555 (มกราคม-สิงหาคม 2555) พบผู้ป่วย 1 ราย อัตราป่วย 25.32 /แสนประชากร เสียชีวิต 1 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 100 ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขกำหนดอัตราป่วยไม่เกิน 20 /แสนประชากร อัตราป่วยตายไม่เกิน ร้อยละ 2 และจากการสรุปรายงานการสอบสวนโรคของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บงา จะพบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่ป่วยเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสจะมีการขึ้นรุนแรงเกือบทุกราย

โรคเลปโตสไปโรซิสเป็นโรคที่สามารถป้องกันควบคุมได้ถ้าทุกคนมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพของตนเองและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมซึ่งจากการศึกษาเอกสารงาน

วิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการศึกษาที่มีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซินั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดรูปแบบ PRECEDE Model ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีทางพฤติกรรมสุขภาพมาเป็นทฤษฎีหลักในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคจากการศึกษาพบว่ามีปัจจัย 3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้คนเกิดพฤติกรรมได้ง่ายได้แก่ปัจจัยนำปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม เพราะเมื่อใดที่ปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีความเหมาะสมสอดคล้องกันในระดับและทิศทางก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ดีได้ในที่สุด

จากสภาพปัญหาในพื้นที่ มีผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิสเกิดขึ้นในอัตราที่สูงเกินเกณฑ์และมีผู้ป่วยเสียชีวิต ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส และในแต่ละหลังคาเรือนจะมีแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่เป็นแกนหลักของครอบครัวในการดูแลจัดการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่บุคคลอื่นในครอบครัว ให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมในด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคมีการพึ่งตนเองทางสาธารณสุข และมีทักษะที่จำเป็นในการดูแลสุขภาพเนื่องจากครอบครัวเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดของบุคคลมากที่สุดรวมถึงแก้ไขปัญหาต่างๆได้โดยเฉพาะในการเจ็บป่วย และเมื่อสมาชิกในครอบครัวเกิดการเจ็บป่วย จะต้องการพึ่งพาครอบครัวในการดูแล แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญทั้งด้านการดูแลให้การรักษาพยาบาลให้คำแนะนำความรู้และส่งเสริมสุขภาพแก่สมาชิกในครอบครัวเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวจึงถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับครอบครัว(กระทรวงสาธารณสุข 2542) การดำเนินงานด้านสาธารณสุขในรอบปีที่ผ่านมา แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลเก็บงามีความสำคัญต่องานสาธารณสุขเป็นอย่างยิ่ง ทั้งด้านการควบคุมป้องกันโรค การส่งเสริม

สุขภาพ ยังช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้เกิดความครอบคลุมกลุ่ม
เป้าหมายในทุกครัวเรือน และมีประสิทธิภาพ จึงเป็น
บุคคลสำคัญของครอบครัวในการดูแลสุขภาพของคนในครัว
เรือน ถ้าแกนนำสุขภาพประจำครัวเรือนมีความรู้ ทักษะ
และ พฤติกรรมเรื่องการควบคุมป้องกันโรคเลปโตสไป
โรซิสที่ดี ก็จะส่งผลให้สมาชิกในครอบครัว มีความรู้ ทักษะ
และพฤติกรรมการป้องกันควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสดี
ตามไปด้วย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจ
และอยากทราบว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบงามีพฤติกรรมใน
การป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอย่างไรอีกทั้ง
มีปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถสนับสนุนหรือยับยั้งการเกิด
พฤติกรรมเหล่านั้น

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงได้นำแนวคิดรูปแบบ
PRECEDE Model มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์
หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อพฤติกรรมป้องกันและ
ควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำ
ครอบครัวเพราะ Model นี้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรม
ได้ครอบคลุมและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและสอดคล้อง
กับวิถีชีวิตเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการวางแผน
กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการสร้างและสนับสนุนหรือ
เปลี่ยนแปลงสาเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคเลปโตสไปโรซิส

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
การป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำ
สุขภาพประจำครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลเก็บบง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ กับพฤติกรรมการป้องกัน
และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำ
ครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยเอื้อกับพฤติกรรมการป้องกัน
และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำ
ครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบง

3. เพื่อศึกษาปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกัน
และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำ
ครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบง

4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันและควบคุม
โรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบง

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัย
เอื้อ ปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรค
เลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบง

คำถามการวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกัน
และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำ
ครอบครัวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เก็บบงเป็น
อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา
(Descriptive Research) ประชากร คือแกนนำสุขภาพ
ประจำครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บบง อำเภอเมือง
จันทร์ จังหวัดศรีสะเกษจำนวน 660 ครัวเรือนๆ ละ 1 คน
รวมทั้งสิ้น 660 คนกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตาม
สัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยคิด
จากสัดส่วนของครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านกับครัวเรือน
ทั้งหมดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายโดยใช้วิธีการเลือก
ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดย
เขียนหมายเลขแล้วทำการสุ่มโดยวิธีการจับสลาก (Lot-
tery Method) แบบแทนที่จนครบตามที่กำหนดได้
ครอบคลุมจนครบจำนวน 250 คนเครื่องมือในการวิจัย
ครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ด้านการรับรู้

โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค ด้านการรับรู้ถึงความรุนแรงของการเกิดโรคด้านการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคด้านการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรค ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมหรือปัจจัยสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรค และแบบวัดตัวแปรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยนำปัจจัยเอื้อปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรค

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว พบว่าลักษณะส่วนบุคคลของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.4 เพศชาย ร้อยละ 41.6 ช่วงอายุส่วนใหญ่ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมาคือช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 ช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.8 ช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.4 ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.2 และช่วงอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.6 โดยอายุเฉลี่ย 42 ปีอายุน้อยที่สุด 18 ปี อายุมากที่สุด 74 ปีการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษา ร้อยละ 64.8 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ร้อยละ 16.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.4 ไม่ได้เรียน ร้อยละ 2.8 ปริญญาตรี ร้อยละ 1.2 และระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. ร้อยละ 0.4 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 82.8 รองลงมาคือ สถานภาพโสด ร้อยละ 9.2 สถานภาพสมรสหม้าย ร้อยละ 4.0 สถานภาพสมรสหย่า ร้อยละ 2.8 และสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ ร้อยละ 1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 5 คนขึ้นไป ร้อยละ 60.8 รองลงมาคือสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน ร้อยละ 35.2 และมีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน ร้อยละ 4.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนทุกคนในครอบครัวตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 39.6 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกคนในครอบครัว 15,000-19,999 ร้อยละ 19.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกคนในครอบครัว 5,000-9,999 บาทและ 10,000-14,999 บาท ร้อยละ 18.0 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกคนในครอบครัว ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 5.2 โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกคนในครอบครัว 6,786 บาท รายได้ต่ำสุดต่อเดือน 600 บาทและรายได้สูงสุดต่อเดือน 35,000 บาทประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิสพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส ร้อยละ 97.6 ส่วนร้อยละ 2.4 เคยเจ็บป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส

2. การศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 54.4 รองลงมาคือระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 44.8 และมีระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 0.8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.33 และ S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงสูงเกี่ยวกับ โรคฉี่หนูเกิดขึ้นได้ทุกฤดูกาลแต่จะพบมากในฤดูฝน และเด็กวัยเรียนมีโอกาสป่วยเป็นโรคฉี่หนูได้มากกว่าวัยรุ่น/วัยทำงาน ค่าเฉลี่ย 2.48 รองลงมาคือการกินเนื้อสัตว์ดิบๆ มีโอกาสติดเชื้อโรคฉี่หนู ค่าเฉลี่ย 2.42 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้โอกาสเสี่ยงการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสจำแนกรายข้อ

การรับรู้โอกาสเสี่ยง	ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกินอาหารที่ไม่มีภาชนะปกปิดให้มิดชิดเสี่ยงต่อการติดเชื้อ	2.32	0.64	ปานกลาง
2. การทำงาน/ย้ายในที่ชื้นโดยไม่สวมรองเท้าบูตมีโอกาสป่วยเป็นโรค	2.22	0.63	ปานกลาง
3. เราสามารถคลุกคลีกับผู้ป่วยได้เพราะไม่ได้ติดต่อทางการหายใจ	2.26	0.65	ปานกลาง
4. เด็กวัยเรียนมีโอกาสป่วยเป็นโรคได้มากกว่าวัยรุ่น/วัยทำงาน	2.48	0.60	สูง
5. การจัดบ้านเรือนให้สะอาดกำจัดขยะถูกวิธีสามารถป้องกันโรค	2.28	0.63	ปานกลาง
6. โรคฉี่หนูเกิดขึ้นได้ทุกฤดูกาลแต่จะพบมากในฤดูฝน	2.48	0.55	สูง
7. คนที่ลงเล่นน้ำหรือหาปลาบริเวณที่มีน้ำท่วมขังมีโอกาสป่วยเป็นโรคได้	2.37	0.55	สูง
8. การชำแหละเนื้อสัตว์โดยไม่สวมถุงมือมีโอกาสติดเชื้อจากเนื้อสัตว์ได้	2.32	0.56	ปานกลาง
9. การลงแช่น้ำในห้วย หนอง คลอง บึงนานๆ ทำให้ผิวหนังอ่อนนุ่มเชื้อฉี่หนูสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย	2.23	0.58	ปานกลาง
10. การกินเนื้อสัตว์ดิบๆ มีโอกาสติดเชื้อโรคฉี่หนู	2.42	0.53	สูง
รวม	2.33	0.33	ปานกลาง

การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิส พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.6 รองลงมาคือระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูงร้อยละ 47.6 และมีระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 0.8 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมในระดับปานกลาง

($\bar{X}= 2.32$, S.D.=0.35) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความรุนแรงสูงเกี่ยวกับผู้ป่วยโรคฉี่หนูถ้าไม่ได้รับการรักษาให้ทันทั่วที่จะทำให้เสียชีวิตได้ค่าเฉลี่ย 2.54 รองลงมาคือคนที่ป่วยเป็นโรคฉี่หนูต้องไปรับการรักษาจากแพทย์จึงจะสามารถหายได้ค่าเฉลี่ย 2.53 และคนที่ป่วยเป็นโรคฉี่หนูสามารถรักษาได้ด้วยยาฆ่าเชื้อ ซึ่งควรให้ยารักษาโดยเร็วที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.46 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ความรุนแรงการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสจำแนกรายข้อ

การรับรู้ความรุนแรง	ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้ป่วยโรคฉี่หนูถ้าไม่ได้รับการรักษาให้ทันทั่วที่จะทำให้เสียชีวิตได้	2.54	0.57	สูง
2. โรคฉี่หนูถ้าได้รับการรักษาไม่ถูกวิธีจะทำให้เสียชีวิตได้	2.44	0.53	สูง
3. ผู้ป่วยโรคฉี่หนูที่มีอาการรุนแรง จะเสียชีวิตได้ภายใน 3-4 วัน	2.42	0.56	สูง
4. โรคฉี่หนูส่งผลทำให้เลือดออกที่ลำไส้ ปวด ตับวายไตวายและเสียชีวิตในที่สุด	2.33	0.54	ปานกลาง
5. คนที่ป่วยเป็นโรคฉี่หนูสามารถรักษาได้ด้วยยาฆ่าเชื้อซึ่งควรให้ยารักษาโดยเร็วที่สุด	2.46	0.55	สูง
6. ถ้าป่วยเป็นโรคฉี่หนูแล้วซื้อยากินเอง หรือใช้สมุนไพรไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้	2.12	0.73	ปานกลาง
7. การรักษาผู้ป่วยโรคฉี่หนูทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง	1.76	0.73	ปานกลาง
8. คนที่ป่วยเป็นโรคฉี่หนูต้องไปรับการรักษาจากแพทย์จึงจะสามารถหายได้	2.53	0.51	สูง
9. ผู้สูงอายุและเด็ก มีภูมิคุ้มกันของร่างกายต่ำโอกาสป่วยด้วยโรคฉี่หนูสูงกว่ากลุ่มอื่น	2.26	0.61	ปานกลาง
10. โรคฉี่หนูถ้าพบอาการดีขึ้น ตาเหลือง ตับโตม้ามโต อาจทำให้เสียชีวิตได้	2.33	0.55	ปานกลาง
รวม	2.32	0.35	ปานกลาง

การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 53.2 รองลงมา มีระดับการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 46.4 และมีระดับการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 0.4 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส

โดยรวม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติสูง เกี่ยวกับการที่ร่างกายมีรอยขีดข่วนไม่ควรลงไปแช่น้ำในหนอง/บึงเพราะอาจทำให้ป่วยเป็นโรคฉี่หนูได้ ค่าเฉลี่ย 2.60 รองลงมาคือ ถ้ามีบาดแผลที่เท้าและมือไม่ว่าจะเป็นแผลเล็กน้อยหรือมากควรหลีกเลี่ยงการแช่หรือลุยน้ำ ค่าเฉลี่ย 2.56 และการเก็บและปิดอาหารให้มีมิดชิดช่วยป้องกันและหลีกเลี่ยงการสัมผัสเชื้อโรคฉี่หนู ได้ค่าเฉลี่ย 2.49 (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ

การรับรู้ประโยชน์	ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การที่ร่างกายมีรอยขีดข่วนไม่ควรลงไปแช่น้ำในหนอง/บึงเพราะอาจทำให้ป่วยเป็นโรคฉี่หนูได้	2.60	0.51	สูง
2. การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลในบ้านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยป้องกันโรคฉี่หนูได้	2.42	0.51	สูง
3. การเก็บและปิดอาหารให้มีมิดชิดช่วยป้องกันและหลีกเลี่ยงการสัมผัสเชื้อโรคฉี่หนูได้	2.49	0.55	สูง
4. การควบคุมกำจัดหนูทั้งในและนอกบริเวณบ้านสามารถป้องกันโรคฉี่หนูได้	2.39	0.54	สูง
5. การล้างมือให้สะอาดหลังจับต้องเนื้อสัตว์จากสัตว์ทุกชนิด ช่วยป้องกันและหลีกเลี่ยงการสัมผัสเชื้อฉี่หนูได้	2.34	0.54	สูง
6. การปรับปรุงบริเวณบ้านไม่ให้เป็นหลุมเป็นบ่อช่วยป้องกันและหลีกเลี่ยงการสัมผัสเชื้อโรคฉี่หนูได้	2.24	0.58	ปานกลาง
7. การขึ้นจากน้ำแล้วรีบอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดทันทีสามารถป้องกันโรคฉี่หนูได้	2.30	0.59	ปานกลาง
8. ถ้ามีบาดแผลที่เท้าและมือไม่ว่าจะเป็นแผลเล็กน้อยหรือมากควรหลีกเลี่ยงการแช่หรือลุยน้ำ	2.56	0.52	สูง
9. ไม่ควรฆ่าและสัตว์ที่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุอาจทำให้เชื้อฉี่หนูติดต่อมาสู่คนได้	2.34	0.53	สูง
10. การบริโภคอาหารที่ปรุงสุกใหม่ ๆ ด้วยความร้อนสามารถ หลีกเลี่ยงการติดเชื้อฉี่หนูที่ปนเปื้อนมากับอาหารได้	2.35	0.56	สูง
รวม	2.40	0.34	สูง

การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้อุปสรรคการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 59.2 รองลงมา มีระดับการรับรู้อุปสรรคการปฏิบัติเพื่อป้องกัน

และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 37.2 และมีระดับการรับรู้อุปสรรคการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 3.6 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อุปสรรคการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X}$ = 2.24, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายชื่อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อุปสรรคการปฏิบัติสูงเกี่ยวกับการล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง หลังจากทำนา ทำไร่ ทำสวนไม่เป็นการสิ้นเปลืองน้ำโดยเปล่าประโยชน์ค่าเฉลี่ย 2.41 รองลงมาการป้องกันโรคฉี่หนูเป็นสิ่งที่สามารถทำได้

แม้ว่ามีอาชีพทำนาทำสวนต้องเหยียบย่ำน้ำเป็นประจำ ค่าเฉลี่ย 2.39 และการสวมรองเท้าบูตขณะทำงานทำไร่ ทำสวนไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ค่าเฉลี่ย 2.38 (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายชื่อ

การรับรู้อุปสรรค	ระดับการรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การสวมรองเท้าบูตขณะทำงานทำไร่ ทำสวนไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน	2.38	0.56	สูง
2. การเก็บอาหารค้ำมือใส่ตู้กับข้าวเพื่อนำมาอุ่นรับประทานในครั้งต่อไป ไม่ทำให้เสียเวลา	2.09	0.68	ปานกลาง
3. การต้มน้ำเพื่อใช้ดื่มเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยากช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย	2.28	0.56	ปานกลาง
4. การล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง หลังจากทำนา ทำไร่ทำสวนไม่เป็นการสิ้นเปลืองน้ำโดยเปล่าประโยชน์	2.41	0.60	สูง
5. การป้องกันโรคฉี่หนูเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ แม้ว่าผู้มีอาชีพทำนาทำสวนต้องเหยียบย่ำน้ำเป็นประจำ	2.39	0.55	สูง
6. รองเท้าบูตและถุงมืออย่างราคาไม่แพง หาซื้อได้ง่าย	2.27	0.46	ปานกลาง
7. การรับประทานเนื้อสัตว์ที่สุกๆ ดิบๆ ไม่ช่วยเพิ่มพลังงานของร่างกาย	2.16	0.67	ปานกลาง
8. การทำทางเดินในพื้นที่เกษตรกรรมโดยไม่จำเป็นต้องเดินลุยน้ำย่ำโคลน ไม่ยุ่งยาก	2.21	0.56	ปานกลาง
9. ประชาชนในชนบท ที่นิยมนำหุนมาฆ่าและปรุงเป็นอาหารสามารถติดโรคฉี่หนูได้ ถ้าไม่สวมถุงมืออย่าง	2.05	0.60	ปานกลาง
10. การสวมถุงมืออย่างขณะฆ่าและสัตว์เป็นอาหารไม่เป็นอุปสรรคทำให้การทำงานสะดวก	2.16	0.57	ปานกลาง
รวม	2.24	0.37	ปานกลาง

ปัจจัยเอื้อที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการได้รับปัจจัยเอื้อเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 68.4 รองลงมา มีระดับการได้รับปัจจัยเอื้อเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูงร้อยละ 18.0 และมีระดับการได้รับปัจจัยเอื้อเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 13.6 จำแนกเป็นรายชื่อ ดังนี้

1. ด้านการมีกองทุนรองเท้าบูตและถุงมือสวมใส่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการ

ป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}$ = 1.66, S.D.=0.49) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายชื่อพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสต่ำ คือ ท่านและครอบครัวได้รับการสนับสนุนรองเท้าบูตเพื่อป้องกันโรคฉี่หนูจากหน่วยงานราชการ ค่าเฉลี่ย 1.62 หน่วยงานราชการ ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนรองเท้าบูตในหมู่บ้าน/ชุมชนของท่าน ค่าเฉลี่ย 1.59 และท่านและครอบครัวได้รับการสนับสนุนถุงมือเพื่อป้องกันโรคฉี่หนูจากหน่วยงานราชการ ค่าเฉลี่ย 1.54 กลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการป้องกันและ

ควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสปานกลาง คือท่านได้ซื้อ
รองเท้าบูตมาใช้เพื่อป้องกันโรคฉี่หนู ค่าเฉลี่ย 2.33 และ
ท่านได้ซื้อถุงมือมาใช้เพื่อป้องกันโรคฉี่หนู ค่าเฉลี่ย 2.08

2. ด้านการมีแหล่งน้ำบริโภคและอุปโภคที่สะอาด
กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรม
การป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.04$, $S.D.=0.57$) เมื่อพิจารณา
จำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเอื้อต่อ
พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส
ปานกลางในทุกข้อ คือ ครอบครัวของท่านได้รับน้ำสะอาด
ที่ปราศจากเชื้อโรคสำหรับไว้อุปโภคและบริโภคค่าเฉลี่ย
2.06 และหมู่บ้าน/ชุมชนของท่านมีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับ
อุปโภคบริโภคที่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 2.03

3. ด้านการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขกลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรม
การป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวม อยู่ในระดับสูง
($\bar{X}= 2.36$, $S.D.=0.46$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อ
พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรม
การป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูงคือกรณีท่าน
หรือบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วย ท่านได้รับบริการจาก
โรงพยาบาลชุมชน/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วย
ความประทับใจค่าเฉลี่ย 2.40 และ ระยะทางจากหมู่บ้าน
ชุมชน ถึงโรงพยาบาลชุมชน/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบล สามารถเดินทางได้สะดวกภายในระยะเวลาไม่เกิน
15 นาที ค่าเฉลี่ย 2.37 กลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเอื้อ
ปานกลาง คือท่านและครอบครัวได้รับบริการและการเฝ้า
ระวังด้านสุขภาพจากทีมสหวิชาชีพ แพทย์ พยาบาล
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขค่าเฉลี่ย 2.32

ปัจจัยเสริมหรือปัจจัยสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อ
พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส
ของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่มีระดับการได้รับปัจจัยเสริมหรือปัจจัยสนับสนุน
ทางสังคมเพื่อป้องกันและเพื่อควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส
อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 47.2 รองลงมาระดับการได้
รับปัจจัยเสริมหรือปัจจัยสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกัน

และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูงร้อยละ 42.8
และมีระดับการได้รับปัจจัยเสริมหรือปัจจัยสนับสนุนทาง
สังคมเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ใน
ระดับต่ำร้อยละ 10.0 จำแนกรายข้อ ดังนี้

1. การได้รับคำแนะนำจากอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบุคคลอื่นๆ ใน
ชุมชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเสริมที่มีต่อ
พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดย
รวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.28$, $S.D.=0.48$) เมื่อ
พิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่
ได้รับปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุม
โรคเลปโตสไปโรซิสปานกลาง คือ อาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้านได้แนะนำหากป่วยเป็นโรคฉี่หนูจะต้องรีบ
ไปพบแพทย์ ค่าเฉลี่ย 2.33 อาสาสมัครสาธารณสุขแนะ
วิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการเป็นโรคฉี่หนู
ค่าเฉลี่ย 2.26 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัย
เสริมต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโต
สไปโรซิสสูง คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอธิบายถึงความ
รุนแรงและโอกาสเสี่ยงของโรคฉี่หนู ค่าเฉลี่ย 2.45
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้ท่านสวมรองเท้าบูตและ
ถุงมือขณะไปทำนา ทำไร่เพื่อป้องกันโรคฉี่หนู ค่าเฉลี่ย
2.40 และกลุ่มตัวอย่างได้รับคำแนะนำค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขออกเยี่ยมบ้านให้คำแนะนำเกี่ยวกับ
โรคฉี่หนูแก่คนในครอบครัว และการได้รับข้อมูลเรื่อง
โรคฉี่หนูจากบุคคลใกล้ชิด ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน/สมาชิก
อบต./ครู ค่าเฉลี่ย 2.18

2. ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ กลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรม
การป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.20$, $S.D. =0.54$) เมื่อพิจารณา
จำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเสริมต่อ
พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส
ปานกลางทุกข้อ คือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคฉี่
หนูจากโทรทัศน์/วิทยุ/เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว
ค่าเฉลี่ย 2.26 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคฉี่หนู

จากแผ่นพับ/โปสเตอร์/วารสารต่างๆ ค่าเฉลี่ย 2.14

พฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 57.2 รองลงมา มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับสูงร้อยละ 40.8 และมีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 2.0 จำแนกได้ ดังนี้

1. การสวมรองเท้าบู๊ต สวมถุงมือเมื่อสัมผัสน้ำ จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.24$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ท่านสวมรองเท้าบู๊ตเมื่อต้องเดินเหยียบย่ำน้ำหรือไปทำนาทำไร่ ทำสวนค่าเฉลี่ย 2.41 รองลงมาคือ ท่านฆ่าและสัตว์โดยสวมถุงมือค่าเฉลี่ย 2.08

2. การหลีกเลี่ยงการเหยียบย่ำบริเวณที่มีน้ำขังจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ท่านหลีกเลี่ยง เดินในคอกสัตว์ ย่ำโคลนหรือที่ชื้นแฉะด้วยเท้าเปล่า ค่าเฉลี่ย 2.40 รองลงมาคือท่านปรับปรุงพื้นดินบริเวณบ้านไม่ให้เป็นหลุมเป็นบ่อป้องกันน้ำท่วมขังค่าเฉลี่ย 2.30

3. การหลีกเลี่ยงลงแช่น้ำตามแหล่งน้ำขณะร่างกายมีบาดแผล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ เมื่อร่างกายท่านมีบาดแผลท่านจะหลีกเลี่ยงการลงแช่น้ำตามแหล่งน้ำค่าเฉลี่ย 2.30 รองลงมาคือท่านไม่เดินย่ำโคลนด้วย

เท้าเปล่าขณะมีบาดแผล รอยขีดข่วนที่ขา เท้าค่าเฉลี่ย 2.24

4. การกำจัดหนูทั้งในบ้านและแหล่งที่อยู่อาศัยของหนู พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.22$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ท่านมีการกำจัดหนูทั้งในบ้านพื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งที่อยู่อาศัยของหนู ค่าเฉลี่ย 2.25 รองลงมาท่านจัดบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูค่าเฉลี่ย 2.22 และพฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุดท่านกำจัดขยะและเศษอาหารโดยใส่ถังขยะมีฝาปิดไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์หนู ค่าเฉลี่ย 2.18

5. การบริโภคอาหารและน้ำสะอาด พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ท่านต้มน้ำที่สะอาดค่าเฉลี่ย 2.31 รองลงมาท่านรับประทานอาหารที่สะอาดและปรุงสุกใหม่ๆค่าเฉลี่ย 2.29 และพฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ท่านรับประทานอาหารค้างมือโดยอุ่นให้ร้อนทุกครั้งค่าเฉลี่ย 2.19

6. มีภาชนะสำหรับใส่หรือปกปิดอาหารพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.28$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคืออาหารที่เหลือค้างมือท่านนำไปเก็บในตู้กับข้าวด้วยฝาปิดที่มิดชิดค่าเฉลี่ย 2.38 รองลงมา ท่านเก็บหรือปกปิดภาชนะใส่อาหารและน้ำ ค่าเฉลี่ย 2.19

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวพบว่า

1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงที่มีต่อการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและ

ควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.260$, $P\text{-value}=0.000$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสสูง จะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูง

2. การรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรซิส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.231$, $P\text{-value}=0.000$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรซิสสูง จะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูง

3. การรับรู้ประโยชน์การปฏิบัติเพื่อป้องกันและการควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.261$, $P\text{-value}=0.000$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูงจะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคสูง

4. การรับรู้อุปสรรคการปฏิบัติเพื่อป้องกันและการควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.335$, $P\text{-value}=0.000$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่มีการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูงจะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคสูง

5. การมีกองทุนรองเท้าบูตและถุงมือสวมใส่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว

หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่ได้รับรองเท้าบูตถุงมือสวมใส่สูงจะไม่มีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูง

6. การมีแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคที่สะอาด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.230$, $P\text{-value}=0.000$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่มีแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคที่สะอาดจะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูง

7. การเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.337$, $P\text{-value}=0.000$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่มีการเข้าถึงบริการสูงจะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคสูง

8. การได้รับคำแนะนำจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเจ้าหน้าที่สาธารณสุขบุคคลอื่นๆ ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.288$, $P\text{-value}=0.001$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่ได้รับคำแนะนำจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขบุคคลอื่นๆ ในชุมชนสูงจะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคสูง

9. การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r=0.209$, $P\text{-value}=0.003$) หมายความว่าแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ สูง จะมีพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสสูง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่าตัวแปรปัจจัยเสริมทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ทุกตัวแปร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประเสริฐศักดิ์ กายนาคา (2545) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสในเกษตรกรอำเภอภาษีจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่าปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และนุชนางค์ ภูสันติ (2545) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของประชาชนอำเภอวิหารแดงจังหวัดสระบุรีพบว่าปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการที่จะพัฒนาพฤติกรรมการป้องกัน และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวให้ถูกต้อง และเหมาะสมจะต้องมีการพิจารณาส่งเสริมให้มีแรงสนับสนุนทางสังคม กล่าวคือในการดำเนินงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันโรคควรสนับสนุนส่งเสริมให้แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวได้รับข้อมูล จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเจ้าหน้าที่สาธารณสุขบุคคลอื่นๆ ในชุมชน และสื่อต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการสอนหรือโปรแกรมสุขศึกษาในกลุ่มเป้าหมายว่าก่อนดำเนินการให้ความรู้หรือจัดโปรแกรมกับภายหลังดำเนินการสอนหรือดำเนินการจัดโปรแกรมแล้ว กลุ่มเป้าหมายจะมีพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางไหนและมากน้อยเพียงใด

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรอื่นที่แตกต่างกันเพื่อหาระดับนัยสำคัญและความสัมพันธ์ของการเกิดโรคเพื่อเป็นแนวทางป้องกันและควบคุม

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคตลอดฤดูกาลทำเกษตรกรรมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการวิจัยในคราวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรจัดให้มีการประชุมอบรมฟื้นฟูความรู้แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

2. จากการศึกษาพบว่าการมีกองทุนรองเท้าบูตและถุงมือสวมใส่ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวควรหาวิธีให้แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวสวมใส่รองเท้าบูตทุกครั้งก่อนออกไปทำงานเช่น ทุกครัวเรือนควรจัดมุมหรือที่จัดเก็บที่สามารถหยิบจับได้ง่าย นำไปใช้ได้สะดวก

3. มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ชุมชนรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสจากเอกสาร/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ให้ชุมชนตระหนักและรับผิดชอบร่วมเพื่อปลอดภัยจากโรคเลปโตสไปโรซิส

4. ผู้นำในหมู่บ้านร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์การป้องกันและควบคุมโรคผ่านเวทีประชาคมในหมู่บ้าน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจาก รศ.ดร.เฉลิมพล ต้นสกุล และ ดร.นิพนธ์ มานะสถิตพงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งสำนวนภาษา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และการจัดรูปแบบการค้นคว้าอิสระในแต่ละขั้นตอนมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณนายแพทย์จิระวัตร วิเศษสังข์ นายภาสกร อุ่นคำ และนายก้านรงค์ วงศ์พิทักษ์ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ขอขอบพระคุณสาธารณสุขอำเภอเมืองจันทร์ คณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งครอบครัว และญาติพี่น้อง ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนให้กำลังใจจนการศึกษาประสบความสำเร็จด้วยดี ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ ศิลปโภชากุล, ชวนพิศสุทธีรัตน์และรุ่งเรืองลิ้ม
ไพบูลย์. (2544). คู่มือโรคเลปโตสไปโรซิส.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรฯ
ประเสริฐศักดิ์ กายนาคา. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อ
พฤติกรรม การป้องกันและควบคุมโรคเลปโต
สไปโรซิสในเกษตรกรอำเภอภาษี
พระนครศรีอยุธยา.วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- เยาวดี สุวรรณาคะ.(2543). ผลของกระบวนการ
ศึกษาเพื่อสร้างพลังที่มีต่อการพัฒนาแกนนำ
สุขภาพประจำครอบครัว. วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา เวียงพิทักษ์. (2544). พฤติกรรม การป้องกันโรค
เลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรจังหวัด
ขอนแก่น.วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักบรรดาวิทยา.(2550). สรุปรายงานการเฝ้าระวัง
โรค ปี 2550. สืบค้นวันที่ 28 สิงหาคม 2555
จาก <http://203.157.15.4./surdata>.
- เสาวภาพร สิริพงษ์และคณะ. (2544). “พฤติกรรมเสี่ยง
การเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสจังหวัด
นครราชสีมา,” วารสารวิชาการสาธารณสุข.
10(1), 114-115.
- อริยะ สัจจาวัฒนาและคณะ. (2542). “พฤติกรรม การ
ป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสชาวนา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” วารสารวิจัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ
QUALITY OF SERVICES PROVIDED BY THE ROAMING SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATION INTEGRATION-ORIENTED SERVICE
PROJECT OF SRISAMRAN SUB-DISTRICT ADMINISTRATION
ORGANIZATION, WANGHIN DISTRICT, SISAKEK PROVINCE

พรตา ประสารทอง¹;ดร.กฤษณะ บุหลัน²

Ponta Prasarnthong; Kritsan Boolun, Ph.D.

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

Master of Public Administration, Faculty of Political Science,

Chalermkanchana University

²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

Faculty of Political Science, Chalermkanchana University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษโดยวิธีการแบบบังเอิญทั้งหมด 366 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดเลือกตอบสอบถามความคิดเห็นแล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักการทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) พร้อมการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.737 และ (S.D.) = 1.182 รายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการติดต่อสั่งการ อยู่ในระดับมาก โดยมี ($\bar{X}$) = 4.030 และ (S.D.) = 0.854 2) ด้านการสร้างบริการให้เป็นที่รู้จัก อยู่ในระดับมาก โดยมี ($\bar{X}$) = 3.945 และ (S.D.) = 0.979 และการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่จำแนกอาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่มีค่า

น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ คุณภาพการให้บริการ

Abstract

The purpose of this research were to study 1) the level of the attitude towards the quality of services, and 2) to compare the attitude towards the quality of services provided by the roaming subdistrict administration organization integration-oriented service project of Srisamran Subdistrict Administration Organization, Wanghin district, Srisaket province by classified individually factors. All 366 subjects were randomly selected form local people in the service area of Srisamran Subdistrict Administration Organization, Wanghin district, Srisaket province. This survey research collected data by closed-ended questionnaires. The data was analyzed by statistically using frequency, percentage, mean, standard deviation, and examined t-test along with description. The result showed that the level of the attitude towards the quality of services was at the high level ($\bar{X} = 3.737$ and S.D. = 1.182). When considering each aspect found that 1) the leading was in high level ($\bar{X} = 4.030$ and S.D. = 0.854) and 2) the well-known service making was in high level ($\bar{X} = 3.945$ and S.D. = 0.979). The comparison between the attitude and the quality of services was classified differently by gender, age, and education as according to the hypothesis. But, the comparison between occupation and salary were not according to the hypothesis.

Key word : quality of services

บทนำ

การให้บริการบริการในสังคมปัจจุบันทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งต่างก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถแบ่งรูปแบบออกได้เป็น 2 รูปแบบคือ 1) รูปแบบการบริการเชิงธุรกิจ (Business Service) เป็นรูปแบบการให้บริการที่มุ่งแสวงหาผลกำไรที่เกิดจากการให้บริการนั้นๆ โดยผู้ให้บริการเป็นผู้ลงทุนในการผลิตสินค้าบริการและมีการคาดหวังผลกำไรเป็นค่าตอบแทนจากการลงทุนซึ่งส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะเป็นผู้ดำเนินการเองเกือบทั้งสิ้นเช่นธุรกิจโรงแรมร้านอาหารสายการบินต้นทุนต่ำร้านค้าปลอดภาษี เป็นต้นและ 2) รูปแบบบริการสาธารณะ (Public Service) เป็นรูปแบบการให้บริการโดยหน่วยงาน

ของรัฐโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์และสวัสดิภาพของประชาชนเพื่อให้บ้านเมืองเกิดความสงบสุขเช่นการให้ความคุ้มครองเด็กและสตรีการจัดให้มีบริการรถเมล์โดยสารสาธารณะ เป็นต้น

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ได้จัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการเมื่อปี พ.ศ. 2555 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาระบบแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการประชาชน 2) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กร 3) เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กร ผู้นำ ตัวแทนกลุ่มต่างๆ และ

ประชาชนในท้องถิ่น 4) เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานกิจกรรมตามภารกิจหน้าที่ และ 5) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนจากทุกๆ หน่วยงาน โดยมีดำเนินการให้บริการประชาชนทั้ง จำนวน 13 หมู่บ้าน ในด้านต่างๆ เช่น บริการชำระภาษี บริการชำระค่าน้ำประปา บริการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย บริการด้านสวัสดิการสังคมและ ร่วมกับหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตลอดจนออกพบปะพูดคุย รวมทั้งรับทราบรับฟังปัญหาและความต้องการต่างๆ ของประชาชน เพื่อมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี

การดำเนินโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ที่ผ่านมามีพบว่า บางหมู่บ้านมีประชาชนมารับบริการจำนวนน้อยมาก ทั้งที่มีการประชาสัมพันธ์ข่าวผ่านลำดวนให้ทราบล่วงหน้าทางเสียงตามสายของแต่ละหมู่บ้าน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ และบางหมู่บ้านมีประชาชนมารับบริการจำนวนมากจนให้บริการไม่ทันเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสำรวจมีความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ถึงความต้องการให้บริการด้านไหนเพิ่มเติมอะไร มีปัญหาอย่างไร เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมตรงตามความต้องการหรือไม่อันจะ ส่งผลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นความจำเป็นและต้องการศึกษาคุณภาพการให้บริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนบูรณาการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและไปเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการตามโครงการฯ ในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กร สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กร ผู้นำชุมชน ตัวแทนกลุ่มต่างๆ และ

ประชาชนในท้องถิ่น ยังเป็นการทำการประชาสัมพันธ์ผลงานกิจกรรมตามภารกิจหน้าที่ และเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกหน่วยงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ จำนวน 366 ราย จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นหญิงจำนวน 206 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.3 เป็นเพศชายจำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.7

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ จำนวน 366 ราย จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 30 - 40 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.9 รองลงมาต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.9 และอายุ 51 ปี ขึ้นไปจำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.9

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

จำนวน 366 ราย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 171 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.72 รองลงมาคือระดับ อนุปริญญา/เทียบเท่าจำนวน 141 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.53 รองลงมาในระดับประถมศึกษา จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.93 และระดับปริญญาตรี จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.82

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ จำนวน 366 ราย จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรจำนวน 200 ราย (ร้อยละ 54.64) รองลงมารับจ้างทั่วไป จำนวน 120 ราย คิดเป็น ร้อยละ 32.79 รองลงมาอาชีพอื่นๆ จำนวน 40 ราย คิดเป็น ร้อยละ 10.93 และรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.64

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ จำนวน 366 ราย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 246 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.21 รองลงมารายได้ เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 80 ราย คิดเป็น ร้อยละ 21.86 รายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทจำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.93

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อ คุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหาร ส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชนเชิงบูรณาการ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

2.1 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการ ตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการ ประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบล ศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ใน ระดับมาก

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้ บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจร

บริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วน ตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ด้าน การ เข้าถึงลูกค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.216 และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ ทำเลที่ตั้งเหมาะสม สามารถเดินทาง สะดวกรวดเร็วอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.98 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.927 รองลงมาบริการที่ ที่ให้ลูกค้าต้องอำนวยความสะดวกในด้านเวลา สถานที่ แก่ลูกค้าในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.20 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.342

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้ บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจร บริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วน ตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพ รวมและรายด้านการติดต่อสั่งการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.906 และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ สะดวกรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.825 รองลงมาอธิบายอย่างถูกต้องโดยใช้ภาษาที่ ลูกค้าเข้าใจง่ายในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.97 และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) = 0.978

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้ บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจร บริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วน ตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ รายด้าน ความสามารถและรายข้อ ($\bar{X}$) = 3.665 และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) = 1.141 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความชำนาญและมีความรู้ใน งานบริการ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$) = 3.67 และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) = 1.193 และรองลงมาบุคลากรมี ประสิทธิภาพให้บริการแก่ลูกค้าเป็นอย่างดีและมีเครื่อง มือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.66 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.086

2.5 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการตาม โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจรบริการประชาชน

เชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้านความพึงพอใจและรายชื่อยุติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.66 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.215 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อยุติการต้องมี มนุษย์สัมพันธ์เป็นที่น่าสนใจ มีความเป็นกันเอง มี วิจารณ์อยู่ระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.77 และ (S.D.) = 1.100 และรองลงมา บุคลากรให้บริการด้วยความเต็มใจและช่วยเหลือลูกค้าเท่าเทียมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.55 และ (S.D.) = 1.310

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้านความพึงพอใจและรายชื่อยุติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.64 และ (S.D.) = 1.212 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อยุติการสร้างความเชื่อมั่นในสถานที่ รูปแบบสมัยใหม่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.75 และ (S.D.) = 1.135 และรองลงมาบุคลากรต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการบริการ โดยเสนอบริการที่ดีที่สุดแก่ลูกค้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.53 และ (S.D.) = 1.275

2.7 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้านความไว้วางใจและรายชื่อยุติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.66 และ (S.D.) = 1.191 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อยุติการที่ให้แกลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.77 และ (S.D.) = 1.112 และรองลงมาสามารถสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ให้บริการอย่างถูกต้องแม่นยำอย่างเต็มความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.255

2.8 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วน

ตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้านการตอบสนองลูกค้าและรายชื่อยุติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.700 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.180 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อยุติการความพร้อมทันทีที่ต้องให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.86 และ (S.D.) = 0.994 และรองลงมาบุคลากรให้บริการและแก้ปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็วตามที่ลูกค้าต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.55 และ (S.D.) = 1.323

2.9 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้านความปลอดภัยและรายชื่อยุติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.71 และ (S.D.) = 1.243 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อยุติการพบว่า บริการปราศจากอันตราย ความเสี่ยงและปัญหาต่างๆอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.75 และ (S.D.) = 1.166 และรองลงมาความเชื่อมั่นในการรักษาทรัพย์สินของลูกค้า มีระบบงานที่รัดกุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.67 และ (S.D.) = 1.315

2.10 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้านการสร้างบริการให้เป็นที่รู้จักและรายชื่อยุติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.95 และ (S.D.) = 1.028 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อยุติการมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปและมีรูปแบบที่ทันสมัยในการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.00 และ (S.D.) = 1.010 และรองลงมาบริการที่ลูกค้าได้รับทำให้เขาสามารถคาดคะเนถึงคุณภาพของบริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.89 และ (S.D.) = 1.042

2.11 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รายงานด้าน

การเข้าใจและรู้จักลูกค้าและรายข้อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.178 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าและให้ความสนใจตอบสนองความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.89 และ (S.D.) = 1.007 และรองลงมา เอาใจใส่แก่ลูกค้าตลอดระยะเวลาใช้บริการด้วยความจริงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.67 และ (S.D.) = 1.319

3. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

3.1 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย t-test จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย โดยพบความต่างของค่าเฉลี่ย Sig = 0.007 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เพศของประชาชนที่ต่างกัน มีผลต่อระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชน อายุ 51 ปี ขึ้นไป มีระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการฯ ประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มากกว่าประชาชน อายุต่ำกว่า 30 ปี โดยพบความต่างของค่าเฉลี่ย

Sig = 0.004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า อายุของประชาชนที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มากกว่าประชาชนระดับการศึกษาประถมศึกษา โดยพบความต่างของค่าเฉลี่ย Sig = 0.005 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ระดับการศึกษาของประชาชนที่ต่างกัน มีผลต่อระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มากกว่าประชาชนอาชีพเกษตรกร โดยพบความต่างของค่าเฉลี่ย Sig = 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีระดับคุณภาพการให้บริการตามโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มากกว่าประชาชนรายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท โดยพบความต่างของค่าเฉลี่ย $Sig = 0.02$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรให้บริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพของการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า 1) ความคิดเห็นในด้านการเข้าถึงลูกค้า อยู่ในระดับคุณภาพมาก 2) การติดต่อสั่งการอยู่ในระดับคุณภาพมาก 3) ด้าน ความสามารถอยู่ในระดับคุณภาพมาก 4) ด้านความมีน้ำใจอยู่ในระดับคุณภาพมาก 5) ด้านความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับคุณภาพมาก 6) ด้านความไว้วางใจอยู่ใน ระดับคุณภาพมาก 7) ด้านการตอบสนองลูกค้าอยู่ในระดับคุณภาพมาก 8) ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับ คุณภาพมาก 9) ด้านการสร้างบริการให้เป็นที่รู้จักและ 10) การเข้าใจและรู้จักลูกค้าอยู่ในระดับคุณภาพมาก

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์มีทั้งหมด 10 ด้านภาพรวม

อยู่ในระดับมากนั่นเอง

ด้านการเข้าถึงลูกค้าขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ ให้ความสำคัญแก่ประชาชน สามารถแก้ปัญหา ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ต้องคอยนานซึ่งแสดงถึงความสามารถของการเข้าถึงประชาชน โดยจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรให้บริการ ประชาชนเชิงบูรณาการเพื่อให้การบริการและอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึง

ด้านการติดต่อสั่งการของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญมีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชนเชิงบูรณาการให้ประชาชนเข้าใจมีการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ได้อย่างสะดวก รวดเร็วและสามารถอธิบายอย่างถูกต้องโดยใช้ภาษาเข้าใจง่าย

ในด้านความสามารถของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ มีประสบการณ์ มีความชำนาญในการ ให้บริการอย่างมีคุณภาพตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความประทับใจต่อผู้มารับบริการ

ด้านความมีน้ำใจของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ มุ่งเน้นเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้มีน้ำใจมีความเป็นกันเองมีวิจรรย์ญาณมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่น่าเชื่อถือต่อผู้รับบริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชนเชิงบูรณาการและบริการด้านอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ด้านความน่าเชื่อถือของคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัจจกรบริการประชาชน

เชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการบริการ โดยเสนอบริการที่ดีที่สุดให้กับประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการบริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชน แบบเชิงบูรณาการ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ

ด้านความไว้วางใจในคุณภาพการให้บริการตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมาก โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการ สามารถสร้างความมั่นใจในการให้บริการที่ดีแก่ผู้บริการ รวมทั้งสามารถให้บริการอย่างถูกต้องแม่นยำและบริการได้อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดความประทับใจประชาชนมากที่สุด

ด้านการตอบสนองลูกค้าขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่าการบริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการสามารถที่จะตอบสนองต่อการให้บริการประชาชนอย่างรวดเร็วเจ้าหน้าที่ สามารถแก้ไขปัญหาและสามารถให้บริการได้ตามที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง

ด้านความปลอดภัยของการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่าการดำเนินโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนบูรณาการทำให้ประชาชนลดอันตราย ความเสี่ยงและปัญหาต่างๆ ของการให้บริการได้อย่างแท้จริง

ด้านการสร้างบริการให้เป็นที่รู้จักขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัด

ศรีสะเกษตามโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการ อยู่ในระดับมากสามารถอธิบายได้ว่า โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการสามารถสร้างบริการให้เป็นที่รู้จักโดยการดำเนินโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการขึ้นประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ ทำให้คาดคะเนถึงคุณภาพของบริการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการได้

ด้านการเข้าใจและรู้จักลูกค้า ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่าการดำเนินโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการทำให้เจ้าหน้าที่ สามารถเข้าใจและรู้จักความต้องการของประชาชนมากขึ้น ประชาชนได้ใช้บริการจากโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญญาบริการประชาชนเชิงบูรณาการ สามารถได้รับบริการที่ตรงตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาด้านการบริการด้านการเข้าถึงผู้รับบริการมากที่สุดเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มารับบริการใช้บริการ
2. ควรมีการเน้นการบริการที่สามารถนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้รับบริการ
3. ควรแสดงความมีน้ำใจต่อลูกค้าให้มากกว่านี้เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการให้บริการแก่ประชาชนผู้มารับบริการ
2. ควรพฤติกรรมหรือการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ให้ได้ผลตรงกับความเป็นจริง

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ช่วยเหลือ และคำแนะนำต่างๆ และขอบคุณ ดร.ธนภุต โพธิ์เงิน ในการช่วยปรับสำนวนบทความครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กุลธนา ธนาพงศ์ธร. (2530). ประโยชน์และบริการ.

เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.กรุงเทพฯ :

บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

พิทยาบรรวัฒนา. (2548). รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎี

และแนวการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 12.กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์.(2534). การบริหารการตลาด

ยุคใหม่.กรุงเทพฯ : อีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

ศุภนิธยโชครัตนชัย.(2536). การบริหารการบริการสู่

ความเป็นเลิศ.กรุงเทพฯ: สถาบันข้าราชการ

พลเรือน.

สมชาติ กิจยรรยง. (2543). ยุทธวิธีครองใจลูกค้า.

กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.

สมิต สัจฉกร.(2543). การต้อนรับและบริการ

ที่เป็นเลิศ.กรุงเทพฯ: สายธาร.

Katz, E. and D. Brenda. (1973). Bureaucracy

and the Public. New York : Basic Books.

Kotler, Phillip. (1997). Marketing Management:

Analysis Planning Implementation

and Control. 8th edition. New Jersey:

Prentice Hall.

Groonroos, C. (1990). Service Management

and Marketing : Managing the Moment
of Truth in Service Competition.

Lexington : Lexington Books.

Suchitra Punyarathbandhu – Bhakdi. (1986).

Delivery of Public Services in Asian

Countries:Cases in development

administration. Bangkok: Thammasat

University.

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

DEVELOPING IN KNOWLEDGE MANAGEMENT OF NEW PRODUCT
DEVELOPMENT TO PROMOTE THE CREATIVE SKILLS FOR FIRST YEAR JUNIOR HIGH
SCHOOL STUDENTS

ชาวลิต สัตรนอก¹
Chaowalit Sartnok

¹ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนประทาย จังหวัดนครราชสีมา
Experienced Level Qualification; Teacher of Special Expertise, Prathai School, Nakhonratchasima

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนประทาย องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีชื่อเรียกว่า “MRACPE Model” มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ (Motivation) 2) การแสวงหาความรู้ (Research) 3) การวิเคราะห์และการออกแบบ (Analysis and Design) 4) การสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Create) 5) การนำเสนอและวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ (Present and Constructive criticism) และ 6) การประเมินและส่งเสริม (Evaluate and Promote) มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.26/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.53

คำสำคัญ :

Abstract

The purpose of this research are 1) to develop and evaluate the efficiency of a learning management style, with a new product development which promotes the ability to think creatively for 1st year junior high school students. 2) To compare the achievement of students, before and after of learning by using learning management and new product development to promote the ability to think creatively. 3) To compare the ability of student creativity before and after of learning by using the learning management, new product development to promote the ability to think creatively craft for 1st junior high school students. and 4) To study the behavior of students towards learning by different using learning styles, new product development to promote the ability to think creatively craft. The results showed that the learning management developed called “MRACPE Model” with the following elements principles purpose, learning management. Knowledge and skillsto promotes social learning system and respond. This supporting A learning management developed a process to learn the six steps: (1) Motivation (2) Research (3) Analysis and Design (4) Create (5) Present and Constructive criticism and (6) Evaluate and Promote. Check the consistency of the model curriculum developed by experts found. When applied to the performance (E_1/E_2), the efficiency of the learning management style was 84.26/83.89. The achievement of student learning by using learning styles and the new product developed promoted the ability to think creatively showed that for 1st year junior high school students students post-test is higher than pre-test and have statistically significant at .01 level. The Student ability to think creatively was improved by using learning styles and the new product developed for 1st junior high school students students posttest is higher than pretest showed statistically significant at the .01 level. And, students satisfaction was improved through the research with the average rising to 4.53.

บทนำ

การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คนสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้

อย่างเหมาะสมเพื่อการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ, 2552) สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์มี

ทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้ทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากลเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพรักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551) การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้ง 4 ด้านคือเคลื่อนไหวปฏิบัติกิจกรรม (กาย) ได้ใช้ความคิด (สติปัญญา) ได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (สังคม) และเกิดอารมณ์ความรู้สึกอันจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตน (อารมณ์) การมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวจะเป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงซึ่งผู้เรียนได้ความรู้ความเข้าใจทักษะเจตคติคุณลักษณะ (ทศนา เขมมณี 2553)

แนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นแนวทางในการการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่หรือผลิตสินค้าใหม่ซึ่งมีเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลาและสินค้าใหม่นั้นมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลวแต่สินค้าที่เกิดขึ้นใหม่มีทั้งที่เกิดจากนวัตกรรม (Innovation) และเกิดจากการปรับเปลี่ยนจากของเดิมเพียงเล็กน้อยก็ได้ (จิรพรรณ เลี้ยงโรคาพาธ 2554)

ทักษะที่จำเป็นในอนาคตทักษะหนึ่งที่สำคัญคือ ทักษะการคิด การคิดสร้างสรรค์การเรียนรู้ในห้องเรียนของไทยส่วนมากเน้นท่องจำมากกว่าคิด เพราะระบบการเรียนในประเทศนี้มีระบบเดียว คือ ระบบครูมาบอกมาสอนแล้วสิ่งที่ครูสอนนั้นคือ สิ่งที่ถูกต้องที่สุดซึ่งเราต้องเชื่อตามนั้น การฝึกทักษะการคิดให้สร้างสรรค์ คือ จำเป็นต้องคิดบวกหรือคิดให้เกิดประโยชน์ คิดให้ดีกว่าเดิม และคิดแตกต่าง และจะนำมาซึ่งนวัตกรรม นำมาซึ่ง

สิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ๆ สิ่งนี้เราเรียกว่าความคิดสร้างสรรค์ (วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ 2556) ความคิดสร้างสรรค์ก็ เป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างมากในปัจจุบันทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในการแก้ปัญหา และประดิษฐ์คิดค้นต่างๆ ที่แปลกใหม่อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้มีความสะดวกสบายมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมมีความเจริญก้าวหน้า ยิ่งในอนาคตสังคมมีแนวโน้มที่จะทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้นบุคคลต้องใช้ความรู้ทักษะ และความคิดสร้างสรรค์ไปในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เด็กและเยาวชน ควรได้รับการฝึกทักษะการคิดให้มีความคิดสร้างสรรค์ ตั้งแต่เยาว์วัยให้ควบคู่ไปกับการส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่นด้วย (สุนทร สีนะพานนท์และคณะ 2551)

โรงเรียนประทาย จังหวัดนครราชสีมาได้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 การจัดการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ ให้นักเรียนได้ประดิษฐ์ชิ้นงานที่ได้จากการสืบค้น ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ จนสามารถปฏิบัติงานงานประดิษฐ์ของใช้ได้ แต่ในรูปแบบของ การเรียนรู้ที่ผ่านมานักเรียนปฏิบัติงานประดิษฐ์ได้ชิ้นงานในระดับพอใช้แต่ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการ ประดิษฐ์ชิ้นงานและไม่สามารถนำไปต่อยอดไปสู่สินค้า OTOP ได้ ซึ่งถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาจเกิดจากหลายฯ องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของนักเรียน 2) ขาดสิ่งเร้าหรือแรงจูงใจในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ 3) ขาดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) นักเรียนขาดทักษะการปฏิบัติงาน 5) ผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าความสามารถของนักเรียน ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่า

เป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

รูปแบบการเรียนการสอนเป็นสภาพหรือลักษณะของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิค การสอนต่างๆ เข้าไปช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ และได้รับการพิสูจน์และทดสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะ ของรูปแบบนั้นๆ ได้ รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องสามารถทำนายผลที่จะเกิดตามมาได้และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้ (ทิตนา แหมมณี 2550)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนประทาย อำเภอบึงสามพัน องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา จำนวน 12 ห้อง จำนวนนักเรียน 497 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนประทาย อำเภอบึงสามพัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2.2 ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเนื้อหาเรื่องงานประดิษฐ์ รายวิชาการงานอาชีพ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ใช้ระยะเวลาในการทดลองสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เป็นการวิจัยตามแนวคิด ADDIE Model ของเควิน ครุส (Kevin Kruse 2008) ประยุกต์ร่วมกับกรอบการ วิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t-test สถิติ แบบไม่อิสระ (t-test dependent) และการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) การ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)

วิเคราะห์ข้อมูลนโยบาย จุดหมายการจัดการ ศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนประทายและข้อมูลความต้องการรูปแบบการ จัดการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความ สามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามสภาพที่คาดหวังและสภาพ ปัจจุบัน ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่ม สารการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และการ เรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการศึกษาวเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการ ออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการคิด สร้างสรรค์และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความ ต้องการในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยีของโรงเรียนประทาย โดยการ สนทนากลุ่ม (Focus group) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนประทาย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นนี้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development:D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (Design and Development : D and D)

การพัฒนาองค์ประกอบและหาประสิทธิภาพของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ร่างรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความ สามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน แบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้าน การคิด แบบสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) นำรูป แบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (Implementation: I)

นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการพัฒนาและ หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แล้วนำไปใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประทาย ที่เป็น กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 45 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียน รู้ตามกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบ การเรียนรู้การ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ด้านงานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความ สามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้านงานประดิษฐ์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การประเมินผล (Evaluation : E)

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นี้ไปใช้โดยตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 1.00 และนำไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประทาย จำนวน 30 คน ได้ค่าเท่ากับ 84.26/83.89 แล้วนำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประทาย จำนวน 45 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีชื่อเรียกว่า “MRACPE Model” โดยมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สารความรู้และทักษะความสามารถ สิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และสิ่งสนับสนุน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ (Motivation) 2) การแสวงหาความรู้ (Research) 3) การวิเคราะห์และออกแบบ (Analysis and Design) 4) การสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Create) 5) การนำเสนอและวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ (Present and Constructive criticism) และ 6) การประเมินและส่งเสริม (Evaluate and Promote) เมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แบบกลุ่มใหญ่ (Field Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 84.26/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถในการด้านการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1.รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ที่มีชื่อเรียกว่า “MRACPE Model” มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สารหลัก สิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และสิ่งสนับสนุน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ (Motivation) 2) การแสวงหาความรู้ (Research) 3) การวิเคราะห์และออกแบบ (Analysis and Design) 4) การสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Create) 5) การนำเสนอและวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ (Present and Constructive criticism) และ 6) การประเมินและส่งเสริม (Evaluate and Promote) มีค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 84.26/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้อย่างครอบคลุม

ได้แก่ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษา แผนการจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนประทาย ศึกษาแนวความคิด พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ อย่างมีขั้นตอนที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ แนวคิดกรอบการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงระบบ หลักการและแนวคิด ADDIE Model ของเควิน ครุส (Kevin Kruse 2008) ซึ่งนำมาประยุกต์ร่วมกับกรอบ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Design and Development) ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้ (Implementation) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของจอยซ์และเวลล์

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ผ่านการตรวจสอบและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านกระบวนการทดลองใช้จนทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้านงานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื้อหา เรื่องงานประดิษฐ์ โดยเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และคิดออกแบบ วางแผนการปฏิบัติงานประดิษฐ์และลงมือประดิษฐ์ชิ้นงาน ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการค้นคว้า การลงมือปฏิบัติจริง เกิดการ

พัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาการทางด้านการวิเคราะห์ และด้านการคิด ตลอดจนการตัดสินใจในการเลือกหรือ การปฏิบัติงาน เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด สร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากการสืบค้นผ่าน อินเทอร์เน็ต ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์และคิดออกแบบชิ้นงานที่ใช้ความคิด สร้างสรรค์จากการได้แสวงหาความรู้ การวิเคราะห์ รวมถึงวางแผนการปฏิบัติงานประดิษฐ์ และลงมือประดิษฐ์ ชิ้นงาน ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง ผ่าน กระบวนการกลุ่ม ทำให้ชิ้นงานประสบผลสำเร็จ ได้ชิ้นงาน ที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์ สามารถใช้งานได้ดี ในการ ประเมินมีการประเมินผลทั้งระหว่างกระบวนการปฏิบัติงาน และ ประเมินเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ ส่งผลให้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสูงขึ้น

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด สร้างสรรค์งานประดิษฐ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.57 ทั้งนี้เนื่องจากจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้โดยมีการศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ มีความสอดคล้องกับนักเรียน โดยได้พิจารณาจากการ ตรวจสอบความต้องการของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยีและศึกษา ข้อมูลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารแนวความคิดการ ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ หลักการและ

แนวคิด ADDIE Model ของเควิน ครูส (Kevin Kruse 2008) แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และทฤษฎีการสร้างสรรคชิ้นงานซึ่งในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน นักเรียนได้แสวงหาความรู้จากการสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และออกแบบ นำไปสู่การปฏิบัติงานประดิษฐ์จนประสบผลสำเร็จ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้

1.1 ควรศึกษาแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างลึกซึ้งเพื่อให้สามารถนำแบบการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ในรายหน่วยการเรียนรู้อื่นโดยสามารถนำไปใช้ในทุกเนื้อหาประเภทเน้นทักษะ

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจจะให้นักเรียนปฏิบัติงานประดิษฐ์ในเวลาว่างได้ เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบอื่นร่วมกับการสัมภาษณ์เช่นการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอยิ่งขึ้นมาสังเคราะห์ครอบคลุมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรมีการประเมินรูปแบบการเรียนรู้เชิงทฤษฎีโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละด้านอย่างหลากหลายเพื่อผลผลิตของการเรียนรู้ที่จะเกิดกับนักเรียน

2.3 ควรมีการวางแผนในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเรียนรู้หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มี

ความหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของนักเรียนและห้องเรียนในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

จิรพรรณ เลียงโรคาพาธ. (2554). การออกแบบผลิตภัณฑ์.สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2554 จาก http://www.marketeer.co.th/inside_detail.php?inside_id=2892.

ทิศนา แหมมณี. (2550).รูปแบบการเรียนรู้การสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แหมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2556). บกพร่องทางพฤติกรรม ก็ Success ได้. กรุงเทพฯ : เดอะ ซินนิธอินเตอร์บุ๊ก.

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ. (2551). การพัฒนาทักษะการคิด พิชิตการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Kevin Kruse. (2008). Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model.สืบค้นจากhttp://www.e-learningguru.com/articles/art2_1.htm.

การพัฒนาจิต คุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ศิริราช MIND, MORAL, AND ETHICS DEVELOPMENT OF SIRIRAJ MEDICAL STUDENTS

ดร.พิชญ์ อภิสมมาตรโยธิน¹; รศ.นพ.ปรีชา สุนทรานันท์²

Phitsanu Aphisamacharayothin, Ph.D. ; Assoc.Prof.Preecha Soontranant, M.D.

¹คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Siriraj Medical School, Mahidol University University

²รองคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Associate Dean of Siriraj Medical School, Mahidol University University

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินผลเรื่อง “การพัฒนาจิต คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ศิริราช” มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโครงการโดยใช้โมเดลการประเมินของเคริกแพททริก (The Kirkpatrick Approach) และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาแพทย์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาแพทย์ศิริราชชั้นปีที่ 2 จำนวน 156 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างความแตกต่างระหว่าง Pre-Test กับ Post-Test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์ปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) ได้แก่ ความพึงพอใจ พบว่านักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก 2) การวิเคราะห์การเรียนรู้ (Learning Evaluation) พบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการฯ ก่อน (Pre - test) และหลัง (Post - test) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ย Post - test สูงกว่า Pre - test (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.43 และ 15.80 ตามลำดับ) ซึ่งก่อนเข้าร่วมโครงการ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านคุณธรรม-จริยธรรมในระดับมาก ร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.1 และระดับปานกลาง ร้อยละ 5.6 แต่หลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจในด้านคุณธรรม-จริยธรรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.9 และระดับมาก ร้อยละ 28.1 และ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรม (Behavior Evaluation) ด้านคุณธรรม-จริยธรรมพบว่า ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ นักศึกษาแพทย์มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม-จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีพฤติกรรมด้านคุณธรรม-จริยธรรมเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ (ค่าเฉลี่ยก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการเท่ากับ 3.53 และ 3.99 ซึ่งอยู่ระดับมากและมากที่สุดที่สุดตามลำดับ) ส่วนนักศึกษาแพทย์ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมในด้านคุณธรรม-จริยธรรมที่วัดก่อนและหลังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไป 4) การวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแก่องค์กร (Results Evaluation) สามารถวิเคราะห์เนื้อหาในด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านการดำเนินชีวิตของนักศึกษาแพทย์สรุปได้ว่า สามารถนำหลักธรรมในเรื่องของ สติ และสมาธิ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้โดยไม่ประมาท และใช้หลักของเหตุผลประกอบการคิด เพื่อแก้ปัญหาชีวิตและป้องกันความผิดพลาด รวมทั้งการรู้จักอดทน และสามารถเข้าใจจิตใจของตนเองและผู้อื่นผลลัพธ์ที่มีต่อองค์กรในด้านการศึกษา

นักศึกษาแพทย์ใช้หลักของการมีสติ สมาธิ และความอดทนในการเรียน และการทำงานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาของนักศึกษาแพทย์ นอกจากนี้ นักศึกษาแพทย์ยังประยุกต์การใช้สมาธิ ในการอ่านหนังสือ การเรียน การฟังบรรยาย การจับใจความและเนื้อหา การแบ่งเวลา รวมทั้งการระวังตนเพื่อป้องกันความผิดพลาดและใช้สติในการแก้ไขข้อผิดพลาดด้านการศึกษาของตนเอง นอกจากนี้ ผลลัพธ์ต่อองค์กรในด้านวิชาชีพ นักศึกษาแพทย์มีความคิดของการใช้สติ สมาธิ และหลักธรรมในวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจถึงความสำคัญต่อชีวิตผู้ป่วย มีสติในการรักษา รู้จักการให้ เห็นความสำคัญของชีวิตผู้ป่วยและจรรยาบรรณเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อย ตลอดจนมีความเพียร ความจริงใจ และมีความสุขกับงาน รวมทั้งรักและเข้าใจในวิชาชีพแพทย์

คำสำคัญ การพัฒนาจิต-คุณธรรม-จริยธรรม นักศึกษาแพทย์

Abstract

This experimental research was to evaluate “mind, moral, and ethics development of Siriraj medical students” The objectives aimed 1) to study the effectiveness of project by applied evaluation model of Kirkpatrick Approach, and, 2) to study the relation between knowledge and the moral and ethics behaviors of medical students. The samples were 156 of the 2th year medical students of Siriraj medical school which sampling by simple random sampling. The researchers collected data by provided questionnaires, interviewed and participant observations. The data analyzing were used statistically of percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and used t-test to compare between pre-test and post-test scores and used content analysis also. The results showed that; 1) the analysis of reactive evaluation, including the satisfaction, revealed that the participated medical students had satisfied to the project in high level; 2) the analysis of learning evaluation revealed that the knowledge about moral and ethics of participated medical students in pre-test scores were differenced from post-test scored at .01 statistical significance (scores'($\bar{X}$) = 17.43 and 15.80 in ordered). Before participated, most of medical students had knowledge about moral and ethics in high level (57.3%), extremely level (37.1%), and moderate level (5.6%) as in ordered. But, after participated, most of medical students had knowledge about moral and ethics in extremely level (71.9%), and high level (28.1%), as in ordered; 3) the analysis of behavior evaluation (moral and ethics behaviors) revealed that, after participated, medical students had moral and ethics behaviors differenced from before participated at .01 statistical significance ($\bar{X}$) = 3.99 and 3.53 which were in high level and extremely level in ordered). But, un-participated medical students had not changed in moral and ethics behaviors; 4) the analysis of results evaluation revealed that; for life-living aspects, medical students could apply Dhamma in consciousness and concentration for using in whole life within safety and used the reasonable for thinking to solve the problems and to prevent the errors, and, also tolerance and understanding others. For the organization, including the education, medical students applied the principles of consciousness, concentration, and tolerance

for studied and practiced which were important to the study process of medical students. Besides, medical students also applied the principles concentration for reading, studying, lecturing, understanding, time-sharing, and error preventing. And, applied the principles of consciousness to adjust self-missing in education. For the result for organization in professional aspects, medical students had thought about the implementation of principles of consciousness, concentration, and ethics in professional practicing that would help to understand in patient as a whole life, the consciousness in health care, the understanding in giving, the appreciating in patient's life and ethics, which leaded to minimum errors, therefore, had the attempt, sincerity, and happiness in work. And, also love and understand in medical carrier.

Keywords : mind, moral, and ethics development, medical student

บทนำ

คุณธรรมและจริยธรรม เป็นหลักการที่มนุษย์ในสังคมควรยึดถือปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเสมือนบัพผุญติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีและประพฤติชอบคุณธรรมและจริยธรรมเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการประกอบการในวิชาชีพของบุคคลในทุกสาขาอาชีพ การทำความเข้าใจกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมจะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีความตระหนักคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรม ดังที่อาริสโตเติล (Aristotle) ได้กล่าวถึงความหมายของธรรมชาติและคุณธรรมจริยธรรมว่าเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ปัจเจกชนทั้งหลายอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (จำเริญรัตน์ เจริญจันทร์ 2548) ความสุขจึงมีความเชื่อมโยงกับคุณธรรมและจริยธรรมด้วยเช่น กันจากผลการศึกษาและงานวิจัยคุณธรรมและจริยธรรมในหลายสถานการณ์ที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพได้ (สุภัททา ปิณฑะแพทย์ 2527)

ในสังคมปัจจุบันพบว่าแนวโน้มความสัมพันธ์เชิงจริยธรรมลดลงมากโดยมีลักษณะที่เป็นธุรกิจมากขึ้น มีปัญหาจริยธรรมเกิดมากขึ้นสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ทาง

วิชาชีพมากกว่าการฝึกฝนและการพัฒนาด้านพฤติกรรมจิตใจ และปัญญาด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของคำขวัญที่รู้จักกันดีว่า “ความรู้คู่คุณธรรม” แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการสอนจริยธรรมเพิ่มมากขึ้นแล้วก็ตามแต่ปัญหาทางด้านจริยธรรมของวิชาชีพต่างๆ ที่พบเห็นในสังคมในข่าวสารต่างๆยังไม่ได้ลดน้อยลง ในบางกรณีกลับมีความรุนแรงมากขึ้นเสียอีกจึงควรพัฒนาให้คนเป็นคนดีเสียก่อนหรือ “จริยธรรมนำความรู้” คือคนควรจะต้องดีก่อนแล้วจึงเป็นคนเก่งเพราะคนเก่งแต่ขาดความดีนั้นอันตรายมาก (คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2550)

คุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นมาพร้อมกับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรม กล่อมเกลารู้จักผิดชอบชั่วดีของสังคม คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้เนื่องจากการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ชีวิตมีคุณค่าและกำกับให้ตนเองเป็นผู้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้วยการปลูกฝังพื้นฐานด้านจริยธรรม (สุภัททา ปิณฑะแพทย์ 2527) มนุษย์ไม่ได้เกิดมาพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม การเกิดปัญหาด้านจริยธรรมของสังคมจึงอยู่ในความรับผิดชอบของทุกคนในฐานะปัจเจกบุคคล ในฐานะสมาชิกของสังคมและในฐานะผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูแก่บุคคลในสังคม มนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยความต้องการที่จะดำรงชีวิตให้มีความสุขและได้รับสิ่งที่ต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต มนุษย์

จึงมักจะดิ้นรนแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองเป็นที่ตั้ง ความต้องการทำให้เกิดเป็นกิเลสของความอยากซึ่งอาจนำไปสู่การทำร้ายผู้อื่นได้ การที่จะทำให้มนุษย์ตระหนักว่าการการมีความสุขแต่เพียงผู้เดียวอาจจะเป็นการทำร้ายผู้อื่น และผลสะท้อนกลับมาทำร้ายตนเองในที่สุด การปลูกฝังให้มนุษย์รู้จัก ผิด ชอบ ชั่ว ดี และการมีความสุขที่ยั่งยืนคือ การให้ความรู้และประสบการณ์เป็นสิ่งที่จำเป็น ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (สุภัททา ปิณฑะแพทย์ 2527) ความว่า “...การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจและความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนที่ไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวเป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทาง...จนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์...”

สำหรับวิชาชีพแพทยนั้น คณะกรรมการแพทยสภา (2545) ได้บัญญัติเกณฑ์มาตรฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา.ศ. 2545 ไว้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องมีคุณสมบัติของสมาชิกแพทยสภาตามเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฯ ตามหมวด 2 มาตรา 11 และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้และมีความสามารถด้านวิชาชีพ (Professional Competencies) (ข้อที่ 1) มีพหุคุณนิสัยเจตคติคุณธรรม และจริยธรรมวิชาชีพ (Professional habits, Attitudes, Moral, and Ethics) เป็นผู้ที่มีพหุคุณนิสัยในการทำงาน (Work habits) และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ รับผิดชอบต่อในการให้ความจริงแก่ผู้ป่วยรักษาความลับและเคารพในสิทธิของผู้ป่วยปกป้อง พิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ป่วย แสดงเจตคติที่ดีต่อการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมแก่ประชาชนทุกระดับปฏิบัติตามข้อบังคับแพทยสภาด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมต่อการประกอบวิชาชีพแพทยและซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับวิชาชีพแพทย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้มีพันธกิจในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตและเพื่อ บุคลากรทางแพทยทุกระดับ และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล สามารถทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคม สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ มีคุณธรรมจริยธรรมรับผิดชอบต่อสังคม ถือประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์เป็นที่ตั้ง และปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์โดยยึดหลัก “อิตานานุ ปมกเร” นอกจากนี้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้ยึดมั่นในปรัชญา ปณิธาน ซึ่งเป็นหลักในการปฏิบัติอย่างศรัทธาซึ่งได้รับการหล่อหลอมมานานกว่า 100 ปี จากพระราชดำริของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชทานไว้ว่า “ฉันไม่ต้องการให้เธอเป็นแพทย์เท่านั้น แต่ต้องการให้เป็นมนุษย์ด้วย” และจากลายพระหัตถ์ว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภทรัพย์ และเกียรติยศจะตกมาแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 2548)

ซึ่งพระมหากษัตริย์คุณได้หล่อหลอมจิตใจของชาวศิริราชได้ยึดถือประโยชน์สุขของประชาชนทุกระดับเป็นจุดมุ่งหมายสำหรับการประกอบภารกิจต่างๆ รวมถึงการผลิตบัณฑิตแพทย์ที่มีคุณธรรมนำวิชาชีพ

เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรมนั้น มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับศาสนาเป็นอย่างยิ่ง เพราะทุกศาสนามีคำสั่งสอนที่เป็นแนวปฏิบัติทางธรรมที่นำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ศาสนาจะกำหนดว่าสิ่งใดควรทำและควรละเว้น เพื่อให้ผู้นับถือและศรัทธาในศาสนาปฏิบัติตามศีลและธรรมที่กำหนดไว้ เนื่องจากศาสนามีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ศาสนาจะเป็นเสมือนคำสอนที่สร้างความเข้าใจในสภาพที่เป็นเงื่อนไขทางธรรมชาติที่ไม่อาจแสวงหาคำตอบที่ชัดเจนได้ คุณธรรม จริยธรรมและ

ศาสนาจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะคำว่า คุณธรรมนั้นมีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่าศีลธรรมเป็นอย่างยิ่ง คุณธรรมจะเป็นหลักจริยธรรมที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้ง ชอบ ชั่ว ดี มีคุณงามความดีภายในจิตใจในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข (ประภาศรี สีหอำไพ 2543) นอกจากนี้ทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์ (พระเทวินทร์ เทวินโท 2544) ได้กล่าวว่า พุทธจริยศาสตร์เป็นสังคตทฤษฎีแห่งธรรม ประกอบด้วยเหตุและผล เป็นการศึกษาระบบที่มีความเป็นธรรมชาติซึ่งหมายถึงสิ่งที่เป็นจริง การศึกษาด้านทฤษฎีทางจริยศาสตร์นี้เป็นการศึกษาด้วยการสังเกต ทดลองด้วยการปฏิบัติจริงและนำผลมาเป็นองค์ความรู้ของศาสตร์ การศึกษาด้านจริยศาสตร์จึงเป็นการศึกษาในเชิงของ วิทยาศาสตร์จากองค์ประกอบด้านธรรมชาติของสสาร ดังนั้น วิธีการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ดีที่สุดคือ การได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

จากการเล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาแพทย์โดยเน้นคุณธรรมนำวิชาชีพและมุ่งปลูกฝังหัวใจของความเป็นมนุษย์จึงมีพันธกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมด้านวิชาการทั้งวิชาชีพและมนุษยศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ ศิลปวัฒนธรรม กีฬา นันทนาการ และสุนทรียศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พหุศักยภาพตลอดจนการพัฒนาในด้านทักษะและประสบการณ์เพื่อเป็นผู้นำด้านสุขภาพรวมทั้งปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรและการเรียนรู้โดยเน้นคุณธรรม จริยธรรมนำวิชาชีพ เนื่องจากคุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณสมบัติที่สำคัญ จึงมีความจำเป็นต้องทำการส่งเสริมและปลูกฝังให้กับนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาลจึงได้จัดโครงการศึกษาและปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตและคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์โดยจัดขึ้นสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาจิตใจของนักศึกษาแพทย์ให้มีจิตใจที่ตั้งมั่นมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานพัฒนาปัญญาและเหตุผลในการแยกแยะคุณค่าและความถูกต้องดังงามเข้าใจ

สัจธรรมของชีวิตและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เพื่อเป็นการศึกษารูปแบบการพัฒนา คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ศิริราช ที่เกิดขึ้นจากโครงการฯ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาจิตคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ศิริราช” เพื่อทำให้ทราบข้อมูลที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการพัฒนาตามทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์ ที่เน้นการส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาแบบในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ที่เอื้อต่อการเป็นแพทย์ที่มีคุณธรรมนำวิชาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพสมดังวัตถุประสงค์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลต่อไป

คำถามการวิจัย

ประสิทธิผลของโครงการฯ เมื่อประเมินโดยใช้โมเดลการประเมินของเคริกแพททริก (Kirkpatrick Approach) ในองค์ประกอบต่างๆ ต่อไปนี้เป็นอย่างไร

1. ปฏิกริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation)
2. การเรียนรู้ (Learning Evaluation)
3. พฤติกรรม (Behavior Evaluation)
4. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Results Evaluation)

ภูมิหลังและที่มาของโครงการ

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีจุดประสงค์ที่จะผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณภาพสามารถทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์สังคมสามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ มีคุณธรรมจริยธรรมรับผิดชอบต่อสังคมถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นที่ตั้งและปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์โดยยึดหลักอรรถานูปมกักรงานกิจการนักศึกษาได้เล็งเห็นถึง

ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาแพทย์จึงได้จัดโครงการศึกษาและปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตและคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโครงการฯ โดยใช้โมเดลการประเมินของเคริกแพตทริก (The Kirkpatrick Approach) โดยศึกษา 4 ด้าน คือการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Results Evaluation)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินผล “การพัฒนาจิต คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ศิริราช” มีรูปแบบการวิจัย คือ

R Experimental group	O ₁	X	O ₂
R Control group	O ₃		O ₄

โดยที่ O_{1,3} คือ การวัดก่อนจัดกระทำ
O_{2,4} คือ การวัดหลังจัดกระทำ
X คือ การจัดกระทำ (ตัวแปรต้น)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 258 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 ราย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 89 คน นักศึกษาแพทย์ที่ไม่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 67 คน โดยใช้ระยะเวลาการเก็บข้อมูลแบบต่อเนื่อง ในช่วงดำเนินการ

1 สัปดาห์ และโครงการเสร็จสิ้น 3 เดือน

หมายเหตุ: มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ต่อองค์กรจากอาจารย์แพทย์จำนวนหนึ่ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent variable) ได้แก่ “โครงการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตคุณธรรมจริยธรรม”
2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ผู้วิจัยได้ใช้โมเดลของเคริกแพตทริก (Kirkpatrick Approach) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ปฏิกริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาแพทย์

2.2 การเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ ในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในลักษณะของการทดสอบ Pre-test และ Post-test

2.3 พฤติกรรม (Behavior Evaluation) เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เปลี่ยนไปของนักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการ

2.4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Results Evaluation) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กร

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า นักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.1 และเพศชาย ร้อยละ 44.9 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19 ปี ร้อยละ 66.7 ส่วนนักศึกษาแพทย์ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเพศหญิงจำนวน 33 คน ร้อยละ 49.3 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19 ปี ร้อยละ 45.3

2. วิเคราะห์ปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) ได้แก่ ความพึงพอใจ พบว่านักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 หากพิจารณารายข้อ

สามารถพบว่านักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการ อยากให้มีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ต่อไปและพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งานกิจการนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 นอกจากนี้ยังมีความพึงพอใจต่อสถานที่ในการจัดกิจกรรม อยากแนะนำให้ผู้อื่นได้มาปฏิบัติธรรมความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรมไปแนะนำ บอกกล่าว หรือเผยแพร่รู้สึกประทับใจในการปฏิบัติธรรมครั้งนี้รูปแบบของกิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมและมีความตั้งใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรมไปปฏิบัติต่อในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44, 4.38, 4.29, 4.25, 4.08, 4.04 และ 4.02 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์การเรียนรู้ (Learning Evaluation) พบว่า ความรู้ด้านคุณธรรม-จริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ที่เข้าร่วมโครงการก่อน (Pre - test) และหลัง (Post - test) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t-test = 20.881) โดยคะแนนเฉลี่ย Post - test สูงกว่า Pre - test (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.43 และ 15.80 ตามลำดับ) ซึ่งก่อนเข้าร่วมโครงการ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในด้านคุณธรรม-จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.1 และระดับปานกลาง ร้อยละ 5.6 แต่หลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการนักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในด้านคุณธรรม-จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 71.9 รองลงมาคือ ระดับมาก ร้อยละ 28.1 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์

ระดับความรู้	คะแนน	นศพ.ที่เข้าร่วมโครงการฯ			
		Pre - test		Post - test	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
น้อยที่สุด	ต่ำกว่าร้อยละ 21	0	0	0	0
น้อย	ระหว่างร้อยละ 21-40	0	0	0	0
ปานกลาง	ระหว่างร้อยละ 41-60	5	5.6	0	0
มาก	ระหว่างร้อยละ 61-80	51	57.3	25	28.1
มากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 80	33	37.1	64	71.9
รวม		89	100.0	89	100.0
		$\bar{X} = 15.80 (79.0\%)$		$\bar{X} = 17.43 (87.15\%)$	

4. การวิเคราะห์พฤติกรรม (Behavior Evaluation) ด้านคุณธรรม-จริยธรรมพบว่า นักศึกษาแพทย์ศิริราชที่เข้าร่วมโครงการ เมื่อประเมินก่อนและหลังร่วมโครงการ มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม-จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีพฤติกรรมด้านคุณธรรม-จริยธรรมเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วม

โครงการ (ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมก่อนและหลัง เท่ากับ 3.53 และ 3.99 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ) ส่วนนักศึกษาแพทย์ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม-จริยธรรม ก่อนและหลัง ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์

พฤติกรรมด้านคุณธรรม และจริยธรรม	Pre – test		Post – test		t – test
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
นศพ.ที่เข้าร่วมโครงการฯ (n=89)	3.53	0.698	3.99	0.740	2.875 **
นศพ.ที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ (n=67)	3.55	0.692	3.54	0.693	.477

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. วิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแก่องค์กร (Results Evaluation)พบว่า

5.1 ผลลัพธ์ที่มีต่อองค์กรในด้านการดำเนินชีวิตสรุปได้ว่า นักศึกษาแพทย์สามารถนำหลักธรรมในเรื่องของสติ และสมาธิ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้โดยไม่ประมาท และใช้หลักของเหตุผลประกอบการคิด เพื่อแก้ปัญหาชีวิต และป้องกันความผิดพลาด รวมทั้งการรู้จักอดทน และสามารถเข้าใจจิตใจตนเองและผู้อื่นซึ่งสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ทำให้มีการตั้งสติก่อนทำสิ่งใดๆ ทำให้ไม่ทำในสิ่งที่ขาดสติ”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 1

“ช่วยให้มีสติตลอดเวลา รู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไร อยู่ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์และเป็นคนดีมีคุณธรรม เมื่อยามโกรธ อารมณ์ขึ้นมัวทำให้อารมณ์คลายลง”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 1

“ทำให้เป็นคนใจเย็นและมีความอดทนจิตใจสงบ เยือกเย็นขึ้นสามารถระงับอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนา เช่น เกรี้ยวไคร่โกรธได้มากขึ้น มีสมาธิได้มากขึ้นและ ไม่กังวล กับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 2

“ช่วยพัฒนาตนเองเข้าใจ รู้จักตนเองมากขึ้นเข้าใจ ชีวิตความไม่เที่ยงของสรรพสิ่งต่างๆ มากขึ้นรู้ความ ประพฤติไม่ดีของตนเองว่ามีอยู่มาก มองเห็นข้อผิดพลาด และข้อเสียของตัวเองที่ไม่เคยสังเกตและรู้สึกอยากแก้ไข ในหลายเรื่อง เช่น อารมณ์ร้อน เข้าใจเรื่องจิตใจมากขึ้น”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 3

“ผลลัพธ์ที่ชัดเจนที่สุด คือ การฝึกความอดทน ความพยายามมากขึ้นเพราะต้องเน้นความพากเพียรเป็น หลักด้วย ฝึกความอดทนในการทนต่อความเจ็บปวดรู้จัก การให้”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 4

“การมีสติในการกระทำทุกอย่างของตนเอง มีสติ ในการคิดพิจารณาจนสามารถจัดการกับปัญหาต่างใน ชีวิตได้มากขึ้นรู้คุณค่าของเวลา ทำกุศลมากขึ้น”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 5

“ได้รู้จักตนเองมากขึ้นมีสติรู้ว่าตัวเองกำลังทำ อะไรอยู่ ได้รู้ว่าคนเรามีความคิดฟุ้งซ่านแค่ไหนฝึกการ ควบคุมสติและสมาธิให้สมดุล เข้าใจตนเอง จิตใจ และหลัก การของพุทธศาสนามากขึ้นได้รับประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้รู้จักตนเองมากขึ้นมีสติอยู่กับตนเองมากกว่า แต่ก่อนมาก”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 2

“สามารถปรับปรุงในเรื่องของอารมณ์ ความคิด บางอย่างและช่วยให้ดำรงชีวิตอย่างมีสติมากขึ้น รู้จักคิด ก่อนทำมากขึ้น”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 3

“ได้รู้จักการครองสติใช้ควบคุมตนเองให้ทำแต่ ความดี แก้ปัญหาชีวิตทำให้ผิดพลาดน้อยลง รู้จักคำว่า พอดีมากขึ้น เพราะสติทำให้เกิดปัญญาและฝึกความ อดทน รู้จักปล่อยวาง”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 6

5.2 ผลลัพธ์ที่มีต่อองค์กรในด้านการศึกษา
นักศึกษาแพทย์ใช้หลักของการมีสติ สมาธิ และความ อดทนในการเรียน และการทำงานซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับการศึกษานักศึกษาแพทย์ นอกจากนี้นักศึกษา แพทย์ยังประยุกต์การใช้สมาธิในการอ่านหนังสือ การเรียน การฟังบรรยาย การจับใจความและเนื้อหา การแบ่งเวลา รวมทั้งการระงับตนเพื่อป้องกันความผิดพลาดและใช้สติ ในการแก้ไขข้อผิดพลาดด้านการศึกษาของตนเอง ซึ่ง สามารถพิจารณาได้จาก คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“นำไปใช้กับการเรียนมีสมาธิอยู่กับสิ่งที่เรียน การ ทำงานทุกอย่าง รวมทั้งกิจวัตรประจำวันเป็นการกำหนด รู้ตัวเราตามสิ่งที่เป็นและพิจารณาตามความจริงแต่มีสติรู้ เท้าทันว่ามีอะไรเกิดขึ้นรอบข้างบ้าง มีหลักการคิดที่ดี มีสุขมากขึ้น”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 4

“นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตของตน โดยเฉพาะด้าน การเรียนจะคอยควบคุมตนเองให้มีสติอยู่ตลอดเวลา เช่น การเรียน มีสมาธิในการอ่านหนังสือรู้จักจับประเด็น และ การแบ่งเวลา”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 4

“นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเรียน การอ่านหนังสือการเข้าสังคม ออกกำลังกาย การปฏิบัติ วิชาชีพ บางครั้งถ้ามีเรื่องเครียดไม่สบายใจ สติที่ฝึกไปคง ช่วยได้มากนำความสงบใช้ในการแก้ปัญหาและใช้สติใน การแก้ปัญหาได้ดีขึ้นมาก ทำให้มีสติมากขึ้น ทำทุกอย่าง อย่างมีสติจะส่งผลให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง อารมณ์ ร้อนลดลง”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 5

“ได้ฝึกสติ ทำให้จิตใจไม่ฟุ้งซ่านเวลาอ่านหนังสือ จะได้ฟุ้งซ่านน้อยลง”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 6

“ช่วยให้ตั้งใจทำในสิ่งที่ต้องทำส่งผลต่อการเรียน และการดำรงชีวิตประจำวันไม่ให้เกิดผิดพลาดบ่อยๆ”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 3

“เข้าใจถึงความสำคัญของคำว่าสติ ที่เคยคิดว่าตัว เองความจำสั้น ฟุ้งซ่านก็จำไม่ได้หรืออ่านหนังสือแล้ว หลับจำไม่ค่อยได้เป็นเหตุผลที่ผิด ไม่ค่อยทำร้ายตนเอง บางครั้งทำอะไรไปโดยไม่รู้ตัวจริงๆแล้วเพราะตัวเองไม่มี สติในการทำอะไรต่างหาก คาดว่าต่อไปนี้จะปรับปรุงตัว และมีสติใช้สติไปแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น เพื่อการเรียน แพทย์และทำงานประสบความสำเร็จ”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 7

“ทำให้มองโลกตามความเป็นไป เปลี่ยนแปลงไป เรื่อยๆมองทุกอย่างเป็นกลางมากขึ้น ทำให้ความกลัวต่อ การเรียนลดลงไปมากมองเห็นอนาคตที่จะก้าวไปอย่างมี ความหวัง”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 4

“ทำให้อ่านหนังสือดีขึ้นควบคุมตัวเองได้ดีขึ้น ทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้นรู้ว่าทุกสิ่งเกิดขึ้นและดับไปสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเร็วมากจนบางครั้งถ้ารับรู้ไม่ทัน ก็แก้ไขอะไรไม่ได้”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 4

“มีสติในการจัดการวางแผนตารางงานกิจกรรม และเวลาเรียนได้ดีขึ้น การวางแผนล่วงหน้าในสิ่งต่างๆ การทำงานและเรียนการฟังบรรยายที่ทำอยู่ให้ดีที่สุด”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 5

5.3 ผลลัพธ์ต่อองค์กรในด้านวิชาชีพ นักศึกษาแพทย์มีความคิดของการใช้สติ สมาธิและหลักธรรมในวิชาชีพ จะทำให้สามารถเข้าใจถึงความสำคัญต่อชีวิตผู้ป่วย มีสติในการรักษา รู้จักการให้ เห็นความสำคัญของชีวิตผู้ป่วยและจรรยาบรรณเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อย มีความเพียร จริใจ และมีความสุขกับงานรวมทั้งรักและเข้าใจในวิชาชีพแพทย์ซึ่งสามารถ พิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“สติเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะวิชาชีพแพทย์ของข้าพเจ้าในอนาคตหากขาดสติหรือจิตใจฟุ้งซ่านระหว่างการรักษาอาจนำมาซึ่งการสูญเสียจรรยาบรรณแพทย์และชีวิตของผู้ป่วย”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 1

“การปฏิบัติธรรมช่วยฝึกให้มีสติทันตามสมาธิใช้สติแก้ปัญหา รวมทั้งดำเนินชีวิตให้มีประสิทธิภาพ ใช้สติกำกับการกระทำอยู่เสมอจะทำให้เราทำได้ดีที่สุดในอนาคตแพทย์เพื่อรักษาชีวิตผู้ป่วยสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้แน่นอน เพื่อเป็นแพทย์ที่ดี”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 1

“ฝึกให้มีสติอยู่กับตัวและปัจจุบันมากขึ้นได้ใช้สติคอยกำกับอิริยาบถย่อยของตนเองตลอดเวลาได้รับ

ประโยชน์โดยตรงจากการกระทำที่เกิดสติทำให้ไม่เกิดการผิดพลาดสามารถรู้ทันปัจจุบันและสัจธรรมของชีวิตสามารถควบคุมตนเองมากขึ้นทำให้มีสติรู้ตัวตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยมีความสุขกับการทำงานเป็นแพทย์ที่ดีมีจรรยาบรรณในอนาคต”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 2

“มีความเข้าใจในหลักธรรมมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการขึ้น ward ในอนาคตได้เรียนรู้การให้ความสำคัญต่อชีวิตผู้ป่วยในฐานะของแพทย์ได้เป็นอย่างดี”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 6

“ได้เรียนรู้ความสำคัญของสติและการอยู่กับปัจจุบันเรียนรู้การให้ ความสำคัญต่อชีวิตผู้ป่วยในฐานะของแพทย์ได้เป็นอย่างดี”

: นักศึกษาแพทย์หญิง 7

“มีความพากเพียร มีสติสัมปชัญญะ เข้าใจความจริงในชีวิตความรักและเข้าใจอาชีพแพทย์มากขึ้น ครุฑธนาในพุทธศาสนา มีสติคิดรับ รู้สิ่งต่างๆคือรู้ตามจริง”

: นักศึกษาแพทย์ชาย 7

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายในเรื่องผลลัพธ์ของโครงการที่มีต่อองค์กรได้ดังนี้

1. ผลลัพธ์ที่มีต่อองค์กรในการดำเนินชีวิต

นักศึกษาแพทย์สามารถวิเคราะห์เนื้อหาผลลัพธ์ในด้าน การดำเนินชีวิตของนักศึกษาแพทย์สรุปได้ว่า สามารถนำหลักธรรมในเรื่องของ สติ และสมาธิ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้โดยไม่ประมาท และใช้หลักของเหตุผลประกอบการคิด เพื่อแก้ปัญหาชีวิตและป้องกันความผิดพลาด รวมทั้งการ รู้จักอดทน และสามารถเข้าใจจิตใจของตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้อาจสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า คุณธรรมและ จริยธรรม มีความสำคัญอยู่ที่การให้คุณค่าของบุคคลจน เกิดเป็นความประทับใจอย่างลึกซึ้ง เรียกว่าเป็นค่านิยม

เฉพาะของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งค่านิยมพื้นฐานเป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลมีคุณธรรมประจำใจ(จำเริญรัตน์ เจริญจันทร์ 2548) โดยในระดับการดำรงชีวิต คุณธรรมและจริยธรรมจะเป็นตัวนำที่ทำให้บุคคลได้กำหนดพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้เกิดความสุข ทั้งนี้ คุณธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติจริงด้วยการเรียนรู้จากการอยู่ร่วมกัน เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องซึ่งนำไปสู่สภาวะของความเป็นสุข

2. ผลลัพธ์ที่มีต่อองค์กรในด้านการศึกษาของนักศึกษาแพทย์นักศึกษาแพทย์ใช้หลักของการมีสติ สมาธิ และความอดทนในด้านการเรียนและการทำงานซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการศึกษานักศึกษาแพทย์ นอกจากนี้ นักศึกษาแพทย์ยังประยุกต์การใช้สมาธิในการอ่านหนังสือ การเรียน การฟังบรรยาย การจับใจความและเนื้อหา การแบ่งเวลา รวมทั้งการระงับตนเพื่อป้องกันความผิดพลาดและใช้สติในการแก้ไขข้อผิดพลาดด้านการศึกษาของตนเองทั้งนี้อาจสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรมกล่อมเกล่า จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยความสำคัญของการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้ชีวิตมีคุณค่า และกำกับให้ตนเองเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยใช้หลักธรรมมาประกอบในด้านการเรียนรู้ (สุภัททา ปินทะแพทย์ 2527) ทั้งนี้คุณธรรมและจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา ผู้ที่มีคุณสมบัติด้านสติปัญญาย่อมได้เปรียบในด้านความคิดและการแสวงหาเหตุผล และสามารถพิจารณาผลที่จะบังเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้

3. ผลลัพธ์ต่อองค์กรในด้านวิชาชีพ นักศึกษาแพทย์มีความคิดของการใช้สติ สมาธิ และหลักธรรมในวิชาชีพ จะทำให้สามารถเข้าใจถึงความสำคัญต่อชีวิตผู้ป่วย มีสติในการรักษา รู้จักการให้ เห็นความสำคัญของชีวิตผู้ป่วยและจรรยาบรรณเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อย มีความเพียร จริงใจ และมีความสุขกับงาน รวมทั้งรักและเข้าใจในวิชาชีพแพทย์ทั้งนี้อาจสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่าคุณธรรมและจริยธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับ ค่านิยมวิชาชีพ ซึ่งทำให้บุคคลมีอุดมการณ์ประจำวิชาชีพ มีจรรยาบรรณ

วิชาชีพหรือมีพระราชบัญญัติวิชาชีพ (จำเริญรัตน์ เจริญจันทร์ 2548) โดยในระดับสังคมการได้รับการยอมรับบุคคลต้องอาศัยคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและส่งเสริมชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคล และในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ขอเชิญชวนมาแสดงคำว่า “...การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจและความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย...” (สุภัททา ปินทะแพทย์ 2527)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรม โดยอาจทำในรูปแบบของการกำหนดเป็นช่วงๆ เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรมต้องได้รับการปลูกฝังด้วยการอบรมสั่งสอนให้คิดแน่อนอยู่ในระบบความคิด ซึ่งต้องใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร

2. คุณธรรมและจริยธรรมมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับศาสนาเป็นอย่างยิ่ง จึงควรปลูกฝังเรื่องหลักธรรมของศาสนาโดยแฝงในรูปแบบของกิจกรรมนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น และต้องคำนึงถึงหลักของความต่อเนื่อง

3. การศึกษาด้านจริยศาสตร์เป็นการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์ (ตามหลักของทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์) ซึ่งเน้นเหตุผลและการลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาแพทย์ทุกคนได้มี โอกาสเข้าถึงหลักคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการปฏิบัติจริง

4. การพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรมกล่อมเกล่าให้รู้จักผิดชอบชั่วดีเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่ควรส่งเสริมทั้งในระบบนอกห้องเรียนและในห้องเรียน

5. ควรปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพ เพื่อทำให้บุคคลมีอุดมการณ์ประจำวิชาชีพ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล รองคณะบดี และผู้ช่วยคณะบดี และบุคลากรงานกิจการนักศึกษา ฝ่ายการศึกษา และอาจารย์ แพทย์ทุกท่าน รวมถึงนักศึกษาแพทย์ศิริราช ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และผู้ใหญ่ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจนงานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการแพทยสภา.(2545). เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา พ.ศ.2545. การประชุมครั้งที่ 11/2545 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2545.

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). จริยธรรมแห่งวิชาชีพนำสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2548). ผลการดำเนินงานปี 2544-2547. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. (2548). จริยศาสตร์ : ทฤษฎี จริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.

จำเริญ วุฒิจันทร์.(2524). คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ.(2533). เทคโนโลยีการศึกษา และวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเอส.พรินติ้งเฮาส์.

ประชุม รอดประเสริฐ.(2529). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

ประกาศรี สี่ห้าไฟ. (2543). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนา และจริยธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม กับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการไทย. เอกสารอัดสำเนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราช

บัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์เจริญทัศน์.

พระเทวินทร์ เทวินโท.(2544). พุทธจริยศาสตร์.

นนทบุรี : สหมิตรพรินติ้ง.

วริยา ชินวรรณ. (2546). จริยธรรมในวิชาชีพ.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์.(2524). การประเมินโครงการ.

กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2527). จิตวิทยาพัฒนาการ.

กรุงเทพฯ: หอรัตนชัยการพิมพ์.

ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร A PROBLEMS, BARRIERS, IMPACTS, AND DEVELOPMENT OF INDOCHINA TRADING MAKET IN MUKDAHAN PROVINCE

อาจารย์ชัยวุฒิ เทโพธิ์¹
Chiwut Tepo

¹คณบดี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
Faculty of Political Science, Chulachongkrajana University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ประกอบการค้าในตลาดอินโดจีน ประชาชนนักท่องเที่ยว ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย กฎ ระเบียบ นโยบาย การค้า และการลงทุนของประเทศ สปป.ลาว ซึ่งยังไม่พัฒนา และบางส่วนยังไม่ได้รับการแก้ไข มีการลักลอบนำเข้าสินค้าและส่งออกบริเวณชายแดน การขนส่งสินค้าและโดยสารตามลำน้ำโขง มีการผูกขาด อัตราการเก็บภาษี (ค่าเหี้ยมแผ่นดิน) ของแขวงสะหวันนะเขตมีอัตราสูง สินค้าบางชนิดมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานหรือคุณภาพต่ำและมีการลอกเลียนแบบ ผู้ประกอบการค้ารายย่อย และการค้าชายแดนขาดแคลนเงินทุนในการประกอบการ สำหรับแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนควรดำเนินการส่งเสริมอุตสาหกรรมชั้นนำ การพัฒนาศูนย์กลางเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน การเพิ่มแรงงานระดับกลางด้านเทคนิค และการจัดการ

Abstract

This research objectives were to study the problems barriers, impacts, and development of Indochina trading maket in Mudahan Province. Population and samples in this study were Indochina traders, peoples, tourisms, goverment of ficers, officers, local politiciars, and community leaders. The tools in this research consistel of interviews. and behaviors observation of the samble. The results from this research found that; problems, barriers, impacts, and development of Indochina trading maket in Mudahan Province. Consisted in regulation, rules, policies, trading, and inverstment of Laos that were undevelopment and som had not been resolved. It had been smuggled goods by import and export at the frontier. The transportation and taleing of goods among Paekong river were momopolied. The rate of tax (Border Pass) of Savanaket was highly rate. Some products has un standardized auality or low quality and had copied. Small business trabers and frontier trading were lacked of fund for inverstment. For the development direction of Indochina maket, should

promote leader-industrials, developing town center and infrestructure, increasing moderate level labors in technical and management.

บทนำ

ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมาก ซึ่งเป็นโอกาสหรือภัยคุกคามต่อการพัฒนาประเทศ โดยกระแสโลกาภิวัตน์และการปรับระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลกนำไปสู่การเปิดเสรีและการกีดกันการค้า ซึ่งดำเนินคู่ขนานกันในระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 (2555) ดังนั้นการอาศัยหนทางเศรษฐกิจที่ได้พัฒนาขึ้นแล้ว ทั้งในเรื่องโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน และสื่อสารโทรคมนาคมที่กระจายอย่างทั่วถึงในพื้นที่ฐานเศรษฐกิจของประเทศ ควบคู่กับมีความได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งของประเทศ ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งจุดแข็งของวัฒนธรรมไทยที่ประนีประนอมเปิดกว้างและปรับตัวได้ง่ายภายใต้กระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายเอื้อต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ประกอบกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอยู่ เป็นโอกาสสร้างพลังต่อรองและขยายตลาดของประเทศจะเกื้อหนุนต่อการพัฒนาสู่ประตูเศรษฐกิจด้านการขนส่งทางอากาศทางบก และทางน้ำ รวมทั้งการสื่อสารโทรคมนาคมของภูมิภาค นโยบายทางด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งที่จะเร่งรัดกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยกระดับรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ และที่สำคัญคือ การมุ่งมั่นที่จะยกระดับนโยบายด้านการค้าต่างประเทศ (สถาบันเศรษฐศาสตร์การเมืองลุ่มน้ำโขง) จากการเน้นเพียงเร่งรัดการส่งออกในทุกระดับสู่การพัฒนาเครือข่ายการตลาดเข้าสู่ระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อให้เศรษฐกิจไทยผนึกและสอดรับเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลกอันเข้มแข็งในโลกยุคไร้พรมแดน แผนนโยบายดังกล่าวได้นำไปสู่การทำข้อตกลงที่เรียกว่า “ปฏิญญาพุกาม” และการประชุมร่วมคณะรัฐมนตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ กัมพูชา ลาว

เวียดนาม และประเทศอื่น ๆ ต่อไป ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมีฐานะเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนซึ่งกันและกัน

สำหรับประเทศไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีนมาหลาย ทศวรรษโดยเฉพาะกับประเทศ สปป.ลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่พรมแดนติดต่อกันทั้งสิ้น ประมาณ 1,730 กิโลเมตร แบ่งเป็นพรมแดนทางน้ำ ซึ่งมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนคิดเป็นระยะทางประมาณ 1,500 กิโลเมตร มีพรมแดนทางบกติดต่อกันคิดเป็นระยะทางประมาณ 230 กิโลเมตร ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์เช่นนี้นอกจากจะทำให้ทั้งสองประเทศมีประวัติความสัมพันธ์ร่วมกันต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานหลายร้อยปี เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใกล้ชิดกันแล้ว ยังทำให้ทั้งสองประเทศมีความสำคัญต่อกันทางยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศ กล่าวคือ ลักษณะเฉพาะของที่ตั้งลาว คือ ไม่มีทางออกทะเล (Landlocked country) ถูกปิดล้อมด้วยประเทศเพื่อนบ้านที่มีกำลังอำนาจมากกว่าถึง 3 ประเทศ คือ จีนทางตอนเหนือ เวียดนามทางตะวันออก และไทยทางตะวันตก ลักษณะเช่นนี้ทำให้ลาวต้องพึ่งพาอาศัยเพื่อนบ้านในการเป็นประตูไปสู่โลกภายนอก และไทยก็เป็นประเทศที่ลาวสามารถใช้เป็นเส้นทางติดต่อกับโลกภายนอกได้สะดวกกว่าเส้นทางอื่น ๆ เนื่องจากภูมิประเทศที่เชื่อมต่อกันเอื้ออำนวยประกอบกับศักยภาพในการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้า ยุทธปัจจัย จึงทำให้ประเทศไทยมีความสำคัญต่อ สปป.ลาวในฐานะผู้ส่งผ่านสินค้าและมูลค่าของลาวอีกด้วย (พาฝัน นิวสวัสดิ์ 2542)

ภาพความสัมพันธ์ ไทย – ลาว นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 ถึงปลายทศวรรษ 1980 ถูกมองในมิติของการเมือง – ความมั่นคงเป็นหลัก โดยต่างก็มีความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจกันมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความ

หวาดระแวงแคลงใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะกระทำการบ่อนทำลายความมั่นคงของตน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศแม้จะสามารถรักษาความสัมพันธ์ทางการทูตได้อย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีลักษณะของความตึงเครียดอยู่ด้วยตลอดมาเกิดความขัดแย้งกระทบกระทั่งระหว่างกันบ่อยครั้งโดยเฉพาะพรมแดนทางบก และพรมแดนในแม่น้ำโขง ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศได้ลดลงสู่ระดับต่ำสุดในปี 1984 เมื่อเกิดกรณีพิพาท 3 หมู่บ้าน และต่อมาในปี 1987- 1988 เมื่อเกิดกรณีพิพาทบ้านร่มเกล้า ซึ่งสองกรณีหลังสองฝ่ายได้ใช้กำลังทหารเข้าประหัดประหารกันอย่างรุนแรง

จังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่ในภาคอีสานตอนกลาง ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อเชื่อมโยงการค้ากับจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ศรีสะเกษ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น สกลนคร และนครพนม ในระยะทางเฉลี่ยประมาณ 100 – 150 กิโลเมตร และมีชายแดนติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาว ซึ่งเป็นแขวงที่มีความสำคัญโดยเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเชื่อมสู่ตอนกลางของประเทศเวียดนาม ตลอดไปถึงชายแดนทะเลเข้าบรรจบเส้นทางหมายเลข 1 ระยะทางประมาณ 300 กิโลเมตร โดยมีหัวเมืองสำคัญของเวียดนามคือ เมืองกวางตรี เมืองเว้ และเมืองดานัง (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร 2545)

จากสภาพความเหมาะสมทางภูมิประเทศด้านที่ตั้งตามที่กล่าวมาข้างต้น จังหวัดมุกดาหารจึงมีศักยภาพเป็นเมืองท่าหรือประตูที่สำคัญของการค้าขายกับกลุ่มประเทศอินโดจีน และประเทศจีนตอนใต้ การค้าขายของพ่อค้า แม่ค้าไทยในตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหารกับประชาชนในเมืองคันทะบุรี แขวงสะหวันนะเขตประเทศ สปป.ลาว ภายหลังจากที่รัฐบาลไทยกับ สปป.ลาว ได้เปิดความสัมพันธ์ทางการค้าอย่างกว้างขวางสำหรับประชาชนทั่วไปในปี 2531 เป็นต้นมา ทำให้มีการติดต่อค้าขายเพิ่มมากขึ้นในจุดนี้ จะเห็นได้จากการจัดเก็บภาษีศุลกากรที่ผ่านด่านศุลกากรมุกดาหาร (สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร 2557)

สินค้าต่าง ๆ จะถูกลำเลียงโดยพ่อค้าคนกลางจะนำเข้าจากแขวงสะหวันนะเขตประเทศ สปป.ลาว ผ่านด่านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร และนำมาจำหน่ายทั้งขายปลีกและขายส่งให้แก่พ่อค้าแม่ค้าในตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสำราญชายโขง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ตลาดอินโดจีนจึงเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าจากประเทศจีน รัสเซีย เวียดนาม ลาว ที่ขนถ่ายผ่านแขวงสะหวันนะเขต ข้ามแม่น้ำโขงมายังจังหวัดมุกดาหาร สินค้าประเภทเครื่องประดับ นาฬิกา และขนมต่าง ๆ จากมาเลเซีย และสิงคโปร์ โดยขนถ่ายผ่านทางท่าเรือคลองเตย กรุงเทพมหานครเข้าสู่ตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหาร นอกจากนี้ยังมีสินค้าหัตถกรรมของจังหวัดมุกดาหารเอง เช่น ผ้าไหม หมอนขิด เครื่องจักรสาน รวมทั้งสมุนไพรพื้นบ้านต่าง ๆ มากมาย

ปัจจุบันการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง ไทย – ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร – สะหวันนะเขต) ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเปิดใช้อย่างเป็นทางการแล้ว ซึ่งสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศไทย ประเทศ สปป.ลาว และประเทศเวียดนาม ตลอดจนจนประเทศในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงแล้วยังจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาสาขาที่มีศักยภาพร่วมกัน ซึ่งครอบคลุมถึงการค้าผ่านแดน การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน เอื้ออำนวยให้ตอนกลางของเวียดนาม ลาว และไทยกลายเป็นตลาดจำหน่ายสินค้าโดยตรงให้แก่ภาคใต้ของจีน ฟิลิปปินส์ เกาหลี ญี่ปุ่น

การค้าขายในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร เป็นจุดที่น่าสนใจในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของสินค้าจากกลุ่มประเทศอินโดจีน กลุ่มธุรกิจที่ดำเนินการค้าขายประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ ตลอดจนรูปแบบการค้าในตลาดอินโดจีนและการค้าตามแนวชายแดน เพื่อให้ทราบถึงสภาพการค้าทั่วไปของตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหารซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการค้าขาย และสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคผลกระทบ และแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา ตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

2. ขอบเขตเนื้อหา กลุ่มธุรกิจผู้ประกอบการค้า ผู้บริโภค รูปแบบค้าในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบของตลาดอินโดจีน โดยรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานภาตวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร ด้านศุลกากรมุกดาหาร และเทศบาลเมืองมุกดาหาร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มาจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ประกอบการค้า ประชาชน นักท่องเที่ยว ในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วยผู้ประกอบการค้า จำนวน 50 คน ประชาชนชาวไทย จำนวน 30 คน ประชาชนลาว 10 คน นักท่องเที่ยว จำนวน 20 คน

2. กลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย ข้าราชการจำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัด จำนวน 2 คน นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน และผู้นำท้องถิ่น จำนวน 10 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาของประชากรทุกกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการค้าของตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้สามารถทราบความจริงของลักษณะของประชากรที่ศึกษาได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้น

โดยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎี เอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยมาพิจารณาจัดทำเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และการสังเกตพฤติกรรมของประชากรในพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยประกอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) จัดเป็น 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้รู้/ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่น

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง เพศ อายุ สถานภาพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น ตอบข้อสัมภาษณ์ในการวิจัย เรื่องพัฒนาการรูปแบบการค้าตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

2) แบบสังเกต ผู้ศึกษาวิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ศึกษา

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของชุมชนตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

3) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่

3.1) สำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร

3.2) สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร

3.3) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร

3.4) ด้านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร

3.5) คู่มือการค้า วารสารรายสัปดาห์ และอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ผู้ศึกษาวิจัย ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ตรวจสอบจำนวน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืน ทั้งหมดแล้วจัดหมวดหมู่

1.2 นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

1.3 นำสรุปผลจากการสังเกตมาสรุป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา

2.2 สรุปผลและเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ประเทศไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีนมาเป็นเวลานานหลายทศวรรษ โดยเฉพาะการติดต่อค้าขายในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นตลาดการค้าตามแนวชายแดน ระหว่างประเทศในด้านจังหวัดมุกดาหาร กับแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาว การติดต่อค้าขายเป็นไปด้วยดี แม้บางครั้งจะมีปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการค้าบ้าง แต่ทั้งสองฝ่ายก็สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ ส่งผลให้การค้าขายคล่องตัวมากขึ้น โดยมีกลุ่มธุรกิจผู้ประกอบการค้าในตลาดอินโดจีน ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มคนไทยเชื้อสายเวียดนาม เป็นกลุ่มที่มี การทำธุรกิจการค้าขายมากที่สุดในตลาดอินโดจีน ดำเนินธุรกิจทั้งขายปลีก และขายส่งให้แก่พ่อค้ารายย่อย และนักท่องเที่ยว ตลอดจนการส่งออกและนำเข้าสินค้าจากกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยผ่านแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาว จังหวัดมุกดาหาร และตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

2. กลุ่มคนลาว จะเป็นชาวลาวจากแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาวที่ข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมาค้าขายในตลาดอินโดจีน สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นของป่า เช่น สมุนไพร ไร่ต่าง ๆ น้ำผึ้ง เนื้อตากแห้ง เป็นต้น ซึ่งเป็นสินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ มีรายได้ไม่มากนัก การเดินทางข้ามมาค้าขายส่วนใหญ่จะเป็น เข้าไป – เย็นกลับ บางครั้งก็จะนำสินค้าข้ามมาขายในวันหยุด เสาร์ – อาทิตย์ วันนักขัตฤกษ์ และ เทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของฝั่งไทย เนื่องจากจะมีนักท่องเที่ยวมาจับจ่ายใช้สอยมากเป็นพิเศษ

3. กลุ่มคนจีน ส่วนใหญ่คนไทยเชื้อสายจีนจะดำเนินธุรกิจการค้าขายส่งอยู่ในตัวเมืองมุกดาหารเป็นพ่อค้าคนกลาง ที่นำสินค้าจาก สปป.ลาวมาขายส่งให้แก่พ่อค้าขายปลีกในตลาดอินโดจีนอีกต่อหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะมั่นคงเป็นปึกแผ่น จะมีพ่อค้า แม่ค้าคนจีนเพียง 4-5 รายเท่านั้นที่ทำมาค้าขายในตลาดอินโดจีน

4. กลุ่มคนไทยอีสาน และคนไทยเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดมุกดาหารเป็นกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจมากเป็นอันดับ 2 รองจากกลุ่มคนญวน ส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยอีสานที่ค้าขายในตลาดอินโดจีน สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าที่ผลิตเองในจังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดใกล้เคียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าพื้นเมือง เครื่องจักสาน อาหารและขนมต่าง ๆ รวมทั้งสินค้าด้านการเกษตร ผลิตภัณฑ์ OTOP จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดมุกดาหาร

ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย กฎระเบียบ นโยบาย การค้า การลงทุนของประเทศ สปป.ลาว ยังไม่พัฒนา บางส่วนยังไม่ได้รับการแก้ไข มีการลักลอบนำเข้าสินค้าและส่งออกบริเวณชายแดน การขนส่งสินค้าและโดยสารตามลำน้ำโขง มีการผูกขาด อัตราการเก็บภาษี(ค่าเหี้ยมแผ่นดิน)ของแขวงสะหวันนะเขตมีอัตราสูง คุณภาพ สินค้าบางชนิด ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพต่ำและมีการลอกเลียนแบบ ผู้ประกอบการค้ารายย่อย และการค้าขายแดนขาดแคลนเงินทุนในการประกอบการ สำหรับแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนควรดำเนินการ

ส่งเสริมอุตสาหกรรมชั้นนำ การพัฒนาศูนย์กลางเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน การเพิ่มแรงงานระดับกลางด้านเทคนิค และการจัดการ

สำหรับกลุ่มธุรกิจผู้ประกอบการค้าในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร แม้ว่าจะเป็นกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ แต่ก็ไม่มีปัญหาในการติดต่อสัมพันธ์กันเนื่องจากมีสังคม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีที่ใกล้เคียงกัน จากความคล้ายคลึงกันทางด้านวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการพูด อาหารการกิน การนับถือศาสนา การแต่งกาย หรือประเพณีในท้องถิ่นที่เหมือนกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ชนชาติทั้งสองฝั่งโขงเกิดความรู้สึกเป็นวัฒนธรรมเดียวกัน จะมีความแตกต่างกัน เฉพาะในด้านการเมือง การปกครอง

การค้าชายแดน คือ การค้าสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันที่ทำกันระหว่างประชาชนตามแนวชายแดน (กรมการค้าต่างประเทศ 2532) ที่มีมูลค่าการค้าครั้งละไม่เกิน 100,000 บาท โดยมีได้กระทำในนามนิติบุคคล วงเงินดังกล่าวนี้ได้กำหนดให้สอดคล้องกับระเบียบของกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยที่ผ่อนผันยกเว้นการทำเอกสารแสดงการได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศซึ่งกำหนดไว้ครั้งละไม่เกิน 100,000 บาท

ผู้ที่ทำการค้าได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนการเป็นผู้ประกอบการกับประเทศ สปป.ลาว สามารถทำการค้าได้ตามปกติ แต่ถ้าหากสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมการส่งออก-นำเข้า ก็จะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตส่งออกนำเข้าตามระเบียบ การค้าผ่านแดนเป็นการค้าระหว่างประเทศ สปป.ลาว กับประเทศที่สามที่เป็นคู่ค้ากัน ซึ่งมีความจำเป็นต้องส่งผ่านแดนประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ส่งเข้าจากประเทศที่สาม หรือสินค้าที่ สปป.ลาว ส่งไปขายยังประเทศที่สาม เนื่องจากประเทศ สปป.ลาว ไม่มีทางออกสู่ทะเล ต้องอาศัยประเทศเพื่อนบ้านเป็นประตูการค้าสู่นานาชาติ

ประเภทสินค้าผ่านแดนเข้าไปยัง สปป.ลาว ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร เช่น

บุหรี่ยานยนต์ รองลงมาได้แก่ ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้ากสิกรรม กระดาษและผลิตภัณฑ์ โดยการนำเข้าจากประเทศ สิงคโปร์ จีน ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน มาเลเซีย

ประเภทสินค้าที่ผ่านแดนออกจาก สปป.ลาว ส่วนใหญ่ได้แก่ สิ่งทอ ไม้ ไม้แปรรูป และสินค้ากสิกรรม โดยส่งไปประเทศ อิตาลี ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม มาเลเซีย อินเดีย

เอกสารอ้างอิง

- พาฝัน นิลสวัสดิ์. (2545). ความร่วมมือไทย – ลาว ในการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำในลาว (1993-1997). ปรินซ์นิพนธ์รัฐศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร. (2545). การค้าชายแดน ไทย-สปป.ลาวด้านจังหวัดมุกดาหาร. (เอกสารตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน).
- _____. (2545). สังเขปจังหวัดมุกดาหาร. ฝ่ายข้อมูล และติดตามประเมินผล.
- _____. (2547). สถานะเศรษฐกิจ และการค้าของ จังหวัดมุกดาหารและปัญหาการค้าบริเวณ ชายแดนไทย-ลาว. (เอกสารบรรยายสรุป).
- _____. (2547). ข้อมูลการวางแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) จังหวัดมุกดาหาร. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศฯ.
- _____. (2547). การสถาปนาความสัมพันธ์เมือง คู่แฝดจังหวัดมุกดาหาร : แขวงสะหวันเขต. กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด.
- _____. (2547). สังเขปจังหวัดมุกดาหาร. กลุ่มงาน ข้อมูลและการวางแผน.
- _____. (2547). โครงการพัฒนาความร่วมมือทาง เศรษฐกิจในภูมิภาคแถบลุ่มน้ำโขง.

แบบภาวะผู้นำ และความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

Leadership Styles and the Satisfaction of the Teacher with the Leadership Styles Secondary School Ubon Ratchathani

ดำรง ไสแสง¹ ; ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดใจ บุญอารีย์² ; ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง³
Damrong Saisang ; Assoc.Prof. Sudjai Boonaree ; Assoc.Prof.Saner Piromjitpong, Ph.D.

หลักสูตรบริหารการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Educational Administration Faculty of Education Ubonratchathani University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อแบบภาวะผู้นำ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 3) เพื่อเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 482 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F ผลการวิจัยพบว่า 1)แบบภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2)ความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3)การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อแบบภาวะผู้นำโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวม แบบการขยายความคิด แบบการมีส่วนร่วม และการมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสั่งงานไม่แตกต่างกัน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันความพึงพอใจต่อแบบภาวะผู้นำโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมและแบบภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ

Abstract

The purposes of this study were 1) leadership styles of secondary school administrators school Ubon Ratchathani educational service area office 1. 2) Job satisfaction of teacher with the leadership

styles secondary school. Ubon Ratchathani educational service area office 1. The sample group included 482 teachers. The sampling was based on the stratified random sampling. The tools for data collecting were two sects of the rating-scale-type Questionnaires. The first set, was the Questionnaire on leadership styles of the school administrators and the second set, was the Questionnaire on job satisfaction of teacher with the leadership styles. Secondary school. Ubon Ratchathani educational service area office 1 the statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation. The research findings were as follows : 1)The levels of adoption of leadership styles secondary school administrators. Ubon Ratchathani educational service area office 1 were perceived as high level. 2) Job satisfaction of teacher with the leadership styles secondary school Ubon Ratchathani educational service area office 1. were perceived as middle level. 3)There was significant difference in the levels of adoption of leadership styles secondary school administrators. Ubon Ratchathani educational service area office 1 classified by sex, school of different sizes were perceived as high level.

Keywords: readership

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของทุกประเทศ ประเทศไทยก็เช่นกัน มีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นมากมาย หลายเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 การปฏิรูปการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้นมา โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็น

ไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาเพื่อให้สนองตอบความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ถือว่าเป็นภารกิจของสถานศึกษาในการบริหารและจัดการ โดยผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีศักยภาพในการบริหารจัดการ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม บริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทุกสถาบันและทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และการบริหารโดยใช้องค์กร คณะบุคคล ตลอดจนทั้งนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามแนวการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งเน้นผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ นักเรียนและชุมชน มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม (ธีระ รุญเจริญ 2550) จึงจะ

บรรลุผลตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สมองตอบความมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญต่อกลุ่มและองค์กร ตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนให้มีหน้าที่รับผิดชอบปริมาณและคุณภาพของผลงานสูงมากเป็นพิเศษ โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดหน้าที่ วิธีดำเนินงานของบุคลากร ในโรงเรียนควบคุมดูแลและติดตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านธุรการหรืองานบริการทั่วไปของโรงเรียน ควบคุมดูแลปกครอง จัดระบบงาน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถให้คำปรึกษาแก้ไข ปัญหา นิเทศ บังคับบัญชาครู ดูแลสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในท้องถิ่น พัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน (สนอง ศิริกุลวัฒนา 2535)

แบบภาวะผู้นำ (Leadership Styles) ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ร่วมงานและบุคลิกภาพของตนเอง เพราะแบบภาวะผู้นำบางอย่างอาจเหมาะสมกับบางสถานการณ์หรือเหมาะสมกับผู้ร่วมงานแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน โดยผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้ว่าตนเองถนัดการเป็นผู้นำแบบใด เพราะผู้นำแต่ละคนจะมีแบบผู้นำเป็นของตนเองซึ่งแสดงออกถึงลักษณะหรือท่วงท่าการทำงานของผู้ผู้นำที่นำมาใช้ในการบริหารเพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามที่ตนต้องการ จำรอง แสงพรหมศรี (2537) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากใช้ภาวะผู้นำแบบพัฒนา คือ เป็นผู้ทำงานกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการจูงใจบุคคลอื่น รู้จักมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานได้อย่างเหมาะสมเป็นที่เชื่อถือของผู้ร่วมงาน

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ ความรู้ความ

สามารถ ซึ่งแต่ละแบบสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและวิธีการบริหารงาน ผู้บริหารในฐานะผู้นำจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในแบบภาวะผู้นำของตนเอง รู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสม เพราะผู้บริหารจะใช้แบบภาวะผู้นำแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียวไม่ได้ต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ตนรับผิดชอบ และการศึกษาการใช้แบบภาวะผู้นำจะนำมาซึ่งการเรียนรู้พฤติกรรมผู้นำและลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม ประสิทธิภาพในการทำงานและความสุขของสมาชิกในองค์กรจะได้รับการพัฒนาจากการบริหารงานของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากอิทธิพลของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจในการทำงานของครู ทั้งนี้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกล่าวได้ว่าเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกันในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาตามบทบาทการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้กำหนดแนวนโยบายในการปฏิบัติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 1 มักจะประสบปัญหาในการทำงานร่วมกันกับผู้ร่วมงานอยู่เนืองๆ การทำงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต่างคนต่างทำงาน แม้ว่าจะมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหารและผู้ร่วมงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงาน แบ่งปันความรู้สึที่ดีต่อกัน แต่ก็ยังไม่ทำให้เป้าหมายของการทำงาน คือ นักเรียน องค์กร และสังคม บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกระตุ้นการทำงานของผู้อยู่ปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา มีการปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานในองค์กรอย่างมาก อีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะเกิดการปรับเปลี่ยนระบบทางการศึกษา การเมืองและสังคมอย่างรวดเร็ว รวมถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผลกระทบต่อบรรยากาศและบุคคลอย่างหลีกเลี่ยง

ไม่ได้ นอกจากนี้ ยังต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ ปัญหาอันเกี่ยวกับผู้บริหารไม่ปรับพฤติกรรมการบริหารของตน และไม่ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ร่วมงานขาดความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ ความต่อเนื่อง ความร่วมมือซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจ การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดอุปสรรคในการบริหารโรงเรียน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงบทบาทการทำงานกับบุคคลในองค์กร ให้เกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อให้ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้งานบริหารโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อแบบภาวะผู้นำของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ

Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน รวมทั้งสิ้น 482 คน ผู้ทำการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการท้าววิจัย 3 ตอนคือ ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำที่ต้องการโดยใช้หลักแนวคิดของ Hersey and Blanchard และแบบภาวะผู้นำที่ผู้บริหารคนปัจจุบันเป็นอยู่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อเสนอแนะอื่นๆ และนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 482 ตัวอย่าง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์มากกลับมาวิเคราะห์ทั้งหมด 482 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีสถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

สรุปผลการวิจัย

แบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในรูปแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบ คือ แบบการสั่งงาน แบบการขายความคิด แบบการมีส่วนร่วม แบบการมอบหมายงาน และเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูต่อแบบภาวะผู้นำโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศส่วนใหญ่คือเพศหญิง ร้อยละ 60.59 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 44.40 เมื่อพิจารณาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบ พบว่า ทั้ง 3 แบบอยู่ในระดับมาก คือ แบบการมีส่วนร่วม แบบการขายความคิด และแบบมอบหมายงาน ส่วนอีก 1 แบบ คือ แบบสั่งงานอยู่ในระดับปานกลาง

ความพึงพอใจของครูปฏิบัติงาน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความพึงพอใจตามแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบ พบว่า ทั้ง 4 แบบ อยู่ในระดับปานกลาง คือแบบการมีส่วนร่วม แบบการขยายความคิด แบบมอบหมายงาน และแบบสั่งงาน

ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อแบบภาวะผู้นำโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม แบบการขยายความคิด แบบการมีส่วนร่วม และการมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสั่งงานไม่แตกต่างกัน

ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อแบบภาวะผู้นำโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและแบบภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

1. ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่มุ่งงานเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวกับการทำให้งานสำเร็จ การใช้ทรัพยากรและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ การรักษาความมั่นคงและความน่าเชื่อถือในการดำเนินการ ได้แก่ การกำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการพัฒนางาน

2. ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวกับการปรับปรุงความสัมพันธ์และช่วยเหลือผู้อื่น โดยเน้นการทำงานเป็นทีม การเพิ่มความพึงพอใจในงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้แก่ การให้การสนับสนุน การปรับปรุงพัฒนาการให้การยอมรับ การให้คำปรึกษา เป็นต้น

3. ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่มุ่งการเปลี่ยนแปลง เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยแบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูต่อแบบภาวะผู้นำโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จากตัวแปรอื่น เช่น ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการศึกษา เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์แบบภาวะผู้นำกับงานฝ่ายต่างๆ ที่ปรากฏในโครงสร้างของโรงเรียนมัธยมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้โดยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความช่วยเหลือชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดใจ บุญอารีย์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสนอ ภิรมจิตรม่อง กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้เสนอแนะให้แนวคิดและตรวจแก้ไขทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูป. การศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- _____. (2549). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา : สภาพปัญหาความจำเป็นและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- สนอง ศิริกุลวัฒนา. (2535). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2552-2559). กรุงเทพฯ : พัฒนาหลักสูตร.
- Bacon, Lucille Spaulding. (2002) The Changing era in School Leadership : The experiences of African American Males in Education Leadership Positions. Ed.D. Dissertation, Fielding Graduate Institute.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียนกรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี Factors Influencing to Renewable Energy, use case study of Ubon Ratchathani

ผศ.สนธยา เกษสมบัติ
Sonthaya Gawsombat¹

¹สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัว กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย รายจ่ายเกี่ยวกับพลังงาน และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและการอนุรักษ์ กับแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน โดยได้รวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจากประชากรใน 24 อำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 ครอบครัว และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 39 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ลักษณะที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยประมาณ 5 คน มีรายจ่ายเกี่ยวกับพลังงานต่อเดือนน้อยกว่า 500 บาท ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นในด้านความต้องการพลังงานในอนาคตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีความรู้พื้นฐานในการประหยัดพลังงานจากเครื่องใช้ไฟฟ้า สรุปโดยรวมแล้ว ประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 52.50 สำหรับความตระหนักถึงปัญหาพลังงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาพลังงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ยเท่ากับ 3.38 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่ส่งผลต่อแนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อคือ ระดับการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานหมุนเวียน

คำสำคัญ : พลังงานหมุนเวียน

Abstract

The purpose is to study of Factors influencing to the use of renewable energy: a case study of Ubon Ratchathani. the relationship between independent variables such as age, occupation, monthly income, Education, family members, Ownership of housing expenditure on energy and understanding related to energy and conservation with the use of renewable energy. The collected data using a sample of the population in 24 districts of the province of Ubon Ratchathani,

400 households, and analyze data using statistical data.

The results showed that The sample consisted of males and females in similar proportions age range 30 to 39 years of study in high school. Most of the farmers. The homes are mostly detached houses, mostly owned by the holding of the housing. Number of family members by an average of about five people on energy expenditure per month is less than 500 baht Knowledge and understanding about energy conservation and found that the samples are knowledgeable about energy and conservation. Most of the comments in the future energy demand has increased. And a basic knowledge of energy efficiency of appliances. The overall conclusion. Population, most respondents are knowledgeable about energy conservation and a high level. 52.50 percent for the realization of the power problem that most are aware of the power. This is moderate. The average was 3.38.

Analysis showed that personal factors, personal factors such as gender, age, occupation, income, property holdings in the housing. Number of household members. Not affect the guidelines for the use of renewable energy. The factors affecting this. Education. Perception of information. And understanding related to renewable energy.

Keywords : Renewable Energy

บทนำ

พลังงานหมุนเวียนเป็นพลังงานที่ได้มาจากกระแสพลังงานที่ต่อเนื่องและเกิดซ้ำ ๆ ในสิ่งแวดล้อม แหล่งของพลังงานหมุนเวียน คือ แหล่งพลังงานที่เกิดขึ้นอยู่ต่อเนื่องไม่หมดไป เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล หรือแม้แต่ขยะมูลฝอย เป็นต้น ประโยชน์ที่ได้จากพลังงานหมุนเวียนมีหลาย ๆ ด้าน ทั้งการรักษาสิ่งแวดล้อมลดมลพิษจากการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิล จำพวกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่างๆ อีกทั้งลดการนำเข้าเชื้อเพลิงพวกนี้จากต่างประเทศ และพลังงานเชื้อเพลิงยังให้ผลตอบแทนการลงทุนที่น่าสนใจอีกด้วย เทคโนโลยีเกี่ยวกับพลังงานหมุนเวียนนี้ได้รับการพัฒนาไปอย่างมาก รวมถึงการเปลี่ยนรูปพลังงานหมุนเวียนเหล่านี้เป็นพลังงานไฟฟ้า ในอดีตการผลิตไฟฟ้าได้ถูกจำกัดสิทธิแก่เฉพาะการไฟฟ้าของประเทศไทยเท่านั้น แต่กฎระเบียบเหล่านี้ได้รับการพัฒนาจนเอกชนสามารถทำการผลิตไฟฟ้าได้ด้วยเช่นกัน ตลอดถึงเอกชนรายเล็ก ๆ หรือชุมชนก็สามารถทำการผลิตไฟฟ้า

แล้วส่งขายไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายได้ด้วย จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ผู้สนใจในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม และลดการพึ่งพาระบบไฟฟ้าจากการไฟฟ้าเพียงระบบเดียว หรือต้องการมีบ้านเรือนหรือโรงงานที่มีระบบไฟฟ้าเอง เพื่อประสิทธิภาพหรือภาพลักษณ์ที่ดียิ่งขึ้น

พลังงานหมุนเวียน ที่มีศักยภาพในประเทศไทย และได้มีการพัฒนาและทดลองติดตั้งอยู่แล้วในประเทศไทย มีหลายประเภท ดังนี้ ชีวมวล เป็นกากเหลือจากการกลั่น เช่น พวกแกลบ ชานอ้อยปาล์มน้ำมัน เป็นต้น หรือกากของเสียจากอุตสาหกรรมที่สามารถเผาไหม้ได้โดยตรงและให้พลังงานความร้อนออกมานำไปผลิตไฟฟ้าต่อไป ก๊าซชีวภาพ ถ้าคุณเป็นเจ้าของฟาร์มหมู โค หรือทำอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ก๊าซชีวภาพอันเกิดจากการย่อยสลายอินทรีย์ในของเสียและให้ก๊าซออกมาซึ่งนำไปเผาและให้ความร้อนออกมาผลิตไฟฟ้าได้ แสงอาทิตย์ เปลี่ยนแสงอาทิตย์ร้อน ๆ ให้เป็นไฟฟ้าได้ โดยผ่านเซลล์สุริยะ หรือโฟโตโวลตาอิก พลังงานน้ำขนาดเล็ก

ไม่เพียงแต่พลังงานน้ำขนาดใหญ่อย่างเช่น เขื่อน สามารถผลิตไฟฟ้าได้ แม่น้ำหรือลำธารเล็ก ๆ ก็สามารถนำมาผลิตไฟฟ้าได้เช่นเดียวกัน และชุมชนสามารถร่วมมือร่วมใจเป็นเจ้าของระบบไฟฟ้าของตนเองได้ พลังงานลม การนำกระแสลมมาหมุนใบพัดเพื่อผลิตไฟฟ้านั้นได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศแถบยุโรป และทวีปอเมริกา ซึ่งมีกระแสลมแรงสม่ำเสมอ สำหรับประเทศไทยมีศักยภาพของกระแสลมอยู่ไม่มากนัก

จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ 10.069 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.16 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนโดยทั่วไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ในด้านการใช้พลังงานของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการใช้พลังงานของผู้บริโภค ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์ขั้นสุดท้าย โดยไม่มีการเปลี่ยนรูปไปเป็นพลังงานรูปอื่นอีก หรือใช้แล้วหมดไป ปริมาณการใช้พลังงานในจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงปี 2544-2549 มีแนวโน้มการใช้พลังงานไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับการใช้พลังงานในแต่ละประเภท ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป พลังงานหมุนเวียน และพลังงานไฟฟ้า จากการสำรวจฐานข้อมูลพลังงาน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าในปี 2549 มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น 5.87% เมื่อเทียบกับปี 2548 ดังภาพที่ 1 (ฐานข้อมูลพลังงาน จ.อุบลราชธานี พ.ศ. 2549, กระทรวงพลังงาน)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเกิดโครงการวิจัยนี้ขึ้น เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน โดยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัว กรณีสถานในการถือครองที่อยู่อาศัย รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงาน และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและการอนุรักษ์ กับแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัว กรณีสถานในการถือครองที่อยู่อาศัย รายจ่ายเกี่ยวกับพลังงาน และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและการอนุรักษ์ กับแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน ซึ่งแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียนโดยศึกษาใน 4 ทางเลือกดังนี้

1. แนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทไบโอดีเซล
2. แนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทก๊าซชีวภาพ
3. แนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทพลังงานแสงอาทิตย์
4. แนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทพลังงานลม

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบแบบสอบถาม (Questionnaires) ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการจัดเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ

ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานการศึกษาวิจัยของบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้ศึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 4 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ส่วนที่ 3 ข้อมูล

ความตระหนักถึงปัญหาพลังงาน ส่วนที่ 4 ทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรอิสระและแนวทางการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน

การศึกษาวินิจฉัยนำเสนอในรูปแบบลักษณะของการใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ซึ่งระบุค่าข้อมูลที่ได้เป็นค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์วิเคราะห์โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ซึ่งระบุค่าข้อมูลที่ได้เป็นค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)
3. ความตระหนักถึงปัญหาพลังงานวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยและทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบ T-test for independent และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA : F - test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.0 โดยมีอายุ 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 ซึ่งส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 28.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.8 และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37.0 ในส่วนของลักษณะที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 89.5 ซึ่งจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยประมาณ 5 คน และส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 80.5 ในส่วนของมีรายจ่ายเกี่ยวกับพลังงานต่อเดือนส่วนใหญ่จะน้อยกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.8

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบ “ถูก” ในประเด็นที่ว่าความต้องการพลังงานในอนาคตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 92.8 ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพลังงานและการอนุรักษ์ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 52.50

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความตระหนักถึงปัญหาพลังงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาพลังงานโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาพลังงานที่ว่าปัญหาพลังงานที่ขาดแคลนนั่นเป็นปัญหาของคนทั้งชุมชนรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) และมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงานของคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85) ควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินการจัดการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนประหยัดพลังงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79) ซึ่งมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องพลังงานอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65) คิดว่าการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือยของคนในชุมชนไม่ได้เกิดผลกระทบต่ตัวท่าน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06) คิดว่าการใช้พลังงานอย่างประหยัดไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาพลังงานในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05) ไม่รู้สึกกังวลถึงสถานการณ์ความต้องการพลังงานของคนในชุมชนที่เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04) คิดว่าการเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากเบอร์ 5 ไม่สามารถช่วยประหยัดไฟในครัวเรือนได้ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85) และ คิดว่าความขาดแคลนพลังงานสามารถแก้ไขได้ด้วยบุคคลที่อำนาจในชุมชนเพียงกลุ่มเดียว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75)

ส่วนที่ 4 ทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจ ที่เกี่ยวข้อง กับพลังงานหมุนเวียน กับตัวแปรตาม คือ แนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่ส่งผลกระทบต่อแนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อคือ ระดับการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานหมุนเวียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าศักยภาพของการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภท ไบโอดีเซล การเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทก๊าซชีวภาพ การเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทพลังงานแสงอาทิตย์ และการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนประเภทพลังงานลม การใช้พลังงานหมุนเวียน เท่ากับ 0.30 Ktoe คิดเป็น 0.10% ดังนั้นจึงต้องมีการค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พลังงานหมุนเวียนในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลอันได้แก่ ด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่ส่งผลกระทบต่อแนวทางในการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนใดๆทั้งสิ้น

ในส่วนของการปัจจัยทางด้าน ระดับการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานหมุนเวียน มีผลต่อแนวทางการใช้พลังงานหมุนเวียน ทั้งนี้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี ที่กล่าวว่า ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนอย่างกว้างขวาง และมีการประชาสัมพันธ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชน

กล่าวโดยสรุปโดยภาพรวมแล้ว พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยกระตุ้น ล้วนมีผลต่อแนวทางการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน ในด้านการส่งเสริมความรู้ทางด้านพลังงานหมุนเวียนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีประชากรมาก และเขตพื้นที่ที่มีการใช้พื้นที่ทางด้านเกษตรกรรมค่อนข้างมาก เนื่องจากพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมจะสามารถใช้วัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานหมุนเวียนได้

เอกสารอ้างอิง

- เกื้ออนันต์ เตชะโต. “พลังงานทดแทนในประเทศไทย เฮอร์มนี,” วารสารประสิทธิภาพพลังงาน. (กรกฎาคม-กันยายน 2543) : 17-19.
- โชติช่วง ชัชวาล. “การประหยัดพลังงานและการจัดหาพลังงานทดแทน,” ผ่านศึกษาร. (มกราคม-มิถุนายน 2545) : 136-145.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- อำนวย ทองสกลิต. (2548). แนวทางการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อการใช้พลังงานหมุนเวียน. ประชุมวิชาการ วิศวกรรมเคมีและเคมี ประยุกต์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 15.
- เอนก เทียนบุชา. พลังงานหมุนเวียน : ทำไมต้องเลือก และทำไมยังไม่ถูกเลือก [online] <http://thaiwindmill.multiply.com/journal/item/11/11> สืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2554.

รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี A Model of Marketing Communication Strategies to Attract Tourists of Ubon Ratchathani Province

อาจารย์ ดร.พิมกต์ สมชอบ¹
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรินทร์ ยุติโนเศศ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว จังหวัดอุบลราชธานีและ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 51 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท โดยรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ให้ความสำคัญถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และต้องวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการอยากมาเที่ยวซ้ำ และมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จากใช้ปัจจัยการสื่อสารการตลาด ได้แก่ การโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ และการตลาดทางตรง ให้สอดคล้องกับ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมทั้งทางด้านวัฒนธรรมย่อย ชนชั้นทางสังคม กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว เพื่อช่วยให้ปัจจัยการสื่อสารการตลาดตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เกิดผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านความพึงพอใจ การมาท่องเที่ยวซ้ำ การบอกต่อ และ การใช้จ่ายเพิ่มขึ้นได้อย่างยาวนาน

คำสำคัญ : การสื่อสารการตลาด การตลาด การท่องเที่ยว

Abstract

The purposes of this study were (1) to form a model of marketing communication strategies to attract tourist to visit Ubon Ratchthani province; (2) to identify personal factors of the tourists visiting Ubon Ratchthani province; and (3) to investigate the suggestions and opinions regarding integrated marketing communication for tourism in Ubon Ratchthani. The result of the study revealed that most tourists were female, aged more than 51, married, had a bachelor's degree, government / state enterprise officials with the income less than 10,000 baht a month. The model of A Model of marketing communication strategies was relevant to attracting tourists to take a trip to Ubon Ratchathani province, playing significance role on tourists' satisfaction at the highest level and convincing the tourists to make a revisit and increase their expenses. Based on the marketing factors which included advertisement, sale by a salesperson, sale promotion, public relations and direct marketing in consonance with social and cultural factors as well as sub-cultures social classes,

reference groups and families to help marketing communication factors to response to the needs of the tourists and achieve the tourism marketing mix on satisfaction, revisiting, making words of mouth, and spending more money for a long term.

Keywords : Integrated Marketing Communication, Marketing, Tourism

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยวนั้นถือเป็นรายได้สำคัญอันดับต้นๆ เนื่องจากสามารถทำรายได้เข้าประเทศได้อย่างต่อเนื่อง จัดเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้ติดอันดับ 1 ใน 3 รัฐบาลจึงให้ความสำคัญ โดยได้กำหนดให้การท่องเที่ยวมีความสำคัญในลำดับต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพร้อมทั้งเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นการค้าบริการที่มีศักยภาพเพื่อสร้างงานกระจายรายได้ และหารายได้จากเงินตราต่างประเทศโดยได้ระบุวัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยคือ “พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มการจ้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นซึ่งรวมถึง วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนการส่งเสริมไทยเที่ยวไทยและการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน” เพื่อที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality Tourism Destination) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี 2552) และในสภาวะในปัจจุบันรัฐบาลได้มุ่งเน้นในการ

กระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศโดยมุ่งเน้นกระตุ้นให้ชาวไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ภายใต้ชื่อยุทธศาสตร์ “ท่องเที่ยวไทยครีกครีน เศรษฐกิจไทยคึกคัก” ที่มุ่งเน้นในการสร้างกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การจัดแคมเปญการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ และการเพิ่มการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในภูมิภาคอีสานใต้เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างขวาง มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก รวมทั้ง มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐกัมพูชา จึงเป็นจังหวัดที่มีจุดสนใจด้านการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวจากจุดพรมแดนระหว่างประเทศ ที่มีเขตการค้าพรมแดน สินค้าราคาถูก การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติที่น่าสนใจ ทั้งน้ำตก ทะเลหมอก และแหล่งโบราณทางด้านวัฒนธรรมอีกมากมาย รวมไปถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านศาสนา ซึ่งถือว่าได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีจุดสนใจทางการท่องเที่ยวที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบเป็นอย่างมาก แต่ถึงอย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดต่างๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเช่นกัน กลับพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีมีอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่จังหวัดต่างๆ มีการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวด้านสถานที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เป็นที่สนใจของนัก

ท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ด้วยกันจังหวัดอุบลราชธานี มีการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวภายในประเทศค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (สารโสมชอบ 2554)

ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการค้นหารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวหรือไม่ เนื่องจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าจังหวัดอุบลราชธานี มีการสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแหล่งท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาจังหวัดอุบลราชธานีไม่ทราบสถานที่ท่องเที่ยวเนื่องจากขาดการสื่อสารให้นักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้พบว่าเมื่อมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทำการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว หรืองานเทศกาลต่างๆ จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งที่สถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีการให้บริการการท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา แต่จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉพาะในช่วงที่มีการสื่อสารการตลาดซึ่งก็มีจำนวนไม่ต่อเนื่องจากปัญหาดังกล่าวนี้ผู้วิจัย จึงได้ทำการศึกษา รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ค้นพบนำมาสร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น

เกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,234,941 คน (การท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี 2552) ซึ่งมีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน ตามตารางสำเร็จของ Krejcie และ Morgan

ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

ศึกษาปัจจัยรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และผลสัมฤทธิ์การสื่อสารการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านตัวแปร

- ตัวแปรอิสระ ได้แก่

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ซื้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วัตถุประสงค์ของการเดินทางรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวจำนวนผู้ร่วมเดินทาง และระยะเวลาพักค้างคืนในการท่องเที่ยว

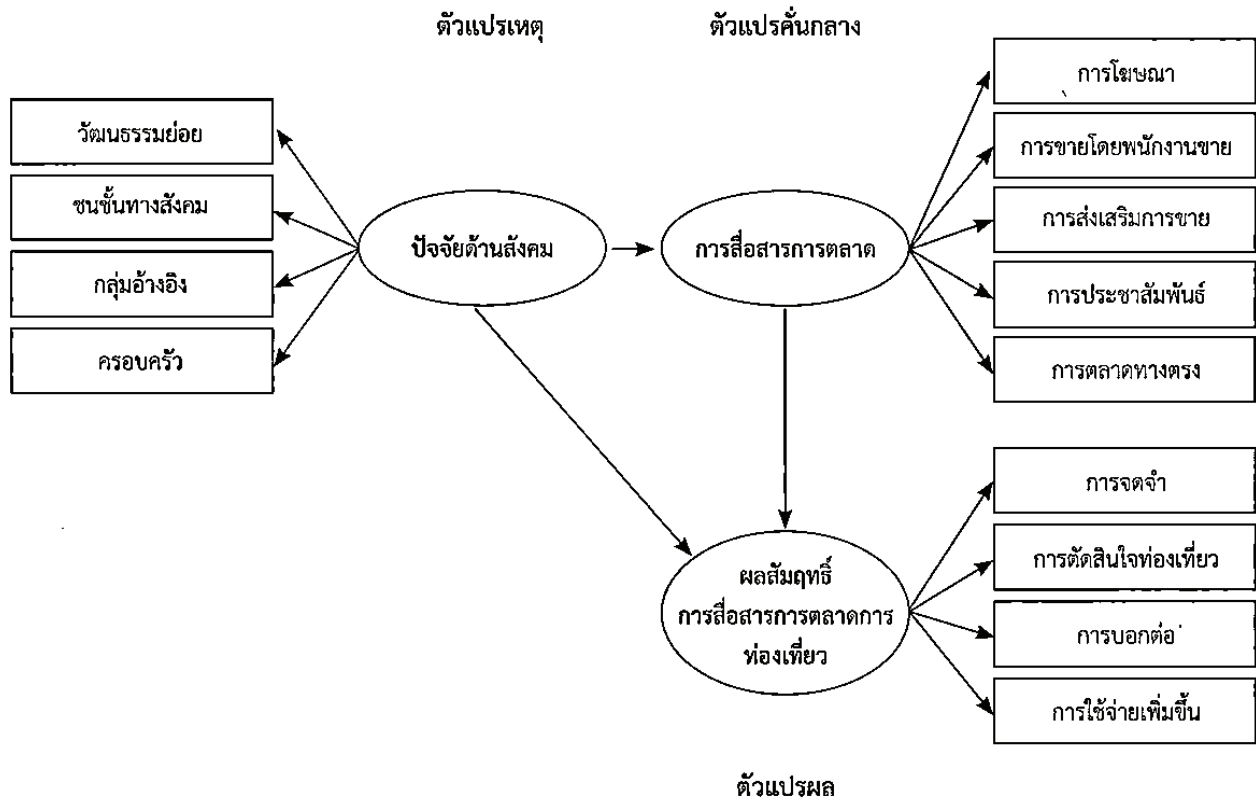
ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่

การสื่อสารการตลาด ประกอบด้วย การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การขายโดยพนักงานขาย การให้ข่าวประชาสัมพันธ์ และการตลาดทางตรง

ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์การสื่อสารการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย การจดจำ การตัดสินใจท่องเที่ยว การบอกต่อ และการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 (H1): ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

สมมุติฐานที่ 2 (H2): ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวผ่านปัจจัยการสื่อสารการตลาด

สมมุติฐานที่ 3 (H3): ปัจจัยการสื่อสารการตลาด มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed-question) ที่มีคำตอบให้เลือกแบบ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านวัฒนธรรมและสังคม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 12 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ในเขตพื้นที่อำเภอต่างๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จำนวน 8 อำเภอ โดยผู้วิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-

stage sampling) เริ่มจากการแบ่งขนาดตัวอย่างที่เป็นสัดส่วน (proportional to size) ตามสัดส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวเป้าหมาย และการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (systematic random sampling) (กัลยา วาณิชบัญชา 2551) โดยเริ่มจากการแบ่งพื้นที่การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็น 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอวารินชำราบ อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีรินทร์ อำเภอนาจะหลวง อำเภอน้ำยืน และอำเภอเขมราฐ ตามปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการคำนวณจากการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง อำเภอละ 50 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 8 อำเภอ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการทุก ๆ 5 คน จะเก็บข้อมูลจากการสอบถามจากนักท่องเที่ยว 1 คน บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 8 อำเภอ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี” โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

1.1 การสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentages) ของข้อมูล

1.2 การสำรวจปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดท่องเที่ยว ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (coefficient of variance--CV)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการสำรวจปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงเพื่อตรวจสอบสมมติฐานปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ซึ่งใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis)

ส่วนที่ 4 การค้นหารูปแบบกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้รูปแบบสมการโครงสร้าง (SEM--structural equation modeling) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาด และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

ผลการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวพบว่า

นักท่องเที่ยวชาวส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 51 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

ผลการสำรวจปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านจิตวิทยาปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติพบว่า

กลุ่มนักท่องเที่ยวผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน กลุ่ม พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านวัฒนธรรมและสังคม ปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว และ ผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้ ในข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้าง (SEM-structural equation modeling) ค่าที่ได้มีความต่อเนื่อง และมีการกระจายที่ปกติ ซึ่งเป็นค่าที่สามารถเข้าสมการ SEM ได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ปัจจัยปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาด และผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 สมมติฐาน พบว่า มีสมมติฐานที่ยอมรับทั้งหมด 3 สมมติฐานได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว 2) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวผ่านปัจจัยการสื่อสารการตลาดและ 3) ปัจจัยการสื่อสารการตลาด มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ผลการค้นหารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบมีความสอดคล้องระหว่างรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความกลมกลืน ความพอเหมาะพอดีของการนำแบบจำลองไปใช้ได้ดี การเข้าได้กับข้อมูลที่เก็บมา ภาพรวมของแบบจำลองเข้ากันได้ดีกับข้อมูลที่เก็บมา ซึ่งแสดงว่ารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการค้นหารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะความสัมพันธ์ ดังนี้ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวผ่านปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว และปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

1. ปัจจัยส่วนบุคคลสำหรับนักท่องเที่ยว พบมากที่สุด เป็นเพศหญิง ส่วนมากมีอายุมากกว่า 51 ปี อาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ด้านการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิศ พุทธิ (2548) และ กมลรัตน์ โถวสกุล (2550) ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจริต พลเรือง (2550) การศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี และส่วนมากมีอาชีพเป็นราชการ

2. องค์ประกอบของปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว

2.1 ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ด้านปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือได้ของรูปแบบการวัด

สอดคล้องกับแนวคิดของ Ian, Durie, Beattie and Palmer (2007), ศิริพร สุพรรณทอง (2551) เทิดชาย ช่วยบำรุง (2553)

2.2 ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการพบว่า ด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ของรูปแบบการวัด สอดคล้องกับแนวคิดของ Hanagriff, Lau, Kelley and Beverly (2006), สุพิศ พุทธิ (2548), ไตรภพ โคตรวงษา (2549), กมลรัตน์ โถสกุล (2550), อินทุกานต์ ดอกนารี (2550), สุจิต พลเรือง (2550), และศิริพร สุพรรณทอง (2551)

2.3 ผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวพบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ของรูปแบบการวัด สอดคล้องกับแนวคิดของ Hanagriff, Lau, Kelley and Beverly (2006), Li and Petrick (2008)

3. ผลการค้นหารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

สำหรับรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในเชิงบวก โดยผ่านปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง ถ้ามีปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยผ่านปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย โดยปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในทางบวก คือ วัฒนธรรมย่อย ตัวแปรส่งผ่านปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีน้ำหนัก

ความสำคัญมากที่สุดในทางบวก คือ การโฆษณา และตัวแปรผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในทางบวก คือ ความพึงพอใจ แสดงว่า ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ในด้านวัฒนธรรมย่อย ให้มากขึ้น โดยใช้ผ่านปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในด้านการโฆษณาให้มากขึ้น ซึ่งจะสามารถอธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านความพึงพอใจ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shu and Steven (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่องExamining the mediating role of festival visitors' satisfaction in the relationship between service quality and behavioral intentions พบว่าการทำการตลาดเกี่ยวกับงานเทศกาล ใช้จุดดึงดูดในการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วม ด้านพฤติกรรมที่สนใจ ได้แก่ การบอกต่อ และการกลับมาท่องเที่ยวอีกรอบ ด้านความพึงพอใจ ได้แก่ การชื่นชอบ การสนใจทางด้านบวก ความพึงพอใจ การประทับใจ แสดงว่า การตลาดแบบงานเทศกาลมีการใช้ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วม เป็นจุดดึงดูด และโดยมีวัตถุประสงค์ต้องการให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจบอกต่อ และกลับมาเที่ยวอีกรอบ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว มีอิทธิพลทางตรง ต่อผลสัมฤทธิ์ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ

สำหรับรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ มีความสัมพันธ์ทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในเชิงบวก ซึ่งหมายถึง ถ้ามีปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เพิ่มมาก

ขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย โดยปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ในทางบวก คือ การโฆษณา และตัวแปรผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในทางบวก คือ ความพึงพอใจ แสดงว่าปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในด้านการโฆษณาให้มากขึ้น ซึ่งจะสามารถอธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านความพึงพอใจได้เป็นอย่างดี

ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว กับผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Karolina (2008) ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการตลาดการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ พบว่า การดำเนินการด้านการตลาดกับการจัดการโปรแกรมการท่องเที่ยวของธุรกิจการท่องเที่ยว โดยเน้นการให้ความสำคัญของการตลาดกับการเลือกโปรแกรมการท่องเที่ยว การสื่อสารการตลาดท่องเที่ยว และสถานภาพการแข่งขันด้านการตลาดกับการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อใช้ในการแข่งขันและดึงดูดลูกค้า แสดงว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด 8PS เป็นปัจจัยในการดึงดูดลูกค้าให้เกิดความต้องการในการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

การนำข้อค้นพบของ รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการใช้ตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านบุคคล ผ่านปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ได้เป็นอย่างดี

โดย พบว่า รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับด้านวัฒนธรรมย่อยมากที่สุด ด้านปัจจัยการสื่อสารการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยว 3 ลำดับแรก ได้แก่ การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ โดยผู้วิจัยได้พบว่าความพึงพอใจ เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดของผลสัมฤทธิ์ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว รองลงมาคือ การใช้จ่ายเพิ่ม

ดังนั้น นักการตลาดต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาปัจจัยวัฒนธรรมย่อย ปัจจัยแรงจูงใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางการตลาด ที่ต้องให้ความสำคัญกับด้านการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิด ความพึงพอใจ และต้องการมาเที่ยวซ้ำอีกรอบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สรุปได้ว่า รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี นักการตลาดจำเป็นต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และต้องวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการทำอะไรให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการอยากมาเที่ยวซ้ำ และมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จากใช้ปัจจัยการสื่อสารการตลาด ได้แก่ การโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ และการตลาดทางตรง ให้สอดคล้องกับปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมทั้งทางด้านวัฒนธรรมย่อย ชนชั้นทางสังคม กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว เพื่อช่วยให้ปัจจัยการสื่อสารการตลาดตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เกิดผลสัมฤทธิ์ของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านความพึงพอใจ การมาท่องเที่ยวซ้ำ การบอกต่อ และการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นได้อย่างยาวนาน

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2552). สำนักงาน

อุบลราชธานีรายงานขั้นสุดท้ายการดำเนิน
แผนการตลาดปี 2552. อุบลราชธานี:
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

กมลรัตน์ โถวสกุล (2550) การรับรู้เครื่องมือการ
สื่อสารทางการตลาดที่มีผลต่อการท่องเที่ยว
ในตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาการตลาดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง
ด้วย SPSS for window. กรุงเทพฯ:
ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไทรภพ โคตรรวงษา. (2549). อิทธิพลของส่วนประสม
การตลาดบริการที่มีต่อนักท่องเที่ยว
ชาวอังกฤษในการเลือกใช้บริการโรงแรม
เครือข่ายในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ
อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. อย่างไรให้ชาวญี่ปุ่นท่องเที่ยวไทย
มากขึ้นกรุงเทพฯธุรกิจ (ออนไลน์) 2553.
อ้างเมื่อ 18 ธันวาคม 2553
จาก [http://www.nidambe11.net/
ekonomiz/2010q3/2010July29p3.htm](http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2010q3/2010July29p3.htm).

ศิริพร สุพรรณทอง. (2551). ส่วนประสมการตลาด
บริการที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวยุโรปในการ
ตัดสินใจใช้บริการการท่องเที่ยว ที่จังหวัด
หลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.

สาโรช สมชอบ. (2554). การสื่อสารการตลาดแบบ
บูรณาการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว

จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

สุจิต พลเรือง. (2550). การรับรู้เครื่องมือการสื่อสาร
ทางการตลาดแบบผสมผสาน (IMC) มีผลต่อ
การใช้บริการ องค์การพิพิธภัณฑสถานศาสตร์
แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

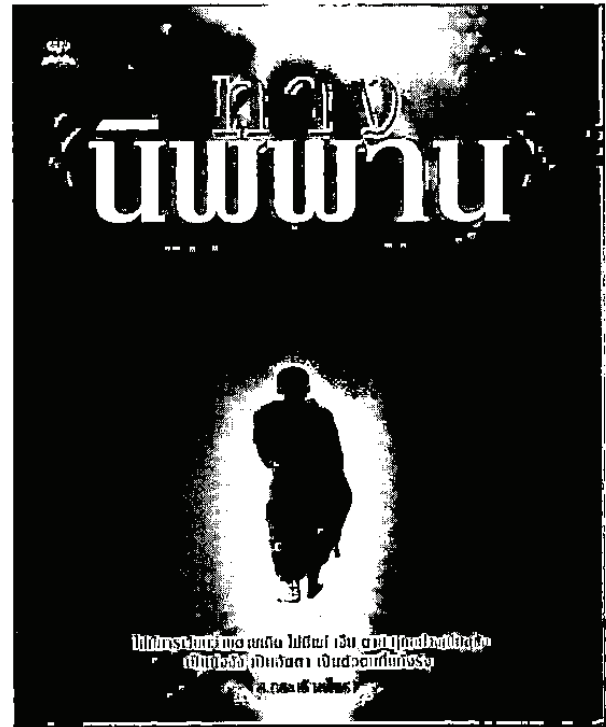
สุพิศ พุทธิ. (2548). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มี
ผลต่อการเลือกลงโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์แจก
ฟรีเพื่อการท่องเที่ยวของลูกค้าในจังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อินทกานต์ ดอกนารี. (2550). ปัจจัยทางการตลาดที่มี
อิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการ
พักรีสอร์ทในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
นครนายก. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Hanagriff, R., Lau, M., Kelley, S., and Beverly, M.
(2006). Assessment of a State
Sponsored Marketing Program to
Promote Rural Tourism: A Case Study
using the 2004 to 2005 Texas Yes!,
Hometown STARS Program, (6), p. 123.

Karolina, I. (2008). "Strategic Marketing manage
ment In Tourism" Journal Revista de
turism - studii si cercetari in turism.
(5), pp. 29-33.

Li, X. and Petrick, J. (2008). "Tourism marketing
in an era of paradigm shift" Journal of
Travel Research. 46(3), pp. 235-244.

บทความปริทัศน์หนังสือ : ทางนิพพาน

ผู้เขียน : เสนาะ กระเช้าเพชร

จัดพิมพ์โดยบริษัทไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด

ผู้ปริทัศน์ : ชัยวุฒิ เทโพธิ์

พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระบรมศาสดาเอกของพุทธศาสนา ที่ทรงตรัสรู้ด้วยตนเองและสอนให้ผู้อื่นรู้ตาม มีพุทธบริษัทเป็นชุมชนของผู้นับถือศาสนาและศึกษาปฏิบัติตามคำสอนของพระศาสดา สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ผู้เขียน ส.กระเช้าเพชร ได้ถ่ายทอดคำสอนของพระพุทธองค์โดยมีประการที่สำคัญคือ ทางนิพพาน โดยมีเนื้อหาสาระสรุปได้ดังนี้

นิพพาน หมายถึง สภาพที่ดับกิเลสและกองทุกข์แล้ว ภาวะที่จิตมีความสงบสูงสุด เพราะไร้ทุกข์ ไร้สุข เป็นอิสรภาพสมบูรณ์

คำว่า “นิพพาน” มาจากภาษาบาลี Nibbāna ประกอบด้วยศัพท์ นิ (ออกไป, หดไป, ไม่มี) + วานะ (พัดไป, ร้อยรัด) รวมเข้าด้วยกันแปลว่า ไม่มีการพัดไป ไม่มีสิ่งร้อยรัด คำว่า “วานะ” เป็นชื่อเรียก กิเลสตัณหา กล่าวโดยสรุป นิพพานคือการไม่มีกิเลสตัณหาที่จะร้อยรัดพัด

กระพือให้กระวนกระวายใจ อันเป็นจุดหมายสูงสุดของพระพุทธรศาสนา

ในทางมหายานได้กล่าวไว้ใน ธรรม-ชาตุ-ปรกฤตย-อวตาร-สูตร โดยอธิบายว่า ธรรมชาตุ ของนิพพานนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิด ไม่ดับ ไม่สกปรก ไม่บริสุทธิ์ ไม่แปดเปื้อน ไม่แปรปรวน ไม่มีผู้ใดดับได้ จึงไม่มีผู้ใดเกิด พระอนุรุธาจารย์ ผู้รจนาคัมภีร์อภิธรรมมัตถสังคหะ ได้พรรณนาคุณของนิพพานว่า ปทมจจุต มจจนต์ อสงขตม นุตตร นิพพานมีติ ภาสนติ วานมุตตามเทศโย “พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ ผู้พ้นแล้วจากตัณหาเครื่องร้อยรัด ตรัสถึงสภาวะธรรมชาติหนึ่ง ที่เข้าถึงได้ เป็นธรรมชาติที่ไม่จุติ พ้นจากขั้น 5 ไม่ถูกปรุงแต่งด้วยปัจจัยใดๆ เลย หาสภาวะอื่นเปรียบเทียบไม่ได้ว่าสภาวะธรรมนั้นคือพระนิพพาน” คัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะกล่าวถึงนิพพาน 2 ประเภท คือ

สุภาทิเสสนิพพานธาตุ นิพพานธาตุยังมีอุปาทิเหลือ ยังเกี่ยวข้องกับชั้น 5 กล่าวคือดับกิเลสแต่ยังมีเบญจขันธ์เหลือ

อนุภาทิเสสนิพพานธาตุ นิพพานธาตุที่ไม่มีอุปาทิเหลือ หรือนิพพานที่ไม่เกี่ยวข้องกับชั้น 5 กล่าวคือดับกิเลสไม่มีเบญจขันธ์เหลืออยู่อีก

สภาวะของนิพพานจากหลักฐานในพระไตรปิฎก

คำว่า “นิพพาน” เป็นคำที่ใช้กันในปรัชญาหลายระบบในอินเดีย โดยใช้ในความหมายของการหลุดพ้น แต่การอธิบายเกี่ยวกับสภาวะของนิพพานนั้นแตกต่างกันออกไป ในปรัชญาอุปนิษัทเชื่อว่านิพพานหรือโมกษะ คือ การที่อาตมัยน้อยหรือชีวาตมัยเข้ารวมเป็นเอกภาพกับพรหมัน แต่ในพระพุทธศาสนาอธิบายว่า นิพพานคือการหลุดพ้นจากอวิชชา ตัณหา ซึ่งแสดงออกในรูปของโลภะ โทสะ และโมหะ มิได้หมายความว่า เป็นการหลุดพ้นของอัตตาหรือตัวตนในโลกนี้ ไปสู่สภาวะของนิพพานอย่างคำสอนอุปนิษัท แต่หมายถึงความดับสนิทแห่งความเร่าร้อนและเครื่องผูกพันร้อยรัดทั้งปวง ซึ่งเรียกว่าเป็นความทุกข์ขั้นสูงสุดของฝ่ายเถรวาท ระบุว่า “นิพพานอันว่างจากตน” “นิพพานเป็นอนัตตา” เช่น ในพระวินัยปิฎก ปริวารระบุว่า อนิจจา สัพพสงขารา ทุกขานตตา จ สุขตา นิพพานญเจว ปณณตติ อนตตา อิติ นิฉนยา “สังขารทั้งปวงอันปัจจัยปรุงแต่ง ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา นิพพานและบัญญัติเป็นอนัตตา วินิจฉัยมีดังนี้” (วิ.ป.บาลี 8/257/194)

นิพพานก็อยู่ใน อริยสัจ 4 ด้วย คือเป็นจุดหมายของพระพุทธศาสนา ได้แก่ อริยสัจข้อ 3 ที่เรียกว่า “นิโรธ” คำว่านิโรธนี้เป็น ไวพจน์ คือใช้แทนกันได้กับ “นิพพาน” พระไตรปิฎกเล่ม 31 ระบุว่าอริยสัจ 4 ทั้งหมดซึ่งรวมทั้งนิโรธ คือนิพพาน ด้วยนั้น เป็นอนัตตา ดังนี้ อนตตญฺเฐน จตตาริ สจฺจานิ เอกปฏิเวธานิ . . . นิโรธสฺส นิโรฏฺฐญฺเฐ อนตตญฺเฐ. (ขุ.ป. 31/546/450) แปลว่า: “สัจจะทั้ง 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) มีการตรัสรู้ด้วยกันเป็นอันเดียว (คือด้วยมรรค ญาณเดียวกัน) โดยความหมายว่าเป็น

อนัตตา . . . นิโรธมีความหมายว่าดับ (ทุกข์) ก็มีความหมายว่า เป็นอนัตตา “ อรรถกถาอธิบายว่า อนตตญฺเฐนาติ จตุนนปิ สจฺจานํ อตตวิริหิตตตา อนตตญฺเฐน. (ป.ล.อ. 2/229)

ในพระสูตรต้นปิฎก สังยุตตนิกาย ชันธรวรรค ระบุว่า “สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา” และในอังคุตตรนิกาย ตักกนิบาตมีระบุว่า “สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา” ซึ่ง “ธรรม” ในที่นี้พระอรรถกถาจารย์อธิบายต่อว่า “หมายรวมถึงนิพพานด้วย” นอกจากนี้ ยังมีข้อความในคัมภีร์พระไตรปิฎกอีก หลายแห่งทั้งที่ระบุโดยตรงและโดยอ้อมที่มีนัยบอกว่า “นิพพานเป็นอนัตตา” คำว่า “อนัตตา” มีความหมายระดับปรมัตถ์ มีนัยที่ต้องไขความต่ออีก โดยเฉพาะในคัมภีร์ชั้นหลังจะบอกว่า “ที่ชื่อว่าเป็นอนัตตา เพราะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ มาประชุมกัน ไม่มีตัวตนที่เป็นแก่นเป็นแกนอยู่ ไม่มีตัวตนที่คงที่ ไม่มีผู้สร้าง ไม่มีผู้สลาย ไม่มีอำนาจในตัวเอง บังคับให้เป็นไปในอำนาจไม่ได้ แยังต่ออัตตา”

ในคัมภีร์มิลินทปัญหา พระนาคเสนเถระทูลแก้ปัญหาของพระยามิลินท์ที่ทรงถามว่า ถ้านิพพานไม่มีที่ตั้งอาศัย นิพพานก็ย่อมไม่มี โดยกราบทูลว่า”ขอถวายพระพรมหาบพิตร โอกาสอันเป็นที่ตั้งของนิพพานหาไม่มี แต่นิพพานนั้นมีอยู่ พระโยคาวจรผู้ปฏิบัติชอบ ย่อมทำให้แจ้งนิพพาน ด้วยการพิจารณาโดยอุบายอันแยบคาย มหาบพิตร เหมือนตั้งว่าชื่อว่าไฟย่อมมีอยู่ แต่โอกาสอันเป็นที่ตั้งของไฟนั้นหาไม่มี เมื่อบุคคลเอาไม้สองอันมาขัดสีกันก็ย่อมได้ไฟขึ้นมาฉับใด มหาบพิตร นิพพานก็มีอยู่ฉนั้นนั้นแล โอกาสอันเป็นที่ตั้งของนิพพานนั้นไม่มี (แต่) พระโยคาวจรผู้ปฏิบัติชอบ ย่อมทำนิพพานให้แจ้งด้วยการพิจารณาโดยอุบายอันแยบคาย...” (มิลินท. 336)

ในคัมภีร์รุ่นอรรถกถา ยังมีข้อความแสดงสภาวะของนิพพานอีกหลายแห่ง เช่นในปฏิสัมภิทามรรค มีอธิบายว่า นิพพานธมโม อตตสเสว อภาวโต อตตสสุญญ “ธรรมคือนิพพาน ว่างจากอัตตา เพราะไม่มีอัตตา” (ขุ.ป.อ. 2/287) นอกจากนี้ในวิสุทธิมรรค พระพุทธโฆสะ

พยายาม อธิบายให้เห็นถึงความไม่มีตัวตนของผู้ได้ชื่อว่า บรรลุนิพพาน ซึ่งเท่ากับว่าไม่มีอดีต และนิพพานก็มีไม่ใช่สิ่งที่จะต้องมีอดีตถึงจะมีอยู่ได้ ดังที่พระพุทธโฆสะกล่าวว่า “นิพพานมีอยู่ แต่ไม่มีผู้เข้าถึงนิพพาน มรรคามีอยู่ แต่ปราศจากผู้ดำเนินไป” (วิสุทธิ.3/101) ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่า ไม่มีตัวตนบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตามมรรคมงคลแปด แล้วบรรลุนิพพาน เมื่อปราศจาก “ตัวตน” ของผู้เข้าถึงนิพพาน นิพพานก็ย่อมไม่ใช่อดีตไปด้วย

ความมีอยู่ของพระนิพพาน มิใช่สภาวะที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของจิต แต่มีอยู่โดยตัวของตัวเอง คือเป็นความจริงขั้นปรมาตมที่ตรงข้ามกับสมมติสัจในโลกแห่งปรากฏการณ์ มีสภาวะที่เที่ยงไม่ใช่สิ่งที่เกิดดับสลับกันไปแบบสิ่งต่างๆ ในโลก นิพพานจึงเป็นสังขตธรรมที่พ้นไปจากปัจจัยปรุงแต่ง ในสภาวะของนิพพานทั้งนาม (จิต) และรูป ย่อมดับไม่เหลือ ดังพุทธวจนะในเกวัญสูตร ที่สมเด็จพระสังฆราชวชิรโกศลได้กล่าวถึงนิพพานว่าเป็น “ธรรมชาติที่รู้แจ้ง ไม่มีใครชี้ได้ ไม่มีที่สุด แจ่มใสโดยประการทั้งปวง ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ และวาโยธาตุ ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ในธรรมนี้ อุปาทยรูปที่ยาวและสั้น ละเอียดและหยาบ ที่งามและไม่งาม ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ในธรรมนี้ นามและรูป ย่อมดับไม่มีเหลือในธรรมชาตินี้ เพราะวิญญานดับ นามและรูปย่อมดับ ไม่มีเหลือในธรรมชาตินี้ ดังนี้” (ที.สี. 14/350) เพราะฉะนั้น นิพพานจึงไม่ใช่จิต หรือสัมผัสขันธ์ 5 บริสุทธิ์ ซึ่งนั่นเป็นลักษณะของพรหมันหรืออาตมันของปรัชญาฮินดู ทั้งยังไม่ใช่อะไรที่เกิดจากจิตเกิดขึ้น เพราะทั้งจิตและเจตสิกนั้นล้วนเป็นสังขตธรรม ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยปรุงแต่ง มีธรรมชาติเกิดดับ มีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เช่นเดียวกับสิ่งอื่นๆ แต่นิพพานอยู่นอกสภาพเช่นนี้ และว่างเปล่าจากสิ่งเหล่านี้ ขณะเดียวกัน นิพพานก็ไม่ใช่ความดับสูญอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นลักษณะของอุจเฉททิฏฐิการใช้ภาษาอธิบายนิพพานเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดว่าเป็นอดีตชาติเที่ยงแท้ (สัสสตทิฏฐิ) หรือว่าเป็นความขาดสูญ (อุจเฉททิฏฐิ) ซึ่งเป็นทัศนคติที่คลาดเคลื่อนจากพระบาลีทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าไม่เคยทรงอธิบายว่า พระอรหันต์ผู้บรรลุ

นิพพานเมื่อดับขันธแล้วจะอยู่ในสภาพเช่นใด การอธิบายทำได้ในลักษณะเพียงว่า นิพพานคือการดับทุกข์ สิ้นต้นเหตุเหมือนไฟที่ดับจนสิ้นเชื้อไม่สามารถที่จะลุกขึ้นมาได้อีก สำหรับพระอรหันต์ที่ปรินิพพานแล้วนั้น พระพุทธองค์ไม่ตรัสยืนยันถึงความมีอยู่หรือความดับสูญ พระองค์ตรัสแต่เพียงว่า เมื่อพระองค์ปรินิพพานแล้ว ทั้งเทวดาและมนุษย์จะไม่สามารถเห็นพระองค์อีกต่อไป “ดูกร ภิกษุทั้งหลาย กายของตถาคต มีต้นเหตุอันนำไปสู่สภาพแล้ว ยังดำรงอยู่ เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายจักเห็นตถาคต ชั่วเวลาที่กายของตถาคตยังดำรงอยู่ เมื่อกายแตกสิ้นชีพแล้ว เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายจักไม่เห็นตถาคต” (ที.สี. 14/90) ในคำสอนพระพุทธศาสนา ไม่มีอดีตใดเข้าสู่ นิพพาน และไม่มีอดีตดับสูญในภาวะแห่งนิพพาน แม้ในโลกแห่งปรากฏการณ์ เบื้องหลังเบญจขันธ์อันไม่เที่ยงนั้น ก็ได้มีอดีตซึ่งเป็นผู้รับรู้หรือเป็นพื้นฐานแห่งตัวตนที่เที่ยงแท้อยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกอยู่ในรูปของกระบวนการที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ทั้งรูปธรรมและนามธรรม กระบวนการแห่งนามรูปที่สมมติว่า เป็น ตัวตน สัตว์ บุคคล เราเขา นี้ เมื่อวิวัฒนาการไปจนกระทั่งถึงความเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปก็เป็นอันยุติลง สภาพความสิ้นสุดกระบวนการแห่งนามรูปที่ไม่เที่ยงแปรปรวนอยู่ทุกขณะนี้ เรียกว่านิพพาน เมื่อรูปและนามดับ นิพพานจึงไม่ใช่ทั้งจิตและสสารซึ่งต้องอาศัยเหตุปัจจัยในการดำรงอยู่ พระนิพพานตั้งอยู่โดยไม่ต้องอาศัยเหตุปัจจัย จึงเรียกว่าสังขตธรรมในพระไตรปิฎกมักเปรียบนิพพานว่า เหมือนกับไฟที่ดับแล้ว ไม่สามารถบอกได้ว่าไฟที่ดับไปนั้น หายไปไหนหรืออยู่ในสภาพใด

นิพพานเป็นธรรมที่พ้นไปจากโลก

การอธิบายนิพพานโดยอาศัยพื้นฐานในทางโลก ตลอดจนภาษาทางตรรกศาสตร์จึง ไม่อาจกระทำได้ การจำกัดความจึงมักใช้การปฏิเสธทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น ไม่ใช่ทั้งสิ่งนั้นและสิ่งนี้ ไม่มีการอุบัติ ไม่มีการจติ ไม่มีองค์ประกอบ ไม่มีการสร้างสรรค์ ไม่มีการแตกทำลาย ไม่ใช่ดิน น้ำ ไฟ ลม เป็นต้น ดังปรากฏในพาหิยสูตร ความว่า

“ดิน น้ำ ไฟ และลม ย่อมไม่หยั่งลงในนิพพานธาตุใด
ในนิพพานธาตุนั้น ดาวทั้งหลายย่อมไม่สว่าง พระอาทิตย์
ย่อมไม่ปรากฏ พระจันทร์ย่อมไม่สว่าง ความมืดย่อมไม่มี
ก็เมื่อใดพรหมณ์ชื่อว่า เป็นมุนีเพราะรู้ (สัจจะ 4) รู้แล้ว
ด้วยตนเอง เมื่อนั้นพรหมณ์ย่อมหลุดพ้นแล้วจากรูปและ
อรูปรูป จากความสุขและความทุกข์...” (ขุ.ข.อ.25/50) เมื่อ
นิพพานพ้นไป นิพพานจึงเทียบได้กับ ไฟอันที่หมดเชื้อไฟ
แล้วและดับไป อันเชื้อไฟนั้นเปรียบได้กับกิเลส ตัณหา
อุปาทาน เป็นต้น

อ้างอิง

ชุดทหณิกาย ธรรมปท อุทาน อิติวุตตก

ชุดตติยปาดปาสิ.กรุงเทพฯ :มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย,2500.

ชุดทหณิกาย ปฏิสัมภิทามรรค.กรุงเทพฯ :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,2539.

ทีมนิกาย สีสันธรรม.กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์การศาสนา,
2500.

มิลินทพอลหา.กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2540.

ธรรมปิฎก,พระ.พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวล

ธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย,2546.

ธรรมปิฎก,พระ.พุทธธรรม.พิมพ์ครั้งที่ 6.กรุงเทพฯ :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2538.

พุทธัตตตะ,พระ.อภิธัมมวาทาร บาลี-ไทย.กรุงเทพฯ :

มูลนิธิภูมิพลโลกิคุ, 2530.

พุทธทาสภิกขุ. อนัตตาของพระพุทธเจ้า.กรุงเทพฯ :

ธรรมสภา,2542.

วินยปิฎก บริวารปาสิ.กรุงเทพฯ :มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย,2500.

สุชีพ ปุณณานุภาพ.พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน.

กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย,2539.

เสถียร โพธิ์นันทะ.ธรรมมุตติญาณกับนิพพานญาณ และ

หลักสุญญตา.กรุงเทพฯ :แพร่พิทยา,2526.

อนุรุทธะ,พระ.อภิธัมมัตถสังคหะ.กรุงเทพฯ :

มหามกุฏราชวิทยาลัย,2506.

G.P. Malalasekera. *The Truth of Anatta.*

Kandy:Buddhist Publication Society,1966.

Gombrich, Richard Francis.*Theravāda*

*Buddhism : a social history from ancient
Benares to modern Colombo.*

London:Routledge & Kegan Paul,1988.

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

กองบรรณาธิการได้กำหนดคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับไว้ให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการส่งต้นฉบับสำหรับการตีพิมพ์ลงวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา และกองบรรณาธิการสามารถตรวจสอบต้นฉบับก่อนการตีพิมพ์ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงได้

วิธีการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับ พิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ องค์ประกอบต่างๆ ของบทความให้จัดตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีจำเป็นให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยวงเล็บภาษาอังกฤษโดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ คำศัพท์คำเดียวกันที่เป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษหากปรากฏในหลายที่ให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรก ครั้งต่อไปใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยเท่านั้น บทนิพนธ์ส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word โดยจัดหน้ากระดาษ ขนาด A4 (8.5x11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำกระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้านบนและล่าง ด้านละ 2 นิ้ว ด้านซ้ายและขวา ด้านละ 1.25 นิ้ว จัดคอลัมน์เดียว ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้า

3. รูปแบบตัวอักษร ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดตัวอักษรอย่างเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่อง ขนาด 18 pt. ชื่อผู้เขียนและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนา เนื้อความทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อตำแหน่งทางวิชาการของผู้นิพนธ์และที่อยู่ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่ควรเกิน 10- 13 หน้า รวมตาราง รูปภาพและเอกสารอ้างอิง

5. ตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และกราฟ ให้แทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยผู้เขียนคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อหา ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพ แผนภูมิและกราฟให้อยู่ด้านล่าง พร้อมทั้งคำอธิบายสั้นๆ ที่สื่อความหมายได้ครบถ้วน

6. ประเภทของต้นฉบับ

6.1 บทความวิจัย (Research article) เป็นการนำเสนอผลการวิจัยอาจเป็น Concept paper) หรือผลงานวิจัยที่สำเร็จสมบูรณ์แล้วซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตัวเอง

6.1.1 ส่วนประกอบตอนต้น

1) ชื่อเรื่อง (Title) ควรสั้น กระชับ แสดงเป้าหมายของการวิจัย ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ให้เขียนชื่อภาษาไทยก่อนมาใช้เป็นภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น Article และ Preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก

2) ชื่อผู้นิพนธ์ (Authors and co-authors) ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขอ้างอิงเชิงอรรถกำกับพร้อมระบุชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยในส่วนล่างของหน้าแรก

(กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา สาขาวิชาและสถาบันการศึกษา)

3) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ความยาวไม่เกินอย่างละ 300 คำ เป็นการย่อเนื้อความงานวิจัยทั้งเรื่องให้สั้นได้เนื้อหาสาระครบถ้วนตามเรื่องเดิม ควรเขียนแบบสั้นตรงประเด็น ระบุเฉพาะสาระสำคัญเท่านั้น โดยให้ลำดับบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนตามด้วยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

4) คำสำคัญ (Keywords) ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นคำที่บอกวิธีการวิจัย ประเด็นที่วิจัย ผลการวิจัย สาขาวิชาที่ทำวิจัย การใช้ประโยชน์หรือสถานที่ที่ทำวิจัย คำสำคัญให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ โดยระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

6.1.2 เนื้อหาในบทความวิจัย สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และอื่นๆ ให้มีองค์ประกอบดังนี้

1) บทนำ/ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Introduction) อธิบายถึงภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยรวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเหตุผลของการทำวิจัย

2) วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives) เป็นความเรียงเฉพาะประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัยที่ครอบคลุมแนวทางการทำวิจัยทั้งหมด

3) สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis) เป็นความเรียงสมมติฐานเชิงพรรณนา หรือระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

4) ขอบเขตการวิจัย (Scope) กำหนดกรอบความคิดการวิจัย เป็นกรอบที่เป็นแนวทางการทำวิจัยด้านเนื้อหาสาระ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปร พื้นที่และระยะเวลาการวิจัย

5) วิธีดำเนินการวิจัย (Research methodology) ระบุแผนการวิจัย เช่น การสำรวจ การศึกษาเอกสาร การทดลอง และอื่นๆ

6) เครื่องมือการวิจัย ชนิดของเครื่องมือ วิธีสร้าง การทดลองใช้และการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

7) การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล

8) การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

9) ผลการวิจัย รายงานผลการวิจัยเฉพาะใจความสำคัญ ชัดเจนและตรงประเด็นจากผลการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ในการวิจัย โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์การวิจัย ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก ถ้ามีตัวแปรที่ศึกษาหรือตัวเลขมากให้เสนอเป็นรูปภาพ ตาราง แผนภูมิและกราฟ แทรกในเนื้อหาพร้อมทั้งอธิบายผลการวิจัยให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้น ๆ

10) การอภิปรายผลการวิจัย เป็นการแสดงความเห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างจากวัตถุประสงค์ สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้หรือผลงานวิจัยที่มีผู้รายงานไว้ก่อนอย่างไร เป็นเพราะเหตุใด มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลการวิจัยอะไรสนับสนุน

11) ข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิจัยที่เด่นชัดสมควรนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร และแนวทางการทำวิจัยต่อไป

12) เอกสารอ้างอิง (References) ให้ระบุเฉพาะที่ได้นำมาอ้างอิงในบทความวิจัยอย่างครบถ้วน โดยใช้ระบบการอ้างอิงแบบ APA citation style

6.1.3 เนื้อหาในบทความวิจัย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ครุศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บัญชีและอื่นๆ ให้มีองค์ประกอบดังนี้

1) บทนำ/ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Introduction) อธิบายถึงภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยรวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเหตุผลของการทำวิจัย

2) วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives) เป็นความเรียงเฉพาะประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัยที่ครอบคลุมแนวทางการทำวิจัยทั้งหมด

3) สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis) เป็นความเรียงสมมติฐานเชิงพรรณนา หรือระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

4) ขอบเขตการวิจัย (Scope) กำหนดกรอบความคิดการวิจัย เป็นกรอบที่เป็นแนวทางการทำวิจัยด้านเนื้อหาสาระ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปร พื้นที่และระยะเวลาการทำวิจัย

5) วิธีดำเนินการวิจัย (Research methodology) ระบุแผนการวิจัย เช่น การสำรวจ การศึกษาเอกสาร การทดลอง และอื่นๆ

6) เครื่องมือการวิจัย ชนิดของเครื่องมือ วิธีสร้าง การทดลองใช้และการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

7) การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล

8) การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

9) ผลการวิจัย รายงานผลการวิจัยเฉพาะใจความสำคัญ ชัดเจนและตรงประเด็นจากผลการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ในการวิจัย โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์การวิจัย ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก ถ้ามีตัวแปรที่ศึกษาหรือตัวเลขมากให้เสนอเป็นรูปภาพ ตาราง แผนภูมิและกราฟ แทรกในเนื้อหาพร้อมทั้งอธิบายผลการวิจัยให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้น ๆ

10) การอภิปรายผลการวิจัย เป็นการแสดงความเห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างจากวัตถุประสงค์ สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้หรือผลงานวิจัยที่มีผู้รายงานไว้ก่อนอย่างไร เป็นเพราะเหตุใด มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลการวิจัยอะไรสนับสนุน

11) ข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิจัยที่เด่นชัดสมควรนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร และแนวทางการทำวิจัยต่อไป

12) เอกสารอ้างอิง (References) ให้ระบุเฉพาะที่ได้นำมาอ้างอิงในบทความวิจัยอย่างครบถ้วน โดยใช้ระบบการอ้างอิงแบบ APA citation style

6.2 บทความทางวิชาการ (Review article) เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานแปล และผลงานจากประสบการณ์ของผู้เขียนหรือถ่ายทอดจากผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ องค์ความรู้ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่างๆ

6.2.1 ส่วนประกอบตอนต้น

1) ชื่อเรื่อง (Title) ควรสั้น กระชับ แสดงเป้าหมายของการวิจัย ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษรให้เขียนชื่อภาษาไทยก่อนได้มาเป็นภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น Article และ Preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิตเป็นภาษาไทยให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย

2) ชื่อผู้เขียน (Authors and co-authors) ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขอ้างอิงเชิงอรรถกำกับตามลำดับพร้อมระบุชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยในส่วนล่างของหน้าแรก (กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา สาขาวิชาและสถาบันการศึกษา)

3) สารสังเขป (Summary) เป็นการย่อเนื้อความงานวิจัยทั้งเรื่องให้สั้นได้เนื้อหาสาระครบถ้วนตามเรื่องเต็ม ให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยความยาวไม่เกินอย่างละ 300 คำ

4) คำสำคัญ (Keywords) ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นคำที่บอกริธีการ สิ่งศึกษา ผลการศึกษา สาขา การใช้ประโยชน์หรือสถานที่ที่ทำการวิจัย คำสำคัญให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ

6.2.2 เนื้อหาในบทความวิชาการ มีองค์ประกอบดังนี้

1) บทนำ (Introduction) กล่าวถึง ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหา
2) เนื้อความ (Content) ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจและเนื้อเรื่องนั้นเป็นเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
3) สรุป (Conclusion) เป็นการย่อเฉพาะข้อมูลจากเนื้อความให้สั้นได้เนื้อหาสาระของเนื้อความครบถ้วน

4) เอกสารอ้างอิง (References) ให้ระบุเฉพาะเอกสารที่ผู้นิพนธ์ได้นำมาอ้างอิงในบทความวิชาการอย่างครบถ้วนโดยใช้ระบบการอ้างอิง APA citation style

7. การอ้างอิงในเนื้อความ

การอ้างอิงในเนื้อความเป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อความให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author date in text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และหน้าที่อ้างอิงเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น ดังนี้

7.1 การอ้างอิงชื่อบุคคล คนไทยให้ลงชื่อตัวและนามสกุล ส่วนชาวต่างประเทศให้ลงเฉพาะชื่อสกุล

ตัวอย่างการอ้างอิง

ผู้แต่ง 1 คน

(บุญชม ศรีสะอาด 2556)

ผู้แต่ง 2 คน

(สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม 2545)

(Chanaim and Chanaim 2002)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

(สุจิต เพียรชอบ, สายใจ อินทร์ทรัพย์ และสายใจ สุวรรณธาดา 2548)

7.2 ชื่อนิติบุคคล หน่วยงาน องค์กร ที่ทำเอกสาร ให้ระบุชื่อหน่วยงานตามที่ปรากฏ
ตัวอย่างการอ้างอิง

(สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย 2549)

(Thai Environment Institute 2006)

7.3 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสาร
ทั้งหมดที่ ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในเนื้อความ พร้อมจัดเรียงเอกสารตามลำดับอักษรของผู้แต่งและให้ใช้การอ้างอิงแบบ APA
(American psychological association citation style) ดังนี้

หนังสือ (Book)

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// ครั้งที่พิมพ์.// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

บทความจากองค์กรหรือหน่วยงาน

ชื่อองค์กร/หน่วยงาน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// สถานที่พิมพ์.

วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// วิทยานิพนธ์หรือปริญญาโทหรือปริญญาตรี มหาวิทยาลัย. (อัตสำเนา).

บทความจากหนังสือที่มีผู้เขียนเฉพาะบท (Book article or chapter)

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/บท/ตอน.// ใน ชื่อบรรณาธิการ, ชื่อหนังสือ
(หน้า).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

บทความจากวารสารหรือนิตยสาร (Journal or magazine article)

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่, (ฉบับที่), หน้า.

บทความจากหนังสือพิมพ์ (Newspaper article)

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์/ด/ว).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์.// หน้าซึ่งปรากฏ
บทความ.

บทความจากฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Article from an internet database)

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่เผยแพร่).// “ชื่อบทความ,”// ชื่อวารสาร.// ปีที่, ฉบับที่.
//วันที่ทำการสืบค้น.// จากแหล่งข้อมูล/สารนิเทศ.

บทความจากสารานุกรม (Encyclopedia article)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน สารานุกรม (เล่มที่, หน้า).// สถานที่พิมพ์.//
สำนักพิมพ์.

เอกสารจากฐานข้อมูล CD-ROM (CD-Document)

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือ. (จากแหล่งข้อมูลเลขที่)

รูปแบบการพิมพ์บทความวิชาการ

การจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน (16 พอยต์)

Knowledge Management from Researchs of Private Universities Instructors (16 พอยต์)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย)¹ (16 พอยต์)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ). (16 พอยต์)

¹หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทย) (14 พอยต์)

หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาอังกฤษ) (14 พอยต์)

บทนำ/Introduction (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

เนื้อหา/Content (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

สรุป/Conclusions (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

เอกสารอ้างอิง (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

รูปแบบการจัดพิมพ์บทความวิจัย

ปัญหาและอุปสรรคผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร (16 พอยต์)

A Barriers impact and Development trading Indochina market

Mukdahan Province (16 พอยต์)

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาไทย)¹; ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ภาษาไทย)² (14 พอยต์)

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาอังกฤษ); ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ภาษาอังกฤษ) (14 พอยต์)

¹หน่วยงานของผู้วิจัย (ภาษาไทย) (14 พอยต์)

หน่วยงานของผู้วิจัย (ภาษาอังกฤษ) (14 พอยต์)

²หน่วยงานของอาจารย์ที่ปรึกษา (ภาษาไทย) (14 พอยต์)

หน่วยงานของอาจารย์ที่ปรึกษา (ภาษาอังกฤษ) (14 พอยต์)

บทคัดย่อ (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

คำสำคัญ : (14 พอยต์)

Abstract

..... (14 พอยต์).....
.....

Keywords: (14 พอยต์)

บทนำ (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

ขอบเขตของการวิจัย (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

วิธีดำเนินการวิจัย (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

สรุปผลการวิจัย (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

อภิปรายผล (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

ข้อเสนอแนะ (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

กิตติกรรมประกาศ (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

เอกสารอ้างอิง (16 พอยต์)

..... (14 พอยต์).....
.....

หมายเหตุ: นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์จะต้องมีคำรับรองจากประธาน
หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาลงพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการจัดส่งบทความ

1. ทางไปรษณีย์: ส่งถึงบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ตามที่อยู่คือ

กรุณาส่ง: กองบรรณาธิการ
วารสารวิชาการ เฉลิมกาญจนา
มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
99 ม.6 ตำบลโพธิ์
อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
รหัสไปรษณีย์ 33000

2. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: researchlita@gmail.com
3. ทางโทรศัพท์: 045-617972 โทรสาร: 045-617974
4. ผู้สนใจส่งบทความให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์มและใบสมัครได้ที่ <http://www.ckc.ac.th>

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ใน
วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความลงวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

1.ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

2.วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด.....

3.ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ชื่อภาษาไทย.....ชื่อภาษาอังกฤษ.....

4.สถานภาพผู้ส่งบทความ

4.1 () อาจารย์ () อื่นๆ ระบุ.....สถาบัน.....

คณะ.....

ชื่อผู้วิจัยร่วม กรณีผู้ส่งบทความไม่เป็นนักศึกษา (ถ้ามี)

4.1.1 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

4.1.2 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

4.1.3 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

4.1.4 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

4.2 () นักศึกษา () ปริญญาโท () ปริญญาเอก หลักสูตร.....

สาขา.....คณะ.....

สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

4.2.1 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

4.2.2 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

4.2.3 ชื่อภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....

คณะ.....

5. ประเภทของบทความ () บทความวิจัย (Research Article) () บทความวิชาการ (Review Article)

6. ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....

7. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....โทรสาร.....

e-mail Address.....

8. สิ่งที่ส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา

() แผ่นซีดีบทความวิจัย /บทความทางวิชาการ จำนวน 1 ชุด

() เอกสารพิมพ์ต้นฉบับ จำนวน 2 ชุด

9. องค์ประกอบบทความ ข้าพเจ้าได้จัดทำบทความตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับของวารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
เฉลิมกาญจนา ครบสมบูรณ์ ดังนี้ (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ กรณีที่ได้จัดทำและ ✕ กรณีไม่จัดทำ

บทความวิชาการ	บทความวิจัย สาขาวิทยาศาสตร์		บทความวิจัย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
() ชื่อเรื่อง	() บทคัดย่อภาษาไทยและ Abstract	() เครื่องมือการวิจัย	() บทคัดย่อภาษาไทยและ Abstract	() เครื่องมือการวิจัย
() ชื่อผู้เขียน	() คำสำคัญ และ Keywords	() การเก็บรวบรวมข้อมูล	() คำสำคัญ และ Keywords	() การเก็บรวบรวมข้อมูล
() คำสำคัญ และ Keywords	() บทนำ	() การวิเคราะห์ข้อมูล	() บทนำ	() การวิเคราะห์ข้อมูล
() เนื้อหา	() วัตถุประสงค์การวิจัย	() ผลการวิจัย	() วัตถุประสงค์การวิจัย	() ผลการวิจัย
() บทนำ	() สมมติฐานการวิจัย	() การอภิปรายผล	() สมมติฐานการวิจัย	() การอภิปรายผล

บทความวิชาการ	บทความวิจัย สาขาวิทยาศาสตร์		บทความวิจัย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
() เนื้อความ	() ขอบเขตการวิจัย	() สรุปผลการวิจัย	() ขอบเขตการวิจัย	() สรุปผลการวิจัย
() สรุป	() วิธีดำเนินการวิจัย	() ข้อเสนอแนะเพื่อนำการวิจัยไปใช้	() วิธีดำเนินการวิจัย	() ข้อเสนอแนะเพื่อนำการวิจัยไปใช้
() เอกสารอ้างอิง	() ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	() เอกสารอ้างอิง	() ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	() เอกสารอ้างอิง

10. ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ
(.....)
...../...../.....

11.อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (กรณีเป็นวิทยานิพนธ์) ได้ตรวจบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยบทความนี้เป็น

- ☐ เนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาจัดทำ
☐ เนื้อหาโดยองค์รวมทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาจัดทำ
☐ เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์ หลัก ลงชื่อ
(.....)
...../...../.....

ส่วนนี้สำหรับกองบรรณาธิการวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

12.ตรวจสอบองค์ประกอบของบทความ

() ครบ () ไม่ครบ ขาด.....

13.ความเห็นของผู้ช่วยบรรณาธิการ

() เก็บเรื่อง () ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนประกอบที่ยังไม่ครบ หรือ ไม่สมบูรณ์
() นำส่ง Peer Review พิจารณา ควรแต่งตั้ง () ผศ. () รศ. () ศ. () ดร.....

14.ความเห็นของบรรณาธิการ

☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

บรรณาธิการ ลงชื่อ
(.....)
...../...../.....

ใบสมัครสมาชิก วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

ชื่อ.....สมัครสมาชิกในนาม ☐ หน่วยงาน ☐ บุคคล
โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail:.....

มีความประสงค์จะสมัครสมาชิกวารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา ดังนี้

☐ วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

☐ สมัครรายปี จำนวน 300 บาท (3 ฉบับ) โดยเริ่มปีที่.....ฉบับที่.....ถึงปีที่.....ฉบับที่.....

☐ ราคาจำหน่ายปลีกเล่มละ 150 บาท จำนวน.....เล่ม ปีที่.....ฉบับที่.....

ข้าพเจ้าได้ส่งเงินค่าสมาชิก จำนวน.....บาท (.....) มาชำระพร้อมนี้แล้ว
โดยการชำระเงิน

☐ เงินสด (กรณีสมัครด้วยตัวเอง)

☐ โอนเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย

ชื่อบัญชี การดำเนินการวารสารวิชาการ โดย ดร.สุชีราภรณ์ ชูวานนท์

เลขที่บัญชี 311-3-12975-3

พร้อมแฟกซ์สำเนาใบโอนเงินพร้อมใบสมัครสมาชิกมาที่ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา

โดยขอให้ออกใบเสร็จรับเงินในนาม (โปรดระบุ).....และจัดส่งวารสาร
ตามที่อยู่ดังนี้

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

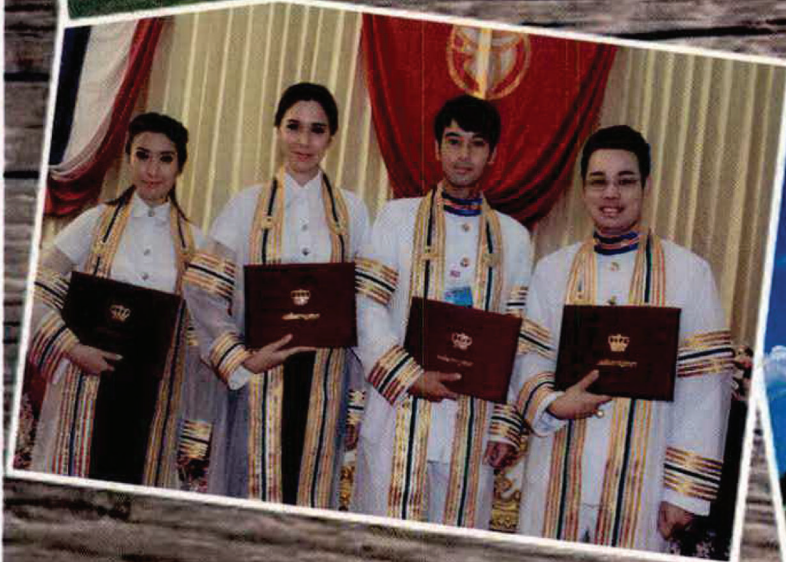
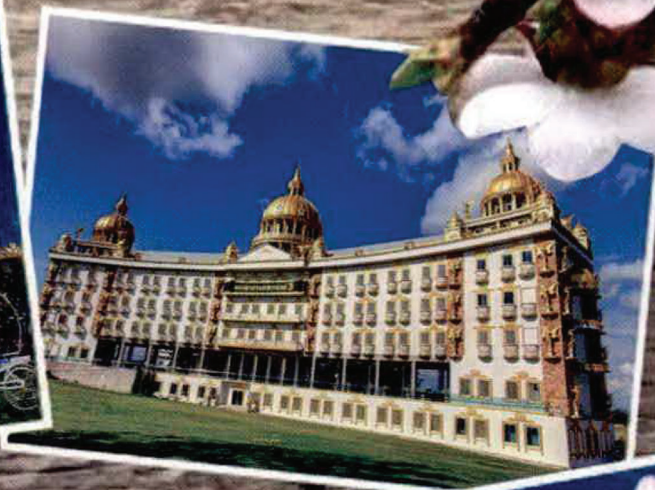
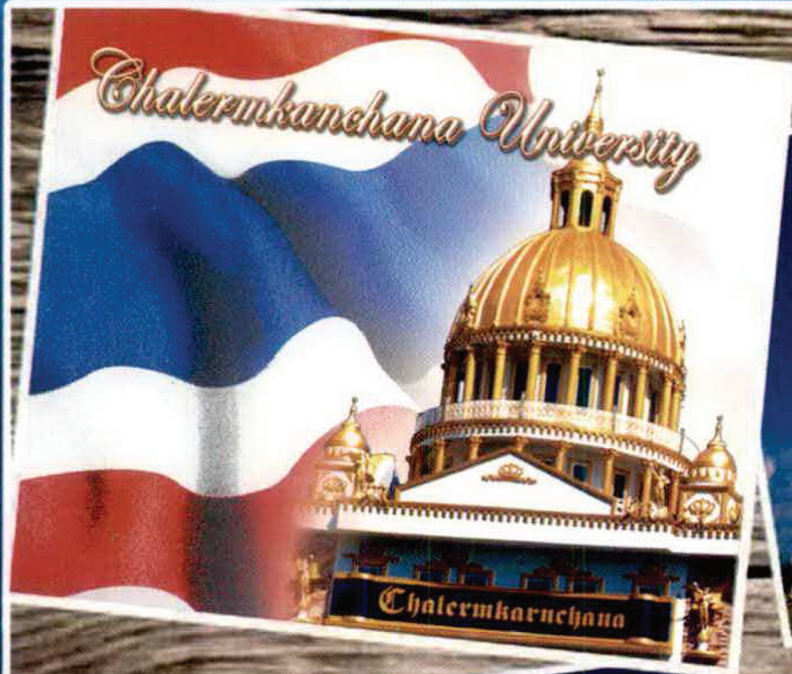
ส่งใบสมัครมาที่

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา เลขที่ 99 หมู่ 6 ถนนศรีสะเกษ-อุบล ตำบล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

โทร 045-617971 โทรสาร 045-617974

E-mail : researchLita@gmail.com

99 หมู่ 6 ตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
 โทร. 045-617971 โทรสาร. 045-617974 www.ckc.ac.th